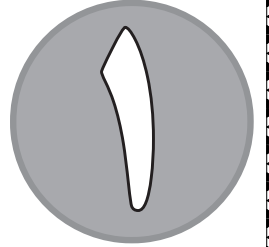

دفترچه شماره (۱)

صبح جمعه

۱۴۰۳/۹/۱۶

آزمون ۱۶ آذرماه ۱۴۰۳

آزمون اختصاصی دوازدهم انسانی

۲۰ سؤال در ۷۵ دقیقه

ساعت ۸ تا ۹:۱۵ صبح

نام درس	معمولاً دانش آموزان در هر رده ترازوی به چند سؤال از هر ۱۰ سؤال پاسخ می دهند.					این قسمت را قبل از شروع آزمون پر کنید شما به چند سؤال از هر ۱۰ سؤال پاسخ خواهید داد؟
	۴۰۰۰	۴۷۵۰	۵۵۰۰	۶۲۵۰	۷۰۰۰	
ریاضی و آمار	۱	۲	۳	۴	۶	
علوم و فنون ادبی	۱	۲	۳	۵	۶	
جامعه شناسی	۱	۲	۵	۷	۸	
روان شناسی	۱	۲	۴	۵	۷	

عنوان مواد امتحانی گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد، شماره سؤالات و مدت پاسخ گویی

ردیف	وضعیت پاسخ گویی	مواد امتحانی	تعداد سؤال	از شماره	تا شماره	مدت پاسخ گویی (به دقیقه)
۱	اجباری	ریاضی و آمار (۳)	۱۰	۱	۱۰	۱۵
۲	اجباری	ریاضی و آمار (۲)	۱۰	۱۱	۲۰	۱۵
۳	اجباری	علوم و فنون ادبی (۳) و (۱)	۲۰	۲۱	۴۰	۲۰
۴	اجباری	جامعه شناسی (۳)	۱۰	۴۱	۵۰	۱۰
۵	انتخابی	جامعه شناسی (۱)	۵	۵۱	۵۵	۵
		جامعه شناسی (۲)	۵	۵۶	۶۰	
۶	اجباری	روان شناسی	۱۰	۶۱	۷۰	۱۰

فیلم تحلیل آموزشی آزمون امروز

برای مشاهده فیلمها در سایت کانون، کد روبهرو را با دوربین تلفن همراه خود اسکن کنید.

پدیدآوردگان آزمون

طراحان به ترتیب حروف الفبا

نام درس	نام طراحان
ریاضی و آمار	محمد بحیرایی، هادی پولادی، محمدابراهیم تونزندهجانی، محمد حمیدی، رضا خانابائی، میثم خشنودی، سعید عزیزخانی، علی قهرمانزاده، فرشید کریمی، امیر محمودیان، محمد نظامی
علوم و فنون ادبی	سید علیرضا احمدی، امیرحسین اشتری، محسن اصغری، سعید جعفری، محسن جمشیدی، محمدامین داداشفام، رضا رنجبری، مهرزاد مشایخی، هومن نمازی
جامعه‌شناسی	ریحانه امینی، آرزیتا بیدقی، مریم خسروی دهنوی، یاسین ساعدی، علی شکوری، سید آرش مرتضائی فر، محمدمهدی یعقوبی
روان‌شناسی	فاطمه بیات، حمیدرضا توکلی، محمد حبیبی، تینا شمسی، محمدعرفان فرهادی
عربی زبان قرآن	ولی برجی، مجید بیگلری، عمار تاجبخش، امیر رضائی رنجبر، حمیدرضا قائدامینی، مصطفی قدیمی فرد، مرتضی کاظم‌شیرودی، محمد کریمی‌نیا، روح‌الله گلشن، سید محمدعلی مرتضوی
تاریخ و جغرافیا	محمد ابوالحسنی، علیرضا پدram، مریم خسروی دهنوی، حبیبه محبی، محمدمهدی یعقوبی
فلسفه و منطق	حسین آخوندی راهنماچی، جواد پاکدل، سبا جعفرزاده صابری، عرفان دهدشیا، محمد رضایی بقا، موسی سپاهی، حمید سودیان، مهرشاد عباسی، علی معزی، فیروز نژادنجف، علیرضا نصیری
اقتصاد	آفرین ساجدی، مهدی ضیائی، احسان عالی‌نژاد، مهسا عفتی، مهدی کاردان

گزینشگران و ویراستاران

نام درس	گزینشگر	مسئول درس	ویراستاران	مستندسازی
ریاضی و آمار	محمدابراهیم تونزندهجانی	محمد بحیرایی	آروین حسینی، عباس مالکی	الهه شهبازی
علوم و فنون ادبی	سید علیرضا احمدی، فرهاد علی‌نژاد	سید علیرضا احمدی، فرهاد علی‌نژاد	سپیده فتح‌اللهی، مهرزاد مشایخی	فریبا رؤفی
جامعه‌شناسی	سید آرش مرتضائی فر	سید آرش مرتضائی فر	مریم خسروی دهنوی، تابان صیقلی	سجاد حقیقی‌پور
روان‌شناسی	محمد حبیبی	محمد حبیبی	ملیکا ذاکری، محمد صمدی زاداسفنگره	محمدصدرا پنجه‌پور
عربی زبان قرآن	احسان کلانه‌عربی	سید محمدعلی مرتضوی	درویشعلی ابراهیمی	لیلا ایزدی
تاریخ و جغرافیا	محمدمهدی یعقوبی	محمدمهدی یعقوبی	تابان صیقلی	عطیه محلوچی
فلسفه و منطق	سیده سمیرا معروف	علیرضا نصیری	فرهاد علی‌نژاد، امیرمحمد قلعه‌گاهی، مهشید رستمی	سوگند بیگلری
اقتصاد	مهدی ضیائی	سارا شریفی	سپیده فتح‌اللهی، مریم خسروی دهنوی	سجاد حقیقی‌پور

گروه فنی و تولید

مدیر گروه	سید محمدعلی مرتضوی
مسئول دفترچه	فاطمه منصور خاکی
گروه مستندسازی	مدیر: محیا اصغری، مسئول دفترچه: لیلا ایزدی
حروف‌چین و صفحه‌آرا	مهشید ابوالحسنی
ناظر چاپ	حمید عباسی

سؤالاتی که با نشانگر **نهایی** مشخص شده‌اند، مشابه سؤالات امتحانات نهایی هستند. با تمرین این دسته از سؤالات می‌توانید در امتحانات نهایی عملکرد بهتری داشته باشید.

ریاضی و آمار (۳)

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.

شمارش / احتمال
چرخه آمار در حل مسائل
صفحه‌های ۱ تا ۴۴

وقت پیشنهادی: ۱۵ دقیقه

۱- پنج دوست می‌خواهند با یک ماشین به مسافرت بروند. فقط دو نفر از آن‌ها گواهینامه رانندگی دارند و سه نفر دیگر هیچ تمایلی به نشستن کنار راننده را ندارند. به چند حالت این پنج نفر می‌توانند در ماشین بنشینند؟

- (۱) ۶ (۲) ۱۲ (۳) ۱۸ (۴) ۲۴

۲- با جایگشت ارقام عدد 230741 چند عدد شش رقمی به طوری که ارقام آن یکی در میان زوج و فرد باشد، می‌توان ساخت؟

- (۱) ۴۸ (۲) ۶۰ (۳) ۶۸ (۴) ۷۰

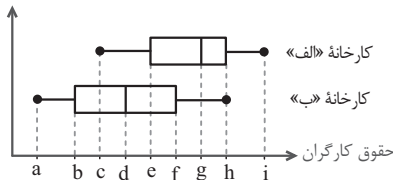
۳- **توجه** به نمودار جعبه‌ای حقوق کارگران کارخانه (الف) و (ب) کدام گزینه درست نیست؟

(۱) حقوق بیش از ۲۵ درصد از کارگران کارخانه (ب) از حداقل حقوق کارگران کارخانه (الف) کمتر است.

(۲) میانه حقوق کارگران کارخانه (الف) از چارک سوم حقوق کارگران کارخانه (ب) بیشتر است.

(۳) کمترین حقوق کارگران کارخانه (الف) از میانه حقوق کارگران کارخانه (ب) کمتر است.

(۴) چارک سوم حقوق کارگران کارخانه (الف) از بیشترین حقوق کارگران کارخانه (ب) کمتر است.

۴- دو مدرسه دارای تعداد مساوی دانش‌آموز کنکوری هستند. تعداد قبولی‌های مدرسه A در کنکور ۹۶ نسبت به سال قبل ۱۵۰٪ زیاد شده و تعداد قبولی‌های مدرسه B در کنکور ۹۶ نسبت به سال قبل ۲۵٪ افزایش داشته است. کدام گزینه درست است؟

(۱) عملکرد مدرسه A قطعاً بهتر از مدرسه B است.

(۲) ارائه این درصدها مربوط به گام دوم چرخه آمار می‌باشد.

(۳) چون عملکرد مدرسه‌ها، متغیری کیفی است باید به همراه تعداد قبولی‌ها گزارش شود.

(۴) اگر تعداد کنکوری‌های دو مدرسه کم باشد، حتماً باید از نمونه‌گیری تصادفی استفاده کنیم.

۵- در کیسه‌ای n مهره وجود دارد که ۶ تای آن قرمز بوده و بقیه آن‌ها سبزرنگ می‌باشند. دو مهره به تصادف از کیسه خارج می‌کنیم. اگر احتمال قرمز بودن آن دو مهره، $\frac{1}{3}$ باشد. احتمال آن که هر دو مهره خارج شده سبز باشند، کدام است؟

- (۱) $\frac{1}{5}$ (۲) $\frac{3}{4}$ (۳) $\frac{2}{15}$ (۴) $\frac{1}{3}$

محل انجام محاسبات

۶- نهایی در پرتاب سه تاس، احتمال اینکه حداقل یکی از اعداد رو شده عدد اول باشد، چقدر است؟

- (۱) $\frac{3}{4}$ (۲) $\frac{1}{8}$ (۳) $\frac{7}{8}$ (۴) $\frac{1}{4}$

۷- اگر $P(A) = 0/4$ و $P(B) = 0/5$ و $P(B-A) = P(B)$ باشد، کدام یک از موارد صحیح نمی باشد؟

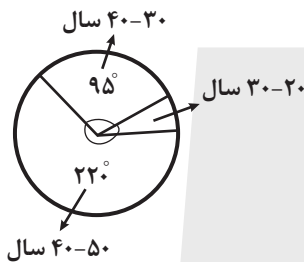
- (۱) $P(A \cup B) = 0/9$ (۲) $P(A-B) = 0/4$ (۳) $P(A' \cup B') = 1$ (۴) $P(A' \cap B') = 0$

۸- در خانواده‌ای با ۵ فرزند احتمال آن که تعداد فرزندان دختر و پسر حداقل ۲ واحد اختلاف داشته باشد، کدام است؟

- (۱) $\frac{3}{8}$ (۲) $\frac{2}{8}$ (۳) $\frac{5}{8}$ (۴) $\frac{7}{8}$

۹- نمودار دایره‌ای زیر، شرکت کنندگان با شرایط سنی در مسابقات ورزشی را نشان می‌دهد. اگر تعداد کل شرکت کنندگان ۸۰ نفر باشد، تعداد ..... نهایی

نفر در محدوده سنی ۲۰ تا ۳۰ سال قرار دارند و این نمودار یکی از زیرشاخه‌های گام ..... در چرخه آمار در حل مسائل می‌باشد.

(۱) ۹ - گردآوری و پاک‌سازی داده‌ها

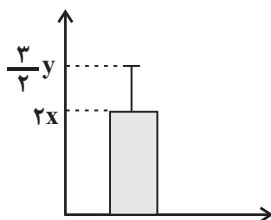
(۲) ۱۰ - تحلیل داده‌ها

(۳) ۱۰ - گردآوری و پاک‌سازی داده‌ها

(۴) ۹ - تحلیل داده‌ها

۱۰- نمودار زیر توصیف‌کننده میانگین و انحراف معیار داده‌های y و x و $2x$ و 10 و 5 است. اگر انحراف معیار این داده‌ها نصف میانگین باشد، واریانس

این داده‌ها کدام است؟

(۱) ۹

(۲) ۳

(۳) ۴

(۴) ۱۶

محل انجام محاسبات

ریاضی و آمار (۲)

باسخ گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۱۵ دقیقه

تابع

(توابع ثابت، چندضابطه‌ای و همانی)
صفحه‌های ۲۱ تا ۲۳

۱۱- تابع $f = \{(n^2 + 4n), (m+11, 5), (2n+4m, k+1)\}$ به طوری که $m, n \in \mathbb{N}$ باشند، یک تابع ثابت دو عضوی است، حاصل $\frac{m+n}{k}$ کدام است؟

- (۱) ۱ (۲) $\frac{3}{4}$ (۳) $\frac{5}{3}$ (۴) $\frac{5}{4}$

۱۲- اگر تابع $f(x) = \begin{cases} a(x+2)+2x & , x \geq 3 \\ (2a-b)x^2+cx+d & , x < 3 \end{cases}$ یک تابع ثابت باشد، میانگین a و b و c و d کدام است؟

- (۱) $2/5$ (۲) $-2/5$ (۳) $3/5$ (۴) $-3/5$

۱۳- چند مورد از گزاره‌های زیر صحیح است؟

- الف) اگر تابع $f(x) = k$ ثابت باشد و $kf(x) = 3f(kx)$ مقادیر ممکن برای k برابر با ۳ و ۰ است.
ب) اگر $f(x) = x$ باشد، نمودار آن از ربع اول و چهارم می‌گذرد.
ج) اگر تابع f ثابت باشد و $f = \{(3, a+b), (4, a-1), (5, 2a+4)\}$ حاصل $a-b$ برابر ۶ است.
د) در هر تابع ثابت دامنه و برد یکسان هستند.

- (۱) ۲ (۲) ۱ (۳) ۳ (۴) ۴

۱۴- اگر رابطه $f = \{(a^2-1, b), (a^2-2a-4, a), (a+b, c)\}$ یک تابع همانی با سه زوج مرتب متمایز باشد. مقدار $a+b+c$ کدام است؟

- (۱) ۳۴ (۲) ۱۹ (۳) ۳۸ (۴) ۱۷

۱۵- زوج مرتب $(8m+n, n+m^2)$ مربوط به یک تابع همانی و زوج مرتب $(32, m^2-n)$ مربوط به یک تابع ثابت با برد $\{-5\}$ است. مقدار $\frac{mn}{69}$ کدام است؟ ($m \neq 0$)

- (۱) ۸ (۲) ۶۹ (۳) -۸ (۴) -۶۹

۱۶- چند مورد از گزاره‌های زیر نادرست است؟

- الف) اگر دامنه و برد یک تابع یکسان باشد، آن تابع همانی است.
ب) اگر دامنه یک تابع همانی مجموعه اعداد حقیقی باشد، آنگاه حاصل $f(x)+f(-x)$ همواره برابر صفر است.

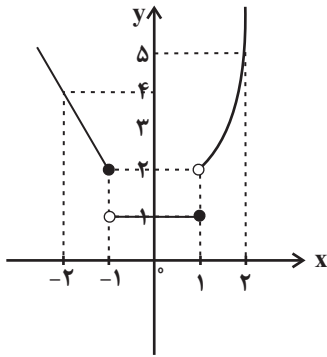
ج) اگر $f(x) = \frac{ax^2+bx+6}{6x+\frac{a}{x}+1}$ تابع همانی باشد، مقدار $\frac{a^2-1}{2b}$ برابر $\frac{3}{2}$ است.

د) اگر $f(x) = -x$ باشد، نمودار آن بر نیم‌ساز ربع دوم و چهارم منطبق است.

- (۱) ۲ (۲) ۱ (۳) ۴ (۴) ۳

محل انجام محاسبات

۱۷- ضابطه تابع مقابل کدام است؟

$$f(x) = \begin{cases} x^2 + 2, & x > 1 \\ 1, & -1 < x \leq 1 \quad (2) \\ -\frac{1}{2}x, & x \leq -1 \end{cases}$$

$$f(x) = \begin{cases} x^2 + 1, & x > 1 \\ 1, & -1 \leq x \leq 1 \quad (1) \\ -2x, & x < -1 \end{cases}$$

$$f(x) = \begin{cases} x^2 + 2, & x > 1 \\ 1, & -1 < x \leq 1 \quad (4) \\ -\frac{1}{2}x + 1, & x \leq -1 \end{cases}$$

$$f(x) = \begin{cases} x^2 + 1, & x > 1 \\ 1, & -1 < x \leq 1 \quad (3) \\ -2x, & x \leq -1 \end{cases}$$

۱۸- در تابع دو ضابطه‌ای $f(x) = \begin{cases} ax + 5, & x \leq 1/5 \\ 6 - x, & x > 1/5 \end{cases}$ ، اگر $f(1) = 11$ باشد، حاصل $\frac{f(a)}{2}$ کدام است؟

صفر (۴)

۱ (۳)

۲ (۲)

۳ (۱)

۱۹- هزینه یک پارکینگ براساس زمان استفاده از آن برحسب ساعت طبق تابع زیر محاسبه می‌شود. خودروی A به مدت ۱۵۰ دقیقه و خودروی B به مدت

۹ ساعت از پارکینگ استفاده می‌کنند و به ترتیب ۱۸۰۰۰ و ۳۳۰۰۰ تومان می‌پردازند. اگر خودروی D به مدت ۵ ساعت از پارکینگ استفاده کند، چند

تومان باید بپردازد؟

$$C(x) = \begin{cases} 4a + bx, & 0 \leq x < 4 \\ 3a + (b - 1000)x, & 4 \leq x < 12 \end{cases}$$

۲۴۰۰۰ (۲)

۲۱۰۰۰ (۱)

۳۲۰۰۰ (۴)

۲۸۰۰۰ (۳)

۲۰- تابع $f = \{(2, 2n^2 - 3n), (m + 3n, 2), (m, -t^2)\}$ یک تابع همانی است. اگر میانگین m ، n و t ، صفر باشد، مقدار t کدام است؟

$-\frac{1}{2}$ (۴)

-۲ (۳)

۲ (۲)

$\frac{1}{2}$ (۱)

محل انجام محاسبات

علوم و فنون ادبی (۳) و (۱)

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۲۰ دقیقه

علوم و فنون ادبی (۳):
فصل یکم / فصل دوم
سبک‌شناسی قرن‌های دوازدهم
و سیزدهم
(دوره بازگشت و بیداری)
اختیارات شاعری (۱): زبانی
صفحه‌های ۱۰ تا ۵۶

علوم و فنون ادبی (۱):
فصل چهارم
(درس‌های ۱۰ تا ۱۲)
+ کارگاه تحلیل فصل چهارم
صفحه‌های ۷۹ تا ۱۰۷

۲۱- چند مورد از موارد زیر، درباره تاریخ ادبیات سده‌های «پنجم و ششم» درست است؟
- از ویژگی‌های شعر فارسی در این دوره، تأثیرپذیری برخی شاعران از ادبیات عرب و مضامین شعری آن است.
- انوری و هم‌سبکان او در آوردن مضامین دقیق در قصیده بسیار کوشیدند.
- تا حدود نیمه دوم قرن پنجم و آغاز قرن ششم، شعر پارسی همچنان تحت تأثیر سبک دوره سامانی و غزنوی است.
- بیان خرسندی فرزندان از اوضاع زمانه خویش و مدح پادشاهان و بزرگان دربار از مضامین برجسته شعر این دوره است.
- تحول روحی و معنوی ناصر خسرو آغازی برای دگرگونی عمیق در شعر فارسی گردید.

یک (۱) دو (۲) سه (۳) چهار (۴)

۲۲- به ترتیب موارد «روزنامه قرن بیستم - مجله بهار - شمس و طغرا - روزنامه صوراسرافیل» مرتبط با کدام اشخاص است؟
(۱) ادیب‌الممالک فراهانی - ملک‌الشعرا - محمدباقر میرزا خسروی - علامه دهخدا
(۲) نسیم شمال - میرزا یوسف‌خان اعتصامی - میرزا حسن‌خان بدیع - میرزا جهانگیرخان
(۳) میرزاده عشقی - میرزا یوسف‌خان اعتصامی - محمدباقر میرزا خسروی - میرزا جهانگیرخان
(۴) میرزاده عشقی - ملک‌الشعرا - میرزا حسن‌خان بدیع - علامه دهخدا

۲۳- در بررسی موسیقایی ابیات زیر، کدام بیت نمی‌تواند متعلق به شاعران سنت‌گرای عصر بیداری باشد؟
(۱) از عوام است هر آن بد که رود بر اسلام داد از دســــــــــــت عــــــــــــــــوام
(۲) ای عجب این خلق را هر دم دگرسان حالتی است گاه زیبا، گاه زشت الحق که انسان آیتی است
(۳) اندر این دوره به مال است جمال همه کس نشود خوار عزیزی که جمالی دارد
(۴) ای خواجه توانگر، بزن بلا نبینی شلاق را به لنگر، بزن بلا نبینی

۲۴- کدام بیت مربوط به سبک شعر سده‌های پنجم و ششم است؟
(۱) مرا اختر خفته بیدار گشت به مغز اندر اندیشه بسیار گشت
(۲) به تهدید اگر برکشد تیغ حکم بمانند کروبیان صم و بکم
(۳) تا که او را جوشن است از تیره‌شب بر طرف ماه راز من در عشق او پیدا چو روز روشن است
(۴) آمد شب و از خواب مرا رنج و عذاب است ای دوست بیار آنچه مرا داروی خواب است

۲۵- کدام بیت دارای «تلمیح، موازنه و جناس» است؟
(۱) یک لحظه بلانوش ره عشق قدیمیم یک لحظه بلی‌گوی مناجات السیتیم
(۲) به عذرا درد وامق می‌نمایم به لیلی حال مجنون می‌نویسم
(۳) نه رای آنکه ز عشق تو روی برتابم نه جای آنکه به جوی تو بگذرد آبم
(۴) سیاوخش است پنداری میان شهر و کوی اندر فریدون است پنداری میان درع و خوی اندر

۲۶- کدام بیت دارای «تشبیه، جناس و تلمیح» است؟

- (۱) من شکسته بدحال زندگی یابم
- (۲) احتیاط از کف مده هر چند در راه حقی
- (۳) عاشقان را شکوه‌ای از سختی ایام نیست
- (۴) صد برق ناامیدی کرده کمین ز هر سو

- در آن نفس که به تیغ غمت شوم مقتول
- همچو موسی بی عصا در وادی ایمن مشو
- مه‌ره موم است کوه بیستون فرهاد را
- نخل امیدواری هر جا که پا گرفته

۲۷- آرایه‌های «تلمیح، جناس تام، واژه‌آرایی، جناس ناقص» به ترتیب در کدام ابیات آمده است؟

- (الف) دلبری را من به چنگ آورده بودم در جهان
- (ب) خطا می‌دانم و آهو به آهو نسبت چشمت
- (ج) عالم از آب بقا یک قدح لبریز است
- (د) رو یار خویش باش و مجو یاری از کسی

- ای درینجا دلبرم کز چنگ شد یکبارگی
- که چشم شیرگیر تو ندارد هیچ آهوئی
- چه غم از رفتن عمر گذران است اینجا
- کاندر دیار خویش بدیدیم یار نیست

(۱) ج، ب، د، الف (۲) ب، د، الف، ج

(۳) ج، ب، الف، د (۴) ج، د، ب، الف

۲۸- به ترتیب آرایه‌های شاخص ابیات زیر کدام‌اند؟

- (الف) نیست جز ابرویش از هیچ کجیم بیم هلاک
- (ب) چه جای گنج سلاطین که تخت و تاج سلیمان
- (ج) خضرم از آب بقا شست و صفا داد مرا
- (د) دو هفته رفت و هنوز آن مه دو هفته نیامد

- گر چه خود خنجر چنگیز و هلاکو باشد
- خزاینی است به تاراج بادهای خزانی
- از فنا لخت شدم رخت بقا داد مرا
- برشته گشت دل و آن به رشت رفته نیامد

(۱) جناس - تشبیه - تلمیح - کنایه

(۲) تلمیح - استعاره مصرحه - تشبیه - جناس تام

(۳) واج‌آرایی - تلمیح - تضاد - موازنه

(۴) تناسب - مجاز - سجع - جناس ناقص

۲۹- کدام بیت «ذوقافیتین» است؟

(۱) ای محرم عالم تحیر

عالم ز تو هم تهی و هم پر

(۲) در عالم عالم آفریدن

به زین نتوان قلم کشیدن

(۳) عقل آبله‌پای و کوی، تاریک

وان‌گاه رهی چو موی باریک

(۴) عاجز شدم از گرانی بار

طاقت نه چگونه باشد این کار

۳۰- قافیه، در کدام بیت معیوب است؟

(۱) مال مار آمد که در وی زهرهاست

و آن قبول و سجده خلق اژدهاست

(۲) گوی شو می‌گرد بر پهلو صدق

غلط غلطان در خم چوگان عشق

(۳) کاین تو را سود است از درد و غمی

گفت آدم را همین در گندمی

(۴) صبغة الله گاه پوشیده کند

پرده بی‌چون بر آن ناظر تند

۳۱- موارد مقابل همه ابیات کاملاً درست است، به جز:

(۱) قومی متفکرند اندر ره دین	(۱) قومی به گمان فتاده در راه یقین (الگوی قافیه، مصوت + صامت است).
(۲) تو این را دروغ و فسانه مدان	به یکسان روشن زمانه مدان (بیت، مردف است).
(۳) چو این چار گوهر به جای آمدند	ز بهر سپنجی سرای آمدند (حروف اصلی قافیه، «ای» است).
(۴) کی عیب سر زلف بت از کاستن است	چه جای به غم نشستن و خاستن است («ن»، الحاقی است).

۳۲- هر دو مصراع کدام بیت دارای اختیار زبانی «بلندتلفظ کردن مصوت کوتاه» است؟

(۱) بده ساقی دگر جامی که مستم	بت خود را در این مستی شکستم
(۲) گر به نقد جان دلا نوشی دهندت زان دو لب	فرستی زین به چه باشد می ستان تا می دهند
(۳) فی الجمله به کنه تو که کس را ره نیست	نه هیچ کسی رسید و هرگز نرسد
(۴) شراره که اکسیر زر ساخته	ز هر سو به دامن زر انداخته

۳۳- در کدام گزینه یک نوع اختیار زبانی وجود دارد؟

(۱) مطرب مجلس کجاست چنگ و چغانه	راست کن از پرده حجاز ترانه
(۲) به گوش جان رهی منهی ای ندا در داد	ز حضرت احدی لا اله الا الله
(۳) دیدم نگار نازنین بر تخت زر در خواب خوش	من از نهیب بیم او چون بید لرزان سنگنگ
(۴) این همه مجد و بزرگی ای که شهان راست	آمده یک پرتو از جلال محمد

۳۴- در کدام بیت، اختیارات شاعری «کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند، حذف همزه و بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه» یافت می شود؟

(۱) خاک شیراز چو دیبای متقش دیدم	وان همه صورت شاهد که بر آن دیبا بود
(۲) آه دانستم ای شکوفه ناز	راز این بوی مسستی آمیزت
(۳) جان سپاریم بدان باده جان دست نهیم	پیش تر زان که خردمان سوی افسانه برد
(۴) کمان ابروی جانان نمی پیچد سر از حافظ	ولیکن خنده می آید بدین بازوی بی زورش

۳۵- در کدام گزینه بیشترین اختیار زبانی وجود دارد؟

(۱) رای رای توست خواهی جنگ و خواهی آشتی	ما قلم در سر کشیدیم اختیار خویش را
(۲) این نکردش اختیار آلا به حق و راستی	وان نبودش جز به خیر و جز به عدل آموزگار
(۳) آب در روغن برآرد از دل آتش فغان	وای بر آن کس که با ناجنس در بندش کنند
(۴) چون هرچه می رسد به تو از کرده های توست	جرم فلک کدام و گناه زمانه چیست؟

۳۶- با توجه به رباعی زیر، کدام گزینه نادرست است؟

«پیش از من و تو لیل و نهارى بوده است
هر جا که قدم نهی بر روی زمین

(۱) آرایه‌های «مجاز، کنایه و تلمیح» مشهود است.

(۲) قاعدهٔ قافیه، ۲ و به شکل «مصوت + صامت» و مصراع اول دارای سه اختیار شاعری زبانی است.

(۳) وزن عروضی این ابیات، قابلیت برش دوگانه دارد.

(۴) این ابیات، با بیت «مست است زمین زیرا خورده است به جای می / در کاس سر هر مز خون دل نوشروان» تناسب مفهومی دارد.

۳۷- تصویری که از سیاهی گل لاله در بیت زیر وجود دارد در کدام بیت تکرار نشده است؟

«ز بس که داغ تو دارم چو لاله بر دل تنگ
دلَم به حال دل هیچ کس نمی‌سوزد»

(۱) چو لاله ز انتظارش بر جگر داغ

(۲) چگونه لاف محبت زنی که از غم عشق

(۳) داغ است دل لاله و نیلی است بر سرو

(۴) هر که در مدح تو چون سوسن نشد رطب‌اللسان
لاله‌سان گردون زبانش را سیاه و لال کرد (رطب‌اللسان: تریزبانی و خوش‌بیانی)

۳۸- **نهایی** کارکرد باد صبا در کدام گزینه متفاوت با کارکرد آن در بیت زیر است؟

«ای نفس خرم باد صبا
از بر یار آمده‌ای مرحبا»

(۱) ز دلبرم که رساند نوازش قلمی؟

(۲) نشان یار سفرکرده از که پرسم باز

(۳) نسیم باد صبا دوشم آگهی آورد

(۴) مرده‌ام عیسی‌دمی خواهم که یابم زندگی
همره باد صبا بفرست بوی خویش را

۳۹- مفهوم عبارت زیر در کدام بیت دیده نمی‌شود؟

«عشق عاشق به معشوق هرگز از بین نمی‌رود.»

(۱) میان ما و شما عهد در ازل رفته است

(۲) اینم قبول بس که بمیرم بر آستان

(۳) سخت می‌خواهم که در آغوش تنگ آرم تو را

(۴) سعدی نظر از رویت کوتاه نکند هرگز
هزار سال برآید همان نخستینی
تا نسبتم کنند که خدمتگزار اوست
هرقدر افشرده‌ای دل را بیفشارم تو را
ور روی بگردانی، در دامنست آویزد

۴۰- تمام گزینه‌ها با حدیث «كَلِمَ النَّاسِ عَلَى قَدْرِ عَقُولِهِمْ» متناسب هستند؛ به جز:

(۱) تو و طوبی و ما و قامت یار

(۲) چونکه با کودک سروکارم فتاد

(۳) دهد ایزد گه سؤال و جواب

(۴) لاتفعّل و أفعّل نکند چندین سود
فکر هر کس به قدر همت اوست
هم زبان کودکان باید گشاد
هر کسی را به قدر عقل ثواب
چون با عجمی کن و مکن باید گفت

جامعه‌شناسی (۳)

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.

درس‌های اول تا چهارم

صفحه‌های ۲ تا ۴۱

وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

۴۱- به ترتیب چگونه:

- بر ذخیره دانش علمی افزوده می‌شود؟

- از حقایق موجود در فرهنگ دفاع می‌شود؟

- ایده‌های جدید طرح می‌شود؟

- تعاریف متفاوتی از دانش علمی وجود دارد؟

(۱) تلاش‌های علمی - توانمندی علمی - تعارض در ذخیره دانشی جوامع - سرایت رویکرد جهان متجدد به علم به جوامعی که دانش علمی را به دانش تجربی منحصر نمی‌بینند.

(۲) تلاش‌های علمی - به‌وسیله کسی که دانش علمی دارد - حل تعارض میان دانش علمی و دانش عمومی یک جهان اجتماعی - هویت فرهنگی جهان‌های اجتماعی مختلف

(۳) حل مسائل و مشکلات زندگی - توانمندی علمی - حل تعارض در ذخیره دانشی جوامع - هویت فرهنگی جهان‌های اجتماعی مختلف

(۴) طرح مسئله خاص - شناسایی اشکالاتی که در دانش عمومی راه پیدا کرده‌اند - رها کردن بخشی از ذخیره دانشی به نفع بخشی دیگر - سرایت رویکرد جوامعی که دانش را به دانش تجربی منحصر نمی‌بینند به جهان متجدد

۴۲- به ترتیب کدام یک، فایده نظم اجتماعی است اما فایده علوم اجتماعی نیست؟

(۱) به نقد و اصلاح ارزش‌ها و هنجارهای اجتماعی پرداخته و کنش‌های ما را برای یکدیگر قابل پیش‌بینی می‌کند - ظرفیت داوری درباره علوم طبیعی و فناوری حاصل از آن را دارد و به شیوه صحیح استفاده از طبیعت کمک می‌کند.

(۲) پیش‌بینی رفتار دیگران را امکان‌پذیر نموده و موجب می‌شود اتفاقات غیرمنتظره شما را از همکاری با دیگران باز ندارد - انسان را از محدودیت‌های طبیعت رها نموده و امکان مشارکت ما، در زندگی اجتماعی را فراهم می‌کند.

(۳) توقعات و انتظارات ما از دیگران را مشخص نموده و همکاری با آن‌ها را امکان‌پذیر می‌سازد - فرصت موضع‌گیری اجتماعی مناسب و صحیح را برای دانشمندان فراهم نموده و نظم و قواعد جهان اجتماعی را کشف می‌کند.

(۴) همکاری با دیگران را امکان‌پذیر نموده و زمینه فهم متقابل انسان‌ها و جوامع مختلف از یکدیگر را فراهم می‌سازد - تأثیر اجتماعات بر زندگی ما را توضیح داده و کنش‌های انسانی و پیامدهای آن را مطالعه می‌کند.

۴۳- چه تعداد از گزاره‌های زیر صحیح هستند؟

- باستان‌شناسی، ارتباطات، مردم‌شناسی و جغرافیای انسانی از جمله رشته‌هایی هستند که کنش‌های اجتماعی را مطالعه می‌کنند.

- جامعه‌شناسی خرد و کلان نیازمند به هم و مکمل یکدیگرند.

- امروزه رشته‌های علوم انسانی مانند جامعه‌شناسی و زبان‌شناسی و مدیریت، مهجور مانده‌اند و در انتخاب رشته جزء اولین انتخاب‌ها قرار نمی‌گیرند.

- «جامعه‌شناسی کلان» هنجار اجتماعی و سایر پدیده‌های اجتماعی کلان را بررسی و مطالعه می‌کند.

(۱) سه تا (۲) یکی (۳) چهار تا (۴) دو تا

۴۴- پاسخی پاسخ هر یک از پرسش‌های زیر به ترتیب کدام است؟

- آشنایی‌زدایی ابتدا در کدام حوزه مطرح شد؟

- ارتباط میان پدیده‌های اجتماعی چه نام دارد؟

- پوزیتیویسم به چه معناست؟

(۱) ادبیات - نظام اجتماعی - وحدت روش علوم (۲) علوم اجتماعی - ساختار اجتماعی - وحدت موضوع علوم

(۳) ادبیات - ساختار اجتماعی - وحدت روش علوم (۴) علوم اجتماعی - نظام اجتماعی - وحدت موضوع علوم

۴۵- پاسخی کدام گزینه صحیح یا غلط بودن هر یک از موارد زیر را به ترتیب و به درستی نشان می‌دهد؟

- جامعه‌شناسی تبیینی تفاوت میان جوامع مختلف را تنها تفاوتی کمی می‌بیند.

- آگوست کنت، بنیان‌گذار جامعه‌شناسی، ابتدا نام فیزیک اجتماعی را برای این رشته برگزید.

- روش جامعه‌شناسی تبیینی، حس و تجربه (نگاه از درون) است.

- پرسش‌نامه با پاسخ‌های چند گزینه‌ای، از ابزار گردآوری اطلاعات در روش‌های کمی است.

(۱) غ - غ - ص - ص (۲) ص - ص - غ - غ (۳) ص - غ - غ - غ (۴) غ - ص - ص - ص

۴۶- کدام گزینه با عبارت زیر مرتبط است؟

«کارمند با استفاده از خودروی خود در تداوم ترافیک و آلودگی هوا سهیم است؛ در حالی که اگر از وسایل حمل و نقل عمومی استفاده کند می‌تواند در حل این مشکلات مؤثر باشد.»

- (۱) افراد قدرت مقاومت در برابر ساختارها و ایجاد تغییر در آن‌ها را ندارند و میزان تعیین‌کنندگی آن‌ها بسیار ناچیز است.
- (۲) همه ما از آن‌جا که عضوی از جامعه هستیم، با کنش‌های اجتماعی خود در حفظ وضع موجود یا تغییر آن اثر می‌گذاریم.
- (۳) مشکلات و مسائل اجتماعی بیرون از دایره نفوذ و تأثیر ما هستند و صرفاً افراد خاصی مثل مسئولان و مدیران می‌توانند بر آن‌ها تأثیر بگذارند.
- (۴) نظام اداری کشور نارسایی‌هایی دارد و فرصت‌ها و محدودیت‌هایی برای کنشگران ایجاد می‌کند که مستقل از آن‌هاست.

۴۷- چند گزاره زیر نادرست ذکر شده است؟

- الف) خشت بنای هر جامعه‌ای، کنش اجتماعی است و تمامی پدیده‌های خرد و کلان با کنش اجتماعی پدید می‌آیند و برقرار بودن هر ساختار اجتماعی، از طریق کنش اجتماعی امکان‌پذیر است.
- ب) زندگی اجتماعی انسان و نظم، همزاد یکدیگرند اما انسان‌ها فقط مجریان نظم نیستند چرا که قادرند با توجه به ساختارهای اجتماعی و جامعه خود، نظم اجتماعی را تغییر دهند.
- پ) در رویکرد جامعه‌شناسی تبیینی، بر نظم و ساختارهای اجتماعی تأکید افراطی شد و نظم اجتماعی و نظم طبیعی یکسان دانسته می‌شد که باعث سرکوب روحیه خلاق انسان‌ها شد.
- ت) جامعه‌شناسی تبیینی، پیامدهای گوناگونی اعم از حذف اراده، ارزش و اخلاق، آگاهی و معنا از زندگی اجتماعی داشت و جامعه‌شناسان به منظور جلوگیری از آنها، کنش اجتماعی را مورد توجه قرار دادند.

(۱) هیچ عبارتی نادرست نیست (۲) یکی (۳) دو تا (۴) سه تا

۴۸- **نهایی** پاسخ صحیح سؤالات زیر، در کدام گزینه آمده است؟ (به ترتیب)

- الف) چه عاملی سبب محدود شدن بیشتر مطالعات تبیینی به توصیف رفتارهای قابل مشاهده شد؟
  - ب) کسانی که فقط روش‌های تجربی را معتبر می‌دانند، با انکار ارزش‌های عاطفی و اخلاقی گرفتار چه امری می‌شوند؟
  - پ) کدام جامعه‌شناس از سلطه نظمی که گویا هدفی جدا از انسان‌ها و نیازهای واقعی آنها دارد، به قفس آهنین تعبیر می‌کند؟
- (۱) نادیده گرفتن معنای کنش - سقوط ارزش‌ها - آگوست کنت
  - (۲) نادیده گرفتن آگاهانه بودن کنش - اخلاق‌گریزی - آگوست کنت
  - (۳) نادیده گرفتن معنای کنش - اخلاق‌گریزی - ماکس وبر
  - (۴) نادیده گرفتن آگاهانه بودن کنش - سقوط ارزش‌ها - ماکس وبر

۴۹- به ترتیب، هر یک از موارد زیر، با کدام یک از پیامدهای نادیده گرفتن کنش انسانی مرتبط است؟

«سلطه نظمی که گویا هدفی جدا از انسان و نیازهای واقعی او دارد»، «اندازه‌گیری اجزای بدن در ایام جنگ جهانی دوم برای تعیین نژاد برتر» و «پرسش چرا برخی از جوانان و نوجوانان به استفاده از اینترنت و بازی‌های رایانه‌ای اعتیاد دارند؟»

- (۱) رکود اراده‌ها - خلاقیت‌زدایی - ارزش‌زدایی
- (۲) معنازدایی - خلاقیت‌زدایی - ارزش‌زدایی
- (۳) رکود اراده‌ها - سقوط ارزش‌ها - افول معنای
- (۴) معنازدایی - سقوط ارزش‌ها - معنازدایی

۵۰- «با اینکه فضای مجازی معنای به روز بودن را در خود دارد ولی سبب می‌شود .....» کدام گزینه عبارت را به درستی کامل می‌کند؟

- (۱) فرد کاربر با زمان و مکان خودش پیوند برقرار کند.
- (۲) با وجود دسترسی به مطالب متنوع به مطالب مهم هم دسترسی داشته باشد.
- (۳) با وجود آزادی تحت کنترل قرار گیرد.
- (۴) با وجود سرگرم شدن، در مطالب عمیق شود.

جامعه‌شناسی (۱)

در این بخش، از میان سؤالات جامعه‌شناسی (۱) و جامعه‌شناسی (۲) می‌توانید یک مجموعه را انتخاب کنید. می‌توانید به سؤالات ۵۱ تا ۵۵ «یا» به سؤالات ۵۶ تا ۶۰ پاسخ دهید. وقت پیشنهادی: ۵ دقیقه

هویت

(هویت ایرانی ۱، ۲، ۳ و ۴)
صفحه‌های ۱۰۳ تا ۱۳۵

۵۱- هر عبارت به کدام مفهوم اشاره دارد؟

- بر مدار عقاید و ارزش‌های اجتماعی کلان جامعه شکل می‌گیرد.
- نظریه‌پردازان غربی طی قرن بیستم آن را سرنوشت مشترک و حتمی بشریت می‌دانستند.
- افق‌های جدیدی را به روی اندیشمندان جهان غرب گسترده است.

- (۱) هویت اجتماعی افراد - قوم‌گرایی - بازگشت به خویشتن
- (۲) هویت فرهنگی جامعه - سکولاریسم - حیات معنوی اسلام
- (۳) هویت اجتماعی افراد - سکولاریسم - بازگشت به خویشتن
- (۴) هویت فرهنگی جامعه - ناسیونالیسم - حیات معنوی اسلام

۵۲- به ترتیب کدام گزینه درباره «هژمونی» درست و درباره «مشروعیت قدرت» نادرست است؟

- (۱) هنگامی است که سلطه به شیوه نظامی اعمال شود - مدار آن حق و باطل است.
- (۲) بیشتر مورد رضایت و پذیرش قرار می‌گیرد - اگر قدرت مبتنی بر ایدئولوژی‌های ساختگی بشری باشد مشروعیت دروغین دارد.
- (۳) رسانه‌های آمریکایی، «اسلام‌هراسی» را به‌عنوان شیوه‌ای برای بسط هژمونی آمریکا به کار می‌برند - مدار آن خواست و اراده مردم است.
- (۴) از شیوه‌ها و ابزارهای اقتصادی استفاده می‌کند - مقبولیت و مشروعیت الزاماً با هم هستند.

۵۳- کدام گزینه به ترتیب جدول زیر را به درستی کامل می‌کند؟

شيوه حکومت	بر اساس فضیلت	بر اساس خواست و میل افراد
فرد	(الف)	(ب)
(ج)	آریستوکراسی	(د)
(ه)	پولیتهی	دموکراسی

- (۱) موناشری - تیرانی - اکثریت - استبدادی - اقلیت
- (۲) تیرانی - موناشری - اکثریت - استبدادی - اکثریت
- (۳) موناشری - استبدادی - اقلیت - الیگارشی - اکثریت
- (۴) تیرانی - موناشری - اقلیت - الیگارشی - اقلیت

۵۴- صحیح یا غلط بودن گزاره‌های زیر به ترتیب در کدام گزینه به درستی مشخص شده است؟

- سیاست، اعمال قدرت سازمان‌یافته برای دستیابی به هدفی معین است.
- مقبولیت قدرت به این معناست که قدرت بر اساس یک نظام عقیدتی و ارزشی خاص اعمال شود.
- نظام سیاسی اگر به ارزش‌های فرهنگی جامعه وفادار بماند، با استفاده از مدیریت سیاسی خود، به بسط و توسعه فرهنگ کمک می‌کند.
- در گذشته قدرت سخت یک کشور موجب سلطه سیاسی و اقتصادی بر سایر کشورها می‌شد، اما امروزه قدرت نرم سبب سلطه سیاسی و اقتصادی می‌شود.

- (۱) ص - غ - ص - غ (۲) ص - غ - ص - ص (۳) غ - ص - ص - غ (۴) غ - غ - ص - ص

۵۵- کدام گزینه به ترتیب صحیح یا غلط بودن عبارات زیر را به درستی نشان می‌دهد؟

- (الف) وقتی که بخواهیم جوامع را معرفی کنیم، به ویژگی‌های جمعیتی آنها اشاره می‌کنیم چرا که جمعیت هر جامعه، بخشی از هویت آن به شمار می‌رود و اولین شرط بقای هر جامعه است.
- (ب) تأمین جمعیت نیاز فطری انسان‌ها و فرزندآوری از کارکردهای مهم نهاد خانواده است ولی ممکن است در مواقعی اختلال در نهاد خانواده، جهان اجتماعی را با کاهش جمعیت مواجه کند.
- (پ) امروزه جوامع غربی به علت‌هایی مانند بالا رفتن سن ازدواج، افزایش بی‌ثباتی، عافیت طلبی و مصرف‌گرایی و به دنبال آن، هزینه پنداشتن فرزندان با مسئله کاهش جمعیت مواجه‌اند.
- (ت) در مواقعی که جهان اجتماعی با رشد یا کاهش جمعیت مواجه می‌شود، نهاد سیاست برای حل مشکل جمعیت چاره‌اندیشی می‌کند و با همراهی و همکاری مردم راه‌حلی به اجرا در می‌آورد.

- (۱) ص - غ - ص - ص (۲) ص - غ - ص - ص (۳) غ - ص - ص - غ (۴) ص - غ - ص - ص

جامعه‌شناسی (۲)

اگر به سؤال‌های ۵۱ تا ۵۵ پاسخ نداده‌اید، می‌توانید به سؤال‌های ۵۶ تا ۶۰ پاسخ دهید.

بیداری اسلامی و جهان جدید

(سرآغاز بیداری اسلامی،
انقلاب اسلامی ایران، افق
بیداری اسلامی)
صفحه‌های ۱۰۵ تا ۱۳۶

۵۶- به ترتیب کدام گزینه به ویژگی‌های نخستین بیدارگران اسلامی و منورالفکران غرب‌گرا اشاره دارد؟

(۱) بیداری را بازگشت به اسلام و عمل به آن می‌دانستند - از فرهنگ غرب شناخت عمیقی نداشتند.

(۲) نسبت به کشورهای استعمارگر احساس خطر نمی‌کردند - به ناسیونالیسم که اندیشه سیاسی قوم‌گرایانه غرب متجدد بود، روی آورده بودند.

(۳) مورد حمایت دولت‌های استعمارگر غربی بودند - بسیاری از آنان وحدت امت اسلامی و عزت جهان اسلام را دنبال می‌کردند.

(۴) بسیاری از آنان وحدت امت اسلامی و عزت جهان اسلام را دنبال می‌کردند - خواستار اصلاح رفتار دولت‌ها در کشورهای اسلامی بودند.

۵۷- کدام گزینه نادرست است؟

(۱) نخبگان غرب‌گرایی که به عملکرد اقتصادی نسل اول روشنفکران معترض بودند، نسل دوم روشنفکران را شکل دادند.

(۲) قدرت حاکمان سکولار در کشورهای مسلمان، به علت نفوذ فرهنگی آنان بود.

(۳) منورالفکران غرب‌گرا به ناسیونالیسم که اندیشه سیاسی قوم‌گرایانه غرب متجدد بود، روی آورده بودند.

(۴) استبداد استعماری به دلیل وابستگی به کشورهای استعمارگر، استقلال سیاسی و اقتصادی جوامع اسلامی را مخدوش می‌ساخت.

۵۸- به ترتیب «نقطه مشترک انقلاب اسلامی ایران و انقلاب‌های آزادی‌بخش قرن بیستم» و «هدف از برقراری جنبش عدالتخانه» در کدام گزینه آمده است؟

(۱) هر دو هویتی فرهنگی و تمدنی داشتند - اصلاح شیوه زمامداری پادشاه

(۲) جهت‌گیری ضداستعماری داشتند - اصلاح شیوه زمامداری پادشاه

(۳) در جهت از بین بردن سلطه سیاسی کشورهای غربی عمل می‌کردند - اصلاح رفتار خاصی از پادشاه

(۴) همه اقشار جامعه را در بر می‌گرفتند - ملزم ساختن شاه به عمل کردن در چارچوب قوانین عادلانه الهی با تأسیس مجلس

۵۹- به ترتیب موارد زیر عملکرد چه کسانی و چه جریاناتی بود؟

- بازگرداندن مردم از موضع مقاومت منفی به فعالیت رقابت‌آمیز

- ناکام ماندن در قطع وابستگی اقتصادی و فرهنگی غرب

- استبداد استعماری رضاخان

(۱) بیدارگران اسلامی - انقلاب اسلامی ایران - حاکمیت منورالفکران

(۲) امام خمینی (ره) - بیدارگران اسلامی - قدرت‌های استعماری

(۳) عالمان شیعی - کشورهای مورد حمایت بلوک شرق - قدرت‌های استعماری

(۴) امام خمینی (ره) - انقلاب‌های آزادی‌بخش - حاکمیت منورالفکران

۶۰- کدام پاسخ در رابطه با مطالب مطرح‌شده به ترتیب درست است؟

- از نظر دولتمردان آمریکایی چرا انقلاب اسلامی توان مقاومت نداشت؟

- کدام یک از گروه‌های مبارز فلسطینی اسلام را پدیده‌ای عربی می‌دانستند؟

(۱) چون با بلوک شرق ارتباط برقرار نمی‌کرد - گروه‌های مارکسیستی

(۲) چون با بلوک غرب ارتباط برقرار نمی‌کرد - گروه‌های مارکسیستی

(۳) چون با بلوک غرب ارتباط برقرار نمی‌کرد - گروه‌های ناسیونالیستی

(۴) چون با بلوک شرق ارتباط برقرار نمی‌کرد - گروه‌های ناسیونالیستی

روان‌شناسی

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

حافظه و علل فراموشی
صفحه‌های ۸۸ تا ۱۱۱

۶۱- هر عبارت به کدام نوع رمزگردانی اشاره دارد؟

- خواهر ریحانه پشت تلفن به او می‌گوید: «سریع شماره تلفنی را که می‌گویم حفظ کن.»
- معلم عبارتی روی تخته نوشت و آن را پس از ۱۰ ثانیه پاک کرد، سپس از دانش‌آموز خواست که آن را بیان کند.
- فاطمه عبارت (۱۸۰۲۱۸۸۵) را به شکل سال تولد و مرگ ویکتور هوگو به خاطر می‌سپارد.
- آرین به دنبال کتابی در کتاب‌فروشی بود. فروشنده خواست او را راهنمایی کند، وی گفت: «اسمش را نمی‌دانم، ولی اگر جلدش را ببینم می‌شناسم.»

- (۱) معنایی - معنایی - دیداری - شنیداری
(۲) شنیداری - شنیداری - دیداری - دیداری
(۳) شنیداری - معنایی - شنیداری - معنایی
(۴) شنیداری - دیداری - معنایی - دیداری

۶۲- هر کدام از عبارت‌های زیر، به ترتیب با کدام‌یک از موارد مطرح‌شده، همخوانی بیشتری دارد؟

- ابزاری برای گذر از شناخت پایه و ورود به شناخت عالی است.
- مرحله‌ای که احتمال برای خطای حافظه وجود دارد.
- رمزگردانی بزرگسالان
- (۱) حافظه - هر سه مرحله حافظه - کلی و خلاصه
- (۲) استدلال - هر سه مرحله حافظه - جزء به جزء
- (۳) استدلال - بازیابی - کلی و خلاصه
- (۴) حافظه - بازیابی - جزء به جزء

۶۳- به ترتیب، درستی یا نادرستی عبارات زیر را مشخص کنید.

- برای داشتن یک حافظه قوی، رمزگردانی و ذخیره‌سازی کافی است.
- در پدیده نوک‌زبانی فرد می‌گوید من پاسخ این سؤال را نمی‌دانم گرچه آن را به خوبی مطالعه کرده‌ام.
- بازیابی اطلاعات از حافظه به اهمیت آن اطلاعات وابسته است.
- ارائه نشانه برای حل مشکل حافظه زمانی کمک می‌کند که رمزگردانی و ذخیره‌سازی اتفاق افتاده باشد.

- (۱) ن - د - د - د
(۲) ن - ن - ن - د
(۳) د - ن - د - ن
(۴) ن - د - د - ن

۶۴- از به یادآوردن خاطراتی که مربوط به زمان‌های مختلف از زندگی شماست، مانند نام معلم کلاس اول ابتدایی‌تان، جذاب‌ترین درس سال گذشته شما و یا کتابی که عصر دیروز مشغول مطالعه آن بوده‌اید، چه نتیجه‌ای می‌گیرید؟

(۱) زمان ذخیره‌سازی اطلاعات، یکسان است.

(۲) بر اساس اهمیت موضوع، می‌توان خاطرات را درجه‌بندی کرد.

(۳) بر اساس علاقه فرد به موضوع، می‌توان خاطرات را درجه‌بندی کرد.

(۴) زمان ذخیره‌سازی اطلاعات، متفاوت است.

۶۵- به ترتیب، درستی یا نادرستی عبارت‌های زیر را مشخص کنید.

- ما خاطرات گذشته را تماماً با تصاویر آن به خاطر داریم و گفت‌وگوهای گذشته را دقیق و با جزئیات بازگو می‌کنیم.
- نخستین باری که مطلبی را می‌خوانیم، عموماً از دقایقی تا روزهای آینده در ذهن ما می‌ماند.
- بی‌شمار محرک هستند که در لحظه وارد حافظه حسی می‌شوند و از میان می‌روند.
- از میان ۱۵ کلمه‌ای که سعی در نگهداری در حافظه کوتاه‌مدت داریم، حداکثر ۹ تای آن باقی می‌ماند.

- (۱) ن - د - ن - د
(۲) ن - ن - د - د
(۳) د - ن - د - ن
(۴) د - د - د - ن

۶۶- کدام مورد در خصوص عبارت زیر، درست است؟

«رامین دانش‌آموز پایه نهم و در حال انتخاب رشته است. او به رشته انسانی علاقه دارد. دوستش بر اساس تجربه شخصی، اطلاعاتی

(۱)

درباره انتخاب رشته به او ارائه می‌دهد و رامین بین انتخاب رشته‌ها و بررسی اینکه کدام رشته در آینده برای او مفید و مؤثر واقع خواهد شد،

(۲)

مردد است.»

(۱) مورد «۱» بر اساس اطلاعات شخصی است و در حافظه معنایی قرار دارد.

(۲) مورد «۲» چون بر اساس زمان و مکان و تجربه شخصی است در حافظه رویدادی قرار می‌گیرد.

(۳) مورد «۱» چون مربوط به دانش عمومی اشخاص است در حافظه معنایی قرار می‌گیرد.

(۴) مورد «۲» بر اساس دانش عمومی و اطلاعات افراد است که در حافظه معنایی قرار می‌گیرد.

۶۷- به ترتیب، درستی یا نادرستی عبارتهای زیر در کدام گزینه آمده است؟

- فراموشی یعنی: ناتوانی در یادآوری و بازشناسی اطلاعاتی که قبلاً وارد حافظه شده است.

- بیشترین مقدار فراموشی در ده دقیقه نخست بعد از یادگیری صورت می‌گیرد.

- بهترین شیوه کنترل اثر گذشت زمان، مرور اطلاعات در زمان مناسب است.

- بیشتر فراموشی‌ها در عمل، ناشی از کمبود تمرکز و نبود ذخیره‌سازی است.

- برای آندوزش اطلاعات در حافظه، نشانه‌های درونی کارآمدتر از نشانه‌های بیرونی است.

(۱) ن - د - ن - ن (۲) ن - ن - ن - ن (۳) د - د - د - د - ن (۴) ن - د - د - د - د - ن

۶۸- رضا و علی دانش‌آموز کنکوری هستند، رضا عادت دارد بعد از مطالعه درس روان‌شناسی، فردای آن روز، آن درس را مرور کند و علی برای اینکه به

همه درس‌های مورد هدف خود در طی روز برسد، استراحت میان زمان مطالعه‌اش را حذف می‌کند. به ترتیب، نتیجه مطالعه این دو دانش‌آموز در ارتباط

با کدام یک از عوامل ایجاد فراموشی است؟

(۱) عوامل عاطفی - عدم رمزگردانی

(۳) عوامل عاطفی - تداخل اطلاعات

(۲) گذشت زمان - تداخل اطلاعات

(۴) گذشت زمان - عدم رمزگردانی

۶۹- هر یک از عبارتهای زیر به کدام مفهوم اشاره دارد؟

- هنگام درس خواندن، بهتر است تلفن همراه خود را کنار بگذاریم.

- یادگیری مفهومی یک فرمول بهتر از حفظ کردن آن است.

- تقسیم‌بندی مفاهیم تاریخی به سه دوره باستان، اسلام و معاصر مفید است.

- دبیر عربی جمله را به دو نوع اسمیه و فعلیه تقسیم کرد و تفاوت‌های آن‌ها را نوشت.

(۱) عدم توجه ناقص - کاهش اثر تداخل - ساماندهی مطالب - تمایز بخشی

(۲) عدم توجه ناقص - یادگیری با استراحت - ساماندهی مطالب - بسط معنایی

(۳) پرهیز از هم‌زمانی چند فعالیت - یادگیری با استراحت - رمزگردانی معنادار - بسط معنایی

(۴) پرهیز از هم‌زمانی چند فعالیت - کاهش اثر تداخل - رمزگردانی معنادار - تمایز بخشی

۷۰- در یک بازی رایانه‌ای شیوه کار به این صورت است:

• چهل کلمه روی نمایشگر ظاهر می‌شود و پس از پنج دقیقه صفحه خالی می‌شود.

• سپس از بازی‌کننده خواسته می‌شود که کلماتی که به خاطر دارد را اعلام کند.

• بار دیگر همان چهل کلمه روی نمایشگر ظاهر می‌شود.

• در مرحله آخر، بازی‌کننده کلماتی که به خاطر دارد را اعلام می‌کند.

با توجه به این بازی و مراحل آن چند مورد از عبارتهای زیر صحیح است؟

الف) هر سه مرحله حافظه در این بازی به کار گرفته می‌شود.

ب) رمزگردانی اطلاعات در این بازی به صورت دیداری و شنیداری است.

ج) تعداد کلماتی که در مرحله چهارم به خاطر سپرده می‌شود بیشتر از مرحله دوم است.

د) این بازی حافظه معنایی افراد را به چالش می‌کشد.

ه) کلماتی که مربوط به مسائل مورد علاقه بازی‌کننده هستند، تمرکز او را به هم خواهند ریخت.

و) اگر بازی‌کننده از اصل گشتالتی مشابهت استفاده کند، کلمات بیشتری را حفظ خواهد کرد.

(۱) شش (۲) پنج (۳) چهار

دفترچه شماره (۲)

صبح جمعه

۱۴۰۳/۹/۱۶

آزمون ۱۶ آذرماه ۱۴۰۳

آزمون اختصاصی
دوازدهم انسانی

۹۰ سؤال در ۸۰ دقیقه

ساعت ۹:۱۵ تا ۱۰:۳۵ صبح

نام درس	معمولاً دانش‌آموزان در هر رده تراز به چند سؤال از هر ۱۰ سؤال پاسخ می‌دهند.					این قسمت را قبل از شروع آزمون پر کنید شما به چند سؤال از هر ۱۰ سؤال پاسخ خواهید داد؟
	۴۰۰۰	۴۷۵۰	۵۵۰۰	۶۲۵۰	۷۰۰۰	
عربی، زبان قرآن	۱	۲	۳	۵	۶	
تاریخ و جغرافیا	۱	۲	۴	۶	۷	
فلسفه و منطق	۱	۲	۳	۵	۶	
اقتصاد	۱	۲	۴	۵	۷	

عنوان مواد امتحانی گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد، شماره سؤالات و مدت پاسخ‌گویی

ردیف	وضعیت پاسخ‌گویی	مواد امتحانی	تعداد سؤال	از شماره	تا شماره	مدت پاسخ‌گویی (به دقیقه)
۱	اجباری	عربی، زبان قرآن (۱) و (۳)	۲۰	۷۱	۹۰	۲۰
۲	اجباری	تاریخ (۳)	۵	۹۱	۹۵	۵
۳	انتخابی	تاریخ (۱)	۵	۹۶	۱۰۰	۵
		تاریخ (۲)	۵	۱۰۱	۱۰۵	
۴	اجباری	جغرافیا (۳)	۵	۱۰۶	۱۱۰	۵
۵	انتخابی	جغرافیای ایران	۵	۱۱۱	۱۱۵	۵
		جغرافیا (۲)	۵	۱۱۶	۱۲۰	
۶	اجباری	فلسفه دوازدهم	۱۰	۱۲۱	۱۳۰	۱۰
۷	اجباری	منطق	۱۰	۱۳۱	۱۴۰	۱۰
۸	اجباری	فلسفه یازدهم	۱۰	۱۴۱	۱۵۰	۱۰
۹	اجباری	اقتصاد	۱۰	۱۵۱	۱۶۰	۱۰

پدیدآورندگان آزمون

طراحان به ترتیب حروف الفبا

نام درس	نام طراحان
ریاضی و آمار	محمد بحیرایی، هادی پولادی، محمدابراهیم تونزندهجانی، محمد حمیدی، رضا خانابائی، میثم خشنودی، سعید عزیزخانی، علی قهرمانزاده، فرشید کریمی، امیر محمودیان، محمد نظامی
علوم و فنون ادبی	سید علیرضا احمدی، امیر حسین اشتری، محسن اصغری، سعید جعفری، محسن جمشیدی، محمدامین داداشفام، رضا رنجبری، مهرزاد مشایخی، هومن نمازی
جامعه‌شناسی	ریحانه امینی، آرزیتا بیدقی، مریم خسروی دهنوی، یاسین ساعدی، علی شکوری، سید آرش مرتضائی فر، محمدمهدی یعقوبی
روان‌شناسی	فاطمه بیات، حمیدرضا توکلی، محمد حبیبی، تینا شمسی، محمدعرفان فرهادی
عربی زبان قرآن	ولی برجی، مجید بیگلری، عمار تاجبخش، امیر رضائی رنجبر، حمیدرضا قائدامینی، مصطفی قدیمی فرد، مرتضی کاظم‌شیرودی، محمد کریمی‌نیا، روح‌الله گلشن، سید محمدعلی مرتضوی
تاریخ و جغرافیا	محمد ابوالحسنی، علیرضا پدram، مریم خسروی دهنوی، حبیبه محبی، محمدمهدی یعقوبی
فلسفه و منطق	حسین آخوندی راهنماچی، جواد پاکدل، سبا جعفرزاده صابری، عرفان دهدشنیاء، محمد رضایی بقا، موسی سپاهی، حمید سودیان، مهرشاد عباسی، علی معزی، فیروز نژادنجف، علیرضا نصیری
اقتصاد	آفرین ساجدی، مهدی ضیائی، احسان عالی‌نژاد، مهسا عفتی، مهدی کاردان

گزینشگران و ویراستاران

نام درس	گزینشگر	مسئول درس	ویراستاران	مستندسازی
ریاضی و آمار	محمدابراهیم تونزندهجانی	محمد بحیرایی	آروین حسینی، عباس مالکی	الهه شهبازی
علوم و فنون ادبی	سید علیرضا احمدی، فرهاد علی‌نژاد	سید علیرضا احمدی، فرهاد علی‌نژاد	سپیده فتح‌اللهی، مهرزاد مشایخی	فریبا رئوفی
جامعه‌شناسی	سید آرش مرتضائی فر	سید آرش مرتضائی فر	مریم خسروی دهنوی، تابان صیقلی	سجاد حقیقی‌پور
روان‌شناسی	محمد حبیبی	محمد حبیبی	ملیکا ذاکری، محمد صمدی زاداسفنگره	محمدصدرا پنجه‌پور
عربی زبان قرآن	احسان کلانه‌عربی	سید محمدعلی مرتضوی	درویشعلی ابراهیمی	لیلا ایزدی
تاریخ و جغرافیا	محمدمهدی یعقوبی	محمدمهدی یعقوبی	تابان صیقلی	عطیه محلوچی
فلسفه و منطق	سیده سمیرا معروف	علیرضا نصیری	فرهاد علی‌نژاد، امیرمحمد قلعه‌گاهی، مهشید رستمی	سوگند بیگلری
اقتصاد	مهدی ضیائی	سارا شریفی	سپیده فتح‌اللهی، مریم خسروی دهنوی	سجاد حقیقی‌پور

گروه فنی و تولید

مدیر گروه	سید محمدعلی مرتضوی
مسئول دفترچه	فاطمه منصور خاکی
گروه مستندسازی	مدیر: محیا اصغری، مسئول دفترچه: لیلا ایزدی
حروف‌چین و صفحه‌آرا	مهشید ابوالحسنی
ناظر چاپ	حمید عباسی

سؤالاتی که با نشانگر **نهایی** مشخص شده‌اند، مشابه سؤالات امتحانات نهایی هستند. با تمرین این دسته از سؤالات می‌توانید در امتحانات نهایی عملکرد بهتری داشته باشید.

عربی زبان قرآن (۳) و (۱)

باسخ گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش آموزان اجباری است.

وقت پیشنهادی: ۲۰ دقیقه

■ عین الأنسب للجواب عن الترجمة أو المفهوم من أو إلى العربية (۷۱ - ۷۹)

۷۱- ﴿ يَا أَيُّهَا النَّفْسُ الْمُطْمَئِنَّةُ ارْجِعِي إِلَىٰ رَبِّكِ رَاضِيَةً مَّرْضِيَّةً ۗ ﴾:

(۱) دلا با اطمینان خاطر به جانب آفریدگار خویش بازگرد که تو خشنودِ مورد رضایت هستی!

(۲) با اعتماد به نفس، ای دل به‌سوی معبود خود بازگرد در حالی که از تو راضی و خرسند است!

(۳) ای شخص مورد اعتماد؛ به نزد آفریدگار بازگرد تا از او خرسند باشی و او هم خشنود از تو!

(۴) ای نفس مطمئن؛ به‌سوی پروردگار خویش بازگرد در حالی که راضی و مورد رضایت هستی!

۷۲- « هَلْ تُصَدِّقُ أَنْ سَمَكَةَ الْقَرْشِ سَحَبْتَنِي إِلَىٰ أَعْمَاقِ الْمَحِيْطِ وَلَكِنَّ الدَّلَافِيْنَ رَفَعْتَنِي بَعْتَةً إِلَىٰ الْأَعْلَىٰ! »:

(۱) آیا قابل باور است که کوسه‌ماهی مرا به ژرفای اقیانوس کشید، ولی دلفین‌ها به‌سرعت مرا به سمت بالا آوردند!

(۲) آیا تصدیق می‌کنی که کوسه‌ماهی‌ها مرا به ژرفای اقیانوس کشیدند، اما ناگهان دلفین‌ها مرا به طرف بالا آوردند!

(۳) آیا باور می‌کنی که کوسه‌ماهی من را به اعماق اقیانوس کشید، ولی دلفین‌ها ناگهان مرا به سمت بالا بردند!

(۴) آیا باور می‌کنی که کوسه‌ماهی‌ها مرا به اعماق اقیانوس بردند، اما دلفین‌ها ناگهان مرا به طرف بالا کشیدند!

۷۳- « عَرَفْنَا الْمُهَنْدِسُونَ الْمَاهِرُونَ عَلَىٰ طَرِيقَةِ نَقْلِ النَّفْطِ تَكُونُ أَقْلَ خَطَرًا وَ نَفَقَةً مِنْ نَقْلِهِ بِنَاقِلَاتِ النَّفْطِ. فَعَلَىٰ بِلَادِنَا بِنَقْلِ النَّفْطِ عِبْرَ الْأَنْبِيَاءِ! »:

(۱) مهندس‌های ماهر، برای جابه‌جایی نفت به ما راهی را معرفی می‌کردند که کم‌خطرتر و کم‌هزینه‌تر از انتقال آن به وسیله

نفت‌کش‌ها می‌باشد. پس کشورمان باید توسط لوله‌ها نفت را منتقل کند!

(۲) مهندسان ماهر برای انتقال نفت، روشی را به ما شناساندند که خطر و هزینه کمتری نسبت به انتقال آن با نفت‌کش‌ها دارد.

پس لازم است که کشور ما نفت را از طریق لوله‌ها منتقل کند!

(۳) مهندس‌های ماهر، راهی را برای جابه‌جایی نفت به ما شناساندند که کم‌خطرتر و کم‌هزینه‌تر از انتقال آن با نفت‌کش

می‌باشد. پس کشور ما از طریق لوله‌ها نفت را منتقل خواهد کرد!

(۴) مهندسان ماهر، روشی را برای انتقال نفت به ما معرفی کردند که کم‌خطرتر و کم‌هزینه‌تر از انتقال آن به وسیله نفت‌کش‌ها

می‌باشد. پس باید کشورمان نفت را از طریق لوله‌ها منتقل کند!

عربی (۳):
 مِنَ الْأَشْعَارِ الْمَنْسُوبَةِ إِلَى الْإِمَامِ
 عَلِيِّ (ع)
 الْوَجْهَ النَّافِعِ وَالْوَجْهَ الْمُضَرَّ
 درس‌های ۱ و ۲
 صفحه‌های ۱ تا ۲۷

عربی (۱):
 صِنَاعَةُ النَّفْطِ
 يَا مَنْ فِي الْبِحَارِ عَجَائِبُهُ
 درس‌های ۷ و ۸
 صفحه‌های ۸۳ تا ۱۰۹

۷۴- « من العجیب أنّ بعض الحيوانات اللَّبُونَةُ تُرَضُّ صِغارها أو تَبْکی مثلنا؛ الأَعْجَبُ مِنْهُ هو أنّ وَزنها یَبْلُغُ ضِعْفِي وَزْن الإنسان! »:

- ۱) عجیب است که بعضی حیوانات پستاندار به بچه‌های ضعیفشان دو برابر انسان شیر می‌دهند؛ یا عجیب‌تر از آن این که مانند ما گریه و زاری می‌کنند!
- ۲) از عجایب این که حیوان‌های پستانداری وجود دارند که به بچه‌هایشان شیر می‌دهند یا همانند آن‌ها گریه می‌کنند؛ عجیب‌تر از آن این است که وزنی برابر انسان دارند!
- ۳) عجیب است که برخی حیوانات پستاندار به بچه‌هایشان شیر می‌دهند یا مثل ما می‌گیرند؛ عجیب‌تر از آن این است که وزنشان به دو برابر وزن انسان می‌رسد!
- ۴) این که برخی حیوانات پستاندار به بچه‌هایشان شیر می‌دهند یا مثل انسان می‌گیرند، واقعاً عجیب است؛ اما عجیب‌تر این است که وزنشان به دو برابر وزن ما می‌رسد!

۷۵- « الَّذِينَ يَعْرِفُونَ أَنَّ دَاءَهُمْ مِنْ أَنْفُسِهِمْ وَ دَوَاءَهُمْ فِي أَنْفُسِهِمْ وَ أَيْضاً قِيَمَتُهُمْ بَيْنَ النَّاسِ بِأَعْمَالِهِمْ الْحَسَنَةِ قَلِيلُونَ جِدّاً! »:

- ۱) کسانی هستند که می‌دانند بیماریشان از درون خودشان و داروی آن‌ها هم از همان جاست و نیز ارزش آنان میان مردم به کار نیکی است که انجام می‌دهند و این‌ها بسیار کم‌اند!
- ۲) آنان که بدانند که دردشان در خودشان و دارویشان از خودشان است و علاوه بر آن، جایگاه آنان در جامعه به کارهای خوبشان است، تعدادشان بسیار اندک است!
- ۳) کسانی که می‌دانند دردشان از خودشان و دارویشان در خودشان است و نیز ارزششان در میان مردم به کارهای نیکشان است، خیلی اندک‌اند!
- ۴) اشخاصی که دردها را از خود و داروها را هم از خود بدانند و همچنین بدانند که ارزش آنان به کارهای نیکوست، در میان مردم اندک‌اند!

۷۶- عَيْنَ الصَّحِيح:

- ۱) على جميع المُذنبين أن يعوذوا برَبِّهم الغفور من قبح الزَّلَل و يستعينوا به! : تمام گناهکاران باید از زشتی لغزش‌ها به پروردگار آمرزنده‌شان پناه ببرند و حتماً از او یاری بطلبند!
- ۲) لم يَتَذَكَّرْ جَدِّي ذِكْرِيَاة السَّابِقَة و نحن جميعاً كُنَّا مشتاقين إلى استماعها كثيراً! : پدر بزرگم خاطرات گذشته خود را به یاد نیاورد در حالی که ما همگی بسیار مشتاق گوش دادن به آن بودیم!
- ۳) اعلم أنّ العالم الحقيقيّ هو الَّذي يعمل بعلمه و ينفع النَّاسَ لِأَنَّهُ لا قيمة لعلم بلا عمل! : بدان که دانشمند واقعی کسی است که به دانش خود عمل می‌کند و مردم از او سود می‌برند زیرا دانش بدون عمل هیچ ارزشی ندارد!
- ۴) يا ليتني كُنْتُ أمتنع عن النَّوم في اللَّيْلَة الماضية و أوصل مطالعة كتابي حتّى الصَّبَاح! : ای کاش در شب گذشته از خوابیدن خودداری کرده بودم و به مطالعه کتابم تا صبح ادامه می‌دادم!

۷۷- عَيْنُ الْخَطَا:

(۱) قد يشعُرُ المرءُ بخيبة الأمل من كلام صديق حميم!؛ گاهی انسان از حرف یک دوست صمیمی، احساس ناامیدی می‌کند!
 (۲) أريد أن أوصول أخي إلى المكتبة حتى يطالع لامتحان الاسبوع القادم!؛ می‌خواهم برادرم را به کتابخانه برسانم تا برای امتحان هفته آینده مطالعه کند!

(۳) تؤدّي الدّلافين في بعض البلاد دوراً مهماً في جذب كثير من السّائحين!؛ در برخی از کشورها دلفین‌ها نقش مهمی را در جذب بسیاری از گردشگران ایفا می‌نمایند!

(۴) عزمنا أن ننقل محلّ اختبارنا إلى مدينة أخرى لأنّ مُختبرها أكثر تقدماً!؛ تصمیم گرفتیم محلّ آزمایش‌های خود را به شهر دیگری انتقال دهیم زیرا آزمایشگاهش پیشرفت بیشتری دارد!

۷۸- « حادثةها ارادة نوبل را ضعيف نكرد، پس او كارش را با پشتكار ادامه داد! »؛ عَيْنُ الصّحيح:

(۱) لم تُضعِفِ الحادِثاتُ عزمَ نوبلِ فهو واصلَ عمله دؤوباً!

(۲) الحادِثاتُ لم تُضعِفنَ عزمَ نوبلِ فهو واصلَ عمله دؤوباً!

(۳) ما أضعَفَ الحادِثاتُ عزمَ نوبلِ فهو واصلَ عمله دؤوباً!

(۴) الحادِثاتُ ما أضعَفَتِ عزمَ نوبلِ فهو كان يواصلُ عمله دؤوباً!

۷۹- عَيْنُ غَيْرِ الْمُناسِبِ لِلْمَفْهُومِ:

(۱) أدبُ المرءِ خيرٌ من ذَهَبِهِ: ادب مرد زان که زیور اوست / چون ادب هست گو مباح زرت

(۲) يُعرَفُ المُجرمونَ بِسِماهم: برگ خزان رسیده ترجمان باغ / از رنگ چهره حال مرا می‌توان شنید

(۳) ﴿و من آیاته أن خَلَقَكم من تُراب﴾: دوش دیدم که ملائک در میخانه زدند / گل آدم بسرشتند و به پیمان زدند

(۴) ما عُبدَ اللهُ بِشيءٍ أفضلَ مِن أداءِ حقِّ المؤمن: در دل مؤمن بگنجم ای عجب / گر مرا جویی در آن دل‌ها طلب

■ ■ اِقْرَأِ النَّصَّ التَّالِيَّ ثُمَّ أَجِبْ عَنِ الْأَسْئَلَةِ (٨٠ - ٨٤) بِمَا يُنَاسِبُ النَّصَّ:

للجبال دور مهمّ في تحكيم الأرض و استقرارها كما لها مكان رفيع في الثقافة و الآثار الأدبيّة؛ لأنّ الجبل كما يُحكّم الأرض كمسماّر، يُعدّ رمزاً للاستقامة و الحلم، و الوصول إلى قمّته علامةً للنجاح في المجالات المختلفة و هذا ما يُستفاد للتمثيل في المحاولة و عدم القنوط (نامیدی) و الضرورة في القيادة و التعاون. بعض أنواع الجبال منفرد في حين هناك أيضاً سلسلةً من الجبال الطويلة المتصلة، أعلى جبل في العالم جبل إفرست في سلسلة جبال الهيمالايا يصعدُه قليلٌ من الأقوياء و الحاذقين في هذا المجال فهو أكثر من ثمانية آلاف متر ارتفاعاً. يتأثّر شكل الجبال من وقائع طبيعيّة قد حدثت خلال تاريخ الأرض و يؤثر على الجوّ حولَه أيضاً.

٨٠- عَيِّنِ الْمُنَاسِبَ لِلْفَرَاقِينَ: . . . . . الكثير من الأقوياء . . . . . صعود قمّة إفرست!

(١) أنّ - لا يقدرّون على	(٢) كأنّ - لا يقدرّون على
(٣) كأنّ - يقدرّون على	(٤) أنّ - يقدرّون على

٨١- عَيِّنِ الصَّحِيحَ حَسَبَ النَّصِّ:

- (١) بعض النّاس كالجبال، إنهم يُحكّمون الأرض!
- (٢) هناك نوعان من الجبال و إفرست من النوع المنفرد!
- (٣) بعض الجبال رفيعة جداً فنتعلم منها التّعاون في أمورنا!
- (٤) قد تكون برودة الجوّ أو تساقط الأمطار بسبب وجود الجبال!

٨٢- عَيِّنِ عِنَوَاناً أَبْعَدَ لِلنَّصِّ:

(١) الجبل معلّم حاذق!	(٢) أهميّة الجبال في أرضنا!
(٣) إفرست أقرب الأرض إلى السّماء!	(٤) تاريخ الوقائع الطّبيعيّة في الأرض!

٨٣- « الجبل - يُحكّم - الوصول - يُستفاد »:

- (١) الجبل: مفرد مذكّر (جمعه التّكسير: جبال) - معرب / اسم أنّ المشبّهة بالفعل و منصوب، علامة الإعراب: الفتحه
- (٢) يُحكّم: فعل مضارع - للمفرد المذكّر الغائب - مزيد ثلاثي من باب تفعيل / فعل و فاعل، خبر أنّ المشبّهة بالفعل
- (٣) الوصول: اسم - مذكّر - مصدر، فعله مجرّد ثلاثي / مبتدأ و مرفوع بعلامة الضّمّة؛ الجملة اسميّة
- (٤) يُستفاد: فعل مضارع - مزيد ثلاثي - مجهول (مبني للمجهول) / فعل و نائب فاعل؛ الجملة فعلية

٨٤- « المُحاوَلَة - يَصْعَدُ - يَتَأَثَّرُ - يُوَثَّرُ »:

(١) المُحاوَلَة: مصدر، من بابٍ له حرف زائد واحد فقط - معرب / مجرور بحرف الجرّ؛ في المحاولة: جارّ و مجرور

(٢) يَصْعَدُ: فعل مضارع - للمفرد المذكر الغائب - مجرد ثلاثي - معلوم / فاعله: ضمير «ه»، مفعوله: قليل

(٣) يَتَأَثَّرُ: للغائب - مزيد ثلاثي؛ من مصدر «تأثر»، حرف التاء من حروفه الزائدة / فعل و فاعله: شكل

(٤) يُوَثَّرُ: مضارع - مزيد ثلاثي، له ثلاثة حروف أصلية و حرف زائد واحد / فعل و فاعل؛ الجملة فعلية

■ ■ عيّن المناسب للجواب عن الأسئلة التالية (٨٥ - ٩٠)

٨٥- عيّن الخطأ في ضبط حركات الحروف:

(١) بَعْدَ أَنْ اخْتَرَعَ نَوِيلَ الدِّيْنَامِيْتِ، إِزْدَادَتِ الحُرُوبُ وَ كَثُرَتِ أَدْوَاتُ القَتْلِ وَ التَّخْرِيْبِ!

(٢) كَانَ عَرَضُهُ مِنْ اخْتِرَاعِهِ مُسَاعَدَةً الْإِنْسَانِ فِي مَجَالِ الأَعْمَارِ وَ الْبِنَاءِ!

(٣) مَنْ أذْنَبَ وَ هُوَ يَضْحَكُ، دَخَلَ النَّارَ وَ هُوَ يَبْكِي!

(٤) لَا شَكَّ أَنَّ التَّفَاخُرَ بِالنَّسَبِ لَيْسَ مَحْمُوداً!

٨٦- **نهائي** عيّن العبارة التي جاءت فيها «لا» من نوعيها:

(١) وَ لَا تُصَعِّرْ خَدَّكَ لِلنَّاسِ وَ لَا تَمْشِ فِي الأَرْضِ مَرْحاً!

(٢) لَا فَقْرَ أَشَدُّ مِنَ الجَهْلِ وَ لَا عِبَادَةَ مِثْلَ التَّفَكُّرِ!

(٣) وَ لَا تُحْمَلْنَا مَا لَا طَاقَةَ لَنَا بِهِ!

(٤) لَا يَرْحَمُ اللهُ مَنْ لَا يَرْحَمُ النَّاسَ!

٨٧- عَيْنَ مَا لَيْسَ فِيهِ «الحال»:

- (١) أرسله ربنا الرحمن نحو القوم الكافرين رسولاً ليهديهم و يدعوهم إلى الدين الحق!
- (٢) يعمل هذا الرجل في مصنعنا أقل مهارة من الآخرين على رغم نشاطاته الكثيرة!
- (٣) إنما الناجح هو الذي يواجه صعوبات الحياة مختلفة ولكنه يعزم أن يواصل محاولاته!
- (٤) عد الأب صديقه مُعيناً يُساعدنا في تصدير محاصيلنا الزراعيّة إلى خارج البلاد بسرعة!

٨٨- عَيْنَ الفِعْلِ الَّذِي يُنْسَبُ إِلَيْهِ نَائِبُ الفَاعِلِ:

- (١) أغرب السفن تشاهد في هذا الساحل الصخري!
- (٢) يُعجبني تلميذ يُدرك كلامَ معلّمه جيّداً و يستفيد منه!
- (٣) معلّمنا يُشجّعنا على صنع جهاز لتقليل استهلاك الكهرباء!
- (٤) حذرتُه ممّا يُبعده من موضوع الدرس لأنّي أريد نجاحه فقط!

٨٩- في أيّ الأجوبة ما جاءت «نون الوقاية»؟

- (١) أنصحك أن تكوني شكورة دائماً حتى يزيد الله النعمات عليك!
- (٢) على عيني سوف أصلح ما أمرتني به في أسرع وقت!
- (٣) ما قال صديقي عني كان كذباً فلا تُصدّقه أبداً!
- (٤) سلوكك يُحيرني جداً لماذا تفعل هكذا؟!

٩٠- عَيْنَ مَا فِيهِ الجَازُ وَ المَجْرورُ أَكْثَرُ:

- (١) كنت أتحدّث في الصلاة للحضار عما يفيدهم و هم يستمعون إليّ مُشْتَاقِينَ و مَسْرورِينَ!
- (٢) لنا تجارب كثيرة في صناعة نقل النفط عبر الأنابيب و بلادنا من أكبر الدول المُصدّرة له!
- (٣) شعر نوبل بخيبة الأمل ممّا سَمِعَ، لذلك فقد بنى مؤسسة لمنح الجوائز الذهبية إلى من يُفيد البشرية!
- (٤) عندما كنتُ مع أبي في القاعة كان المتكلّم يقول: لا تُمَيّنوا القلوب بكثرة الطعام فإنّ القلب يموت كالزّرع إذا كثر عليه الماء!

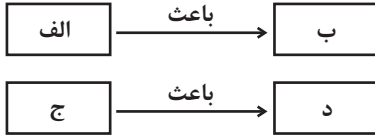
تاریخ (۳)

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.

وقت پیشنهادی: ۵ دقیقه

درس‌های اول تا چهارم +
درس پنجم: نهضت مشروطه
ایران
صفحه‌های ۱ تا ۷۷

۹۱- کدام گزینه نمودار زیر را به درستی تکمیل می‌نماید؟

(۱) الف) پیدایش روش و بینش جدید در تاریخ‌نگاری، ب) ترجمه آثار اروپایی در عصر قاجار، ج) گسترش

کشفیات باستان‌شناسی در ایران، د) تحول عمیق و اساسی در تاریخ‌نگاری

(۲) الف) ترجمه آثار اروپایی در عصر قاجار، ب) تحول عمیق و اساسی در تاریخ‌نگاری، ج) روش و بینش جدید در تاریخ‌نگاری، د) کنار گذاشتن ساختار کلی تاریخ‌نویسی سنتی

(۳) الف) ترجمه آثار اروپایی در عصر قاجار، ب) پیدایش روش و بینش جدید در تاریخ‌نگاری، ج) گسترش کشفیات باستان‌شناسی در ایران، د) تحول عمیق و اساسی در تاریخ‌نگاری

(۴) الف) پیدایش روش و بینش جدید در تاریخ‌نگاری، ب) دوری از تملق و متکلف‌نویسی، ج) ترجمه آثار اروپایی در عصر قاجار، د) گسترش کشفیات باستان‌شناسی در ایران

۹۲- کدام گزینه درباره تقدم و تأخر رویدادهای زیر، درست است؟

الف) انگلستان سربازان شورشی هند را سرکوب کرد و رسماً این سرزمین را جزئی از قلمرو خویش اعلام کرد.

ب) مجلس در ستیز با پادشاه انگلستان، بعد از مرگ کرامول، پیروز شد.

ج) فرانسه و ایران، معاهده فین‌کنشتاین را با یکدیگر منعقد کردند.

د) ایران طی عهدنامه آخال، مناطق وسیعی از سرزمین‌های ایرانی در شرق دریای کاسپی را به روس‌ها واگذار کرد.

(۱) «الف» قبل از «د» و «ب» قبل از «ج» روی داده است. (۲) «د» قبل از «الف» و «ج» قبل از «ب» روی داده است.

(۳) «الف» متأخرترین رویداد است. (۴) «ج» متقدم‌ترین رویداد است.

۹۳- کدام گزینه در مورد روابط خارجی ایران در عصر قاجار، درست است؟

(۱) از اواخر عهد محمدشاه، دولت انگلیس درصدد برآمد که با جداکردن سرزمین‌های شرقی ایران منطقه‌ای حائل و تحت نفوذ خود در مرزهای هندوستان به وجود آورد.

(۲) انگلستان با قرارداد گلداسمیت، افغانستان و هرات را از ایران جدا کرد.

(۳) در دوران سلطنت ناصرالدین‌شاه، انحصار خرید و فروش توتون و تنباکو در داخل و خارج ایران به مدت ۵۰ سال و اداره گمرک و حق صدور همه نوع محصولات انگلیسی به ایران به مدت ۷۰ سال به انگلیسی‌ها واگذار شد.

(۴) در زمان فتحعلی‌شاه و محمدشاه به سبب اختلافات مرزی، بدرفتاری عثمانیان با زائران ایرانی عتبات عالیات و مشکلات تجاری، تنش‌هایی میان دو کشور ایران و عثمانی بروز کرد.

۹۴- کدام گزینه در ارتباط با دسته‌های مختلف شیوه زندگی (روستایی، ایلی - عشایری، شهری) و شیوه تولید مربوط به آن‌ها درست است؟

(۱) شیوه تولید سهم‌بری دهقانی، مخصوص آن دسته از شیوه زندگی است که مردم در آن زمین نداشتند و در زمین مالکان کار می‌کردند و کم و بیش تحت ستم اربابان و مأموران مالیاتی بودند.

(۲) شیوه تولید خرده‌کالایی دولتی و خصوصی، مخصوص آن دسته از شیوه زندگی است که مردم آن همواره به عنوان نیروهای مسلح در مواقع جنگ استفاده می‌شدند.

(۳) شیوه تولید شبانکارگی مخصوص آن دسته از شیوه زندگی است که روحانیون یکی از گروه‌های اجتماعی حاضر در آن بودند.

(۴) شیوه تولید سهم‌بری دهقانی، مخصوص آن دسته از شیوه زندگی است که روحانیون در آن حضور نداشتند.

۹۵- کدام تحولات دوره قاجار «نتیجه خاص» اعزام دانشجو به اروپا بود؟

الف) گسترش هنر تئاتر به سبک اروپایی در ایران

ب) فراهم آوردن زمینه‌های ورود تفکر مشروطه‌خواهی به ایران

ج) شکل‌گیری تحولی عظیم در شیوه تغذیه ایرانیان

د) جلب توجه نخبگان ایرانی به دنیای غرب و تلاش برای فهم علل پیشرفت جوامع غربی

(۴) «ج» - «د»

(۳) «ب» - «د»

(۲) «الف» - «ب»

(۱) «الف» - «ج»

تاریخ (۱)

در این بخش، از میان سوالات تاریخ (۱) و تاریخ (۲) می‌توانید یک مجموعه را انتخاب کنید. می‌توانید به سوال‌های ۹۶ تا ۱۰۰ «یا» به سوال‌های ۱۰۱ تا ۱۰۵ پاسخ دهید. وقت پیشنهادی: ۵ دقیقه

فصل سوم: ایران در عصر باستان (درس‌های ۱۳ تا ۱۶) صفحه‌های ۱۱۸ تا ۱۵۲

- ۹۶- کدام گزینه دربارهٔ صنعت و تجارت در زمان اشکانیان (۱)، هخامنشیان (۲) و سلوکیان (۳) در دورهٔ ایران باستان، درست است؟
- (الف) منحصر و محدود به اشیای تجملی و گران‌قیمت
 (ب) کسب درآمد هنگفت از ابریشم چین و ادویهٔ هند
 (ج) رونق مجدد بازرگانی خارجی
 (د) شامل انواع مختلفی از مواد اولیه و دامی و تولیدات صنعتی
- (۱) «الف» و «د» از اشتراکات ۱ و ۲ «ب» از نقاط مشترک ۲ و ۳ است.
 (۲) «ج» و «د» از نقاط مشترک ۱ و ۳ «ب» از اشتراکات ۱ و ۲ است.
 (۳) «ب» و «ج» از ویژگی‌های ۱ و «الف» از ویژگی‌های ۳ و «د» از ویژگی‌های ۲ است.
 (۴) «الف» از وجوه پیوند ۱ و ۳ و «د» از وجوه اشتراک ۲ و ۳ است.
- ۹۷- کدام گزینه، دربارهٔ ضرب سکه در دوره‌های گذشتهٔ ایران درست است؟
- (۱) ضرب سکهٔ طلا مخصوص پادشاهان بود.
 (۲) ضرب آن از نظر جنس تابع قانون خاصی نبود.
 (۳) حاکم ایالت با اجازهٔ شاه می‌توانست سکهٔ طلا ضرب کند.
 (۴) حکام ایالات برای رونق اقتصاد محلی سکهٔ طلا و نقره ضرب می‌کردند.
- ۹۸- کدام‌یک از موارد زیر دربارهٔ آناهیتا و پرستش آن در ایران دورهٔ اشکانی، درست است؟
- (الف) در کنگاور معبد و نیایشگاه ویژهٔ آناهیتا وجود داشت.
 (ب) از خدایان یونانی بود و برخی از پادشاهان اشکانی به تقلید از یونانیان برای او معابدی ساختند.
 (ج) پرستش آن به قلمرو روم در آسیای صغیر راه یافت، در آنجا به کیشی مستقل تبدیل شد و سپس به اروپا رسید.
 (د) این خدا در دوران سلوکیان نیز علاوه بر اهورامزدا ستایش می‌شد.
- (۱) «الف» و «ب» (۲) «ب» و «ج» (۳) «الف» و «د» (۴) «ج» و «د»
- ۹۹- کدام یک از عبارات‌های زیر، پیرامون زبان، علم و آموزش در عصر باستان، نادرست بیان شده است؟
- (الف) زبان ایلامی، زبان رسمی و نوشتاری حکومت و تمدن ایلام بود که تا پیش از ورود آریاییان میان مردمان جنوب غربی فلات ایران، رواج و رونق داشت.
 (ب) در ایران باستان، نقل شفاهی داستان‌ها و تعالیم دینی و ادبی، بر کتابت و نوشتن ارجحیت داشته است و همین موضوع، سبب می‌شد که نوشتن متن‌های ادبی و سیاسی چندان معمول نباشد.
 (پ) در زمان ساسانیان، فقط درباریان، اشراف و موبدان و خاندان شاهی، امکان تحصیل و رفتن به مدرسه را داشتند و فرزندان تودهٔ مردم از این امکان محروم بودند.
 (ت) دانشگاه جندی شاپور، از برجسته‌ترین مراکز علمی جهان باستان بود و در آن، صرفاً پزشکی تدریس نمی‌شد بلکه دانش‌های دیگر اعم از فلسفه، نجوم و الهیات نیز تدریس می‌شد.
- (۱) «ب» و «پ» (۲) «ت» و «الف» (۳) «ب» و «الف» (۴) «ت» و «پ»
- ۱۰۰- در کدام‌یک از موارد زیر، پیرامون تاریخ هنر در ایران، دورهٔ تاریخی به‌درستی مشخص شده است؟
- (الف) هنر معماری در این دوره، دو ویژگی منحصر به فرد داشت؛ درباری بودن و استفاده از عناصر موجود در طبیعت نظیر حیوانات و گیاهان. (ساسانیان)
 (ب) اگرچه در این دوران هنر بافندگی در اوج خود قرار داشته است، از پارچه‌ها و بافته‌های این دوران، فقط قالی پازیریک باقی مانده است. (هخامنشیان)
 (ج) در این دوره، آثار فرهنگی و هنری ابتدا دنباله‌روی هنر یونان بودند، اما به تدریج از نفوذ فرهنگ، هنر و معماری یونانی در ایران کاسته شد. (اشکانیان)
 (د) این دوره، یکی از دوره‌های درخشان هنر موسیقی ایران است، عناوینی نظیر خنیاگر و رامشگر در این دوران به‌کار می‌رفته است. (هخامنشیان)
- (۱) «ب» و «د» (۲) «ج» و «د» (۳) «الف» و «ب» (۴) «ب» و «ج»

تاریخ (۲)

اگر به سؤال‌های ۹۶ تا ۱۰۰ پاسخ نداده‌اید، می‌توانید به سؤال‌های ۱۰۱ تا ۱۰۵ پاسخ دهید.

فصل سوم: ایران؛ از ورود اسلام تا پایان صفویه
فصل چهارم: اروپا در قرون وسطا و عصر جدید
(درس‌های ۱۳ تا ۱۶)
صفحه‌های ۱۳۵ تا ۱۸۶

۱۰۱- کدام یک از موارد زیر، درباره حکومت صفوی درست است؟

- الف) شاه عباس اول در طی دوران زمامداری خود، با اقدامات خردمندانه و بهره‌گیری از مشاوران آگاه، توانست پایه‌های حکومت صفوی را تثبیت و تحکیم نماید.
ب) لشکرکشی گسترده سلطان سلیم عثمانی به ایران، به دلیل فعالیت مریدان طریقت صفوی در قلمرو عثمانی نبود بلکه به دلیل نگرانی و ترسی بود که او از ایجاد حکومت صفوی در دل داشت.
پ) کشته‌شدن امام‌قلی خان و جدا شدن شهر قندهار از ایران توسط گورکانیان هند، در زمان نوه و جانشین شاه عباس اول یعنی شاه عباس دوم اتفاق افتاد.

ت) اروپاییان در تحمیل اهداف خود به حکومت صفوی، ناکام بودند و صفویان با اقتدار از روابط با اروپا در جهت اهداف خود سود می‌بردند.

۱) «الف» و «ت» ۲) «ب» و «پ» ۳) «الف» و «پ» ۴) «ب» و «ت»

۱۰۲- گزاره‌های زیر درباره دوران صفوی تدوین شده‌اند. مؤلفین کتاب درسی تاریخ (۲) رشته علوم انسانی، در مورد صحت و قطعیت این موارد چه نظری دارند؟

الف) با وجود تحولات عظیم علمی در اروپا، علوم تجربی و ریاضیات در این دوره رو به افول گذاشت.

ب) این دوران را می‌توان عصر افول شعر و ادبیات فارسی در ایران دانست.

۱) قطعیت مورد «الف» محل تردید است، ولی مورد «ب» کاملاً درست است.

۲) مورد «الف» کاملاً درست است، ولی قطعیت مورد «ب» محل تردید است.

۳) قطعیت موارد «الف» و «ب» محل تردید است.

۴) موارد «الف» و «ب» کاملاً درست هستند.

۱۰۳- کدام گزینه در رابطه با گسترش و تحکیم نظام فتووالیسم درست است؟

الف) واسال یا باجگذار، در پایین‌ترین مرتبه اجتماعی نظام فتووالی قرار داشت.

ب) انقراض امپراتوری شارلمانی و گسترش نامنی و ناتوانی پادشاهان در تأمین هزینه ارتش و حفظ امنیت و اقتدار قلمرو خود، باعث به‌وجودآمدن این نظام شد.

ج) سرفها کشاورزان وابسته به زمین بودند که به علت بدهکاری و نداشتن زمین سرف شدند.

د) قلعه‌های عظیم فتووالها به مثابه پایتخت آن‌ها به‌شمار می‌رفت و آنان کلیه حقوقی که خاص شاهان بود را تصاحب کردند.

۱) «الف» و «ب» ۲) «الف» و «ج» ۳) «د» و «ج» ۴) «ب» و «د»

۱۰۴- کدام موارد در ارتباط با وضعیت اروپاییان در قرون وسطا نادرست هستند؟

الف) تبعید، مصادره دارایی، به چوب بستن و سوزاندن از جمله مجازات‌هایی است که کلیسا در قرون وسطا با نام انکیزیسیون برای متهمان به بی‌دینی مشخص کرده بود.

ب) دانشمندان اروپایی در قرون وسطا از طریق ترجمه آثار و نوشته‌های فیلسوفان مسلمان مانند ابوعلی سینا و ابن‌رشد با اندیشه‌های فلسفی فیلسوفان بزرگ یونان باستان همچون ارسطو و افلاطون آشنا شدند.

ج) توماس آکویناس برجسته‌ترین فیلسوف اروپایی در قرون وسطا بود که در یکی از مهم‌ترین کتاب‌های خود با عنوان «اصول الهیات» از برهان‌های افلاطون برای اثبات مسیحیت استفاده کرد.

د) در رسم بخشش گناهان، معمولاً بخشش‌خواهان، برای لغو کیفر گناهان خویش، پولی را پرداخت می‌کردند که کشیش آن پول را برای خود برمی‌داشت.

۱) «ج» و «د» ۲) «الف» و «ج» ۳) «ب» و «د» ۴) «الف» و «ب»

۱۰۵- کدام گزینه درباره دستاوردهای علمی و تحولات رنسانس و عصر جدید، درست است؟

۱) دکارت از طرفداران روش شناخت تجربی، مطالعات علمی گسترده‌ای را انجام داد.

۲) در این دوران در زمینه کارکرد قلب و چگونگی گردش خون موفقیت‌هایی حاصل شد.

۳) در پزشکی و فلسفه دانشمندان با استفاده از تجربیات مسلمانان به تحولات چشمگیری دست یافتند.

۴) علوم طبیعی و روش‌های علمی برخلاف قرون وسطا، چندان در کانون توجه طالبان علم و معرفت قرار نگرفت.

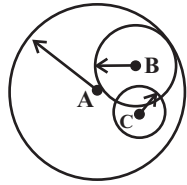

جغرافیا (۳)

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.

وقت پیشنهادی: ۵ دقیقه

درس اول: شهرها و روستاها
درس دوم: مدیریت شهر
و روستا
فنون و مهارت‌های جغرافیایی (۱)
صفحه‌های ۱ تا ۴۰

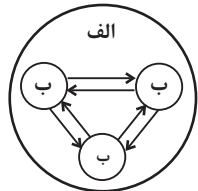

۱۰۶- با توجه به شکل حوزه نفوذ سکونتگاه، کدام گزینه درست است؟

- ۱) برخلاف دامنه نفوذ، حداقل جمعیت منطقه «B» بیشتر از منطقه «A» است.
- ۲) بیشترین مسافتی که مردم منطقه «C» تقاضای کالا یا خدمات دارند از آستانه جمعیتی نفوذ در «A» بیشتر است.
- ۳) حوزه نفوذ «C» و «B» از حوزه نفوذ «A» کمتر است.
- ۴) برخلاف دامنه نفوذ، حداقل جمعیت منطقه «B» بیشتر از منطقه «C» است.

۱۰۷- با توجه به تصویر زیر، گزینه درست کدام است؟

- ۱) اگر «الف» منطقه ابرشهری باشد موارد «ب» تعدادی منطقه مادرشهری هستند که به دلیل قرارگیری در امتداد مسیرهای ارتباطی و تمرکز مؤسسه‌های مالی و پولی به وجود آمده‌اند.
- ۲) اگر «الف» منطقه مادرشهری باشد، موارد «ب» زنجیره‌ای از کلان شهرها هستند که به دلیل افزایش جمعیت مادرشهرها و گسترش حومه‌های آن‌ها به تدریج به وجود آمده‌اند.
- ۳) اگر «الف» مگالاپلیس باشد موارد «ب» تعدادی منطقه مادرشهری هستند که به دلیل افزایش جمعیت مادرشهرها و گسترش حومه‌های آن‌ها به تدریج به وجود آمده‌اند.
- ۴) اگر «الف» منطقه مادرشهری باشد، موارد «ب» تعدادی منطقه ابرشهری می‌باشند که به دلیل قرارگیری در امتداد مسیرهای ارتباطی و تمرکز مؤسسه‌های مالی و پولی به وجود آمده‌اند.

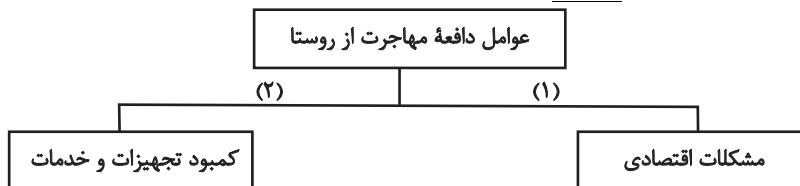
۱۰۸- نهایی ..... از عوامل ..... در مهاجرت از روستا به شهر است و تا سال ۱۳۳۵ که کشاورزی بخش عمده تولیدات داخلی را تشکیل می‌داد به دوره ..... معروف است.

- ۱) کمبود فرصت‌های شغلی - دافعه - شهرنشینی کند
- ۲) کمبود خدمات رفاهی - دافعه - شهرنشینی سریع
- ۳) استفاده از ماشین‌آلات به جای انسان - جاذبه - شهرنشینی کند
- ۴) درآمد بیشتر - جاذبه - شهرنشینی سریع

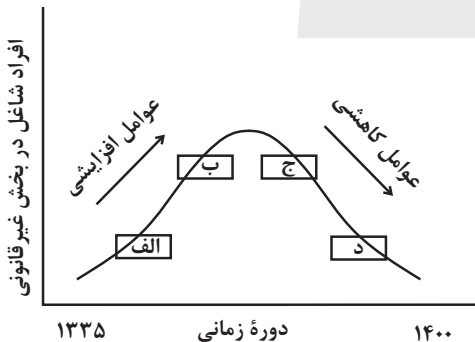
۱۰۹- مطابق با تصویر زیر، کدام گزینه به موضوع درستی پرداخته است؟

- ۱) «الف» به افزایش طبیعی جمعیت شامل مهاجرت‌های بی‌رویه به شهرها، اشاره می‌کند.
- ۲) «ج» به موضوع حمایت از کارآفرینان و ایجاد غرفه‌هایی با اجاره ارزان برای فروشندگان دوره‌گرد، اشاره می‌کند.
- ۳) «ب» به کاهش مشکل مسکن افراد شاغل در بخش غیررسمی و در نتیجه گسترش زاغه‌نشینی، اشاره دارد.
- ۴) «د» به عدم مهارت و تخصص مناسب مهاجران و فرصت‌های محدود شغلی در کلان‌شهرها، اشاره دارد.

۱۱۰- با توجه به نمودار داده‌شده، کدام یک از موارد زیر نادرست تدوین شده‌اند؟

- الف) مسائلی نظیر کمبود زمین و یکپارچه نبودن زمین‌های کشاورزی از مصادیق «۲» محسوب می‌شوند.
  - ب) از میان مشکلات موجود، کارشناسان از مصادیق «۱» تحت عنوان «فقر روستایی» یاد می‌کنند.
  - ج) اینکه ساکنان روستایی ناگزیر به فروش محصولات کشاورزی خود با قیمت پایینی هستند، از مشکلات گروه «۱» است.
  - د) گسترش انقلاب سبز و استفاده از ماشین‌آلات کشاورزی می‌تواند به حل مشکلات گروه «۱» منجر گردد.
- ۱) «ب» و «د»   ۲) «ج» و «د»   ۳) «الف» و «ب»   ۴) «ب» و «ج»

جغرافیای ایران

فصل سوم: جغرافیای انسانی
ایران
(درس‌های ۹ و ۱۰)
صفحه‌های ۷۸ تا ۱۰۰

در این بخش، از میان سوالات جغرافیای ایران و جغرافیا (۲) می‌توانید یک مجموعه را انتخاب کنید.
می‌توانید به سؤال‌های ۱۱۱ تا ۱۱۵ «یا» به سؤال‌های ۱۱۶ تا ۱۲۰ پاسخ دهید.
وقت پیشنهادی: ۵ دقیقه

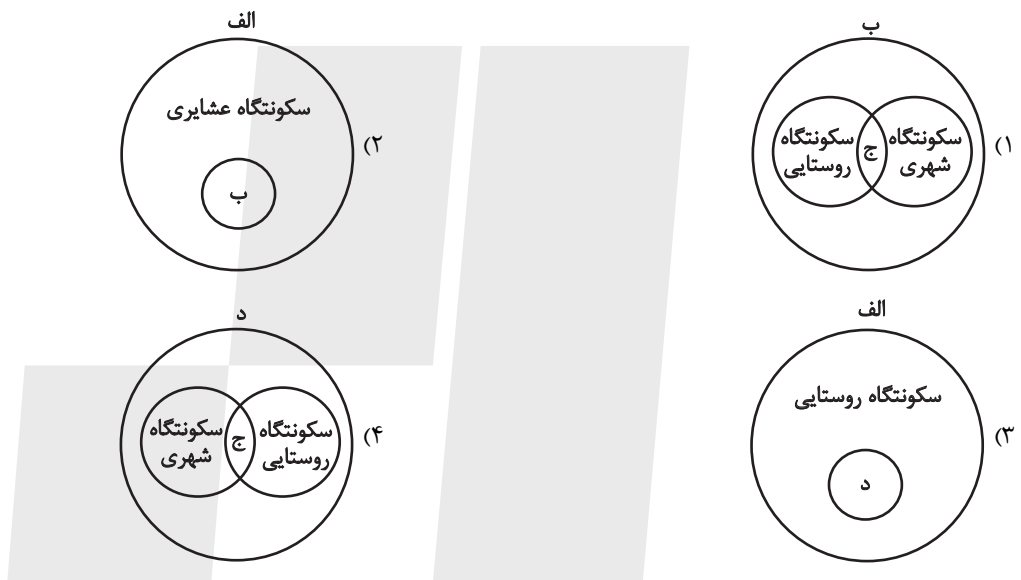
۱۱۱- با توجه به موارد زیر، کدام نمودار به‌درستی ترسیم شده است؟

(الف) قدیمی‌ترین سکونتگاه شناخته‌شده در ایران

(ب) استفاده از منابع طبیعی به‌طور مستقیم

(ج) پایبندی به آداب و رسوم محل زندگی خود

(د) خدمات و تسهیلات بیشتر

۱۱۲- کدام گزینه درباره سکونتگاه‌های زیر درست است؟

- روستای آق اولر

- شهر سلماس

(۱) روستای آق اولر از جمله روستاهای متمرکز است که در اطراف چشمه‌ها و مظهر قنات‌ها گسترش می‌یابد و شهر سلماس شهر شطرنجی است که یک شبکه مستطیل شکل از راه‌های ارتباطی، زمین‌های شهر را به بلوک‌ها و قطعات همسان تقسیم می‌کند.

(۲) روستای آق اولر از جمله روستاهای پراکنده است که تحت تأثیر پدیده‌های اطراف خود شکل می‌گیرد و شهر سلماس شهر شعاعی است که دارای یک مرکز اصلی بوده و خیابان‌ها و شبکه‌های مهم از آن به صورت شعاعی منشعب می‌شوند.

(۳) روستای آق اولر از جمله روستاهای پراکنده است که در آن خانه‌ها با فاصله از هم قرار دارند و شهر سلماس شهری شطرنجی است که یک شبکه مستطیل شکل از راه‌های ارتباطی، زمین‌های شهر را به بلوک‌ها و قطعات همسان تقسیم می‌کند.

(۴) روستای آق اولر از جمله روستاهای متمرکز است که اطراف چشمه‌ها و مظهر قنات‌ها گسترش می‌یابد و شهر سلماس شهری ستاره‌ای است که دارای یک مرکز اصلی بوده و خیابان‌ها و شبکه‌های مهم از آن به صورت شعاعی منشعب می‌شوند.

۱۱۳- با توجه به وضعیت شهرهای ایران و فرض‌های زیر، کدام گزینه درست است؟

شهر «الف»: دارای جمعیت ۲ میلیون و ۳۵۰ هزار نفری و دارای کارخانه‌های مهم و متعدد

شهر «ب»: دارای جمعیت ۹۵۰ هزار نفری و محل استقرار وزارت‌خانه‌ها و سفارت‌خانه‌ها

شهر «ج»: دارای جمعیت ۲۲۰ هزار نفری و به دلیل قرارگیری در کنار دریا، قابلیت پهلوگیری و تخلیه بارگیری و نگهداری کالاهای ورودی و خروجی را دارد.

شهر «د»: دارای جمعیت ۱ میلیون و صد هزار نفری و دارای مکان‌های مقدس و زیارتی متعدد

(۱) «الف» دارای نقش اداری - سیاسی است و مانند «ب» و برخلاف «ج» کلان شهر است.

(۲) «ب» دارای نقش صنعتی است و مانند «الف» و برخلاف «د» کلان شهر است.

(۳) «ج» دارای نقش بندری است و مانند «ب» و برخلاف «الف» کلان شهر است.

(۴) «د» دارای نقش زیارتگاهی است و مانند «الف» و برخلاف «ب» کلان شهر است.

۱۱۴- کدام یک از گزاره‌های زیر، درباره کشاورزی در کشورمان قابل تأیید هستند؟

الف) اختلاف شدید درجه حرارت سالانه از عواملی است که منجر به کاهش تنوع در تولید محصولات باغی می‌شود.

ب) نظر به افزایش مشکلات در زمینه تأمین منابع آبی در کشور، توصیه می‌شود که توسعه کشاورزی از محور زراعت به توسعه باغداری تغییر پیدا کند.

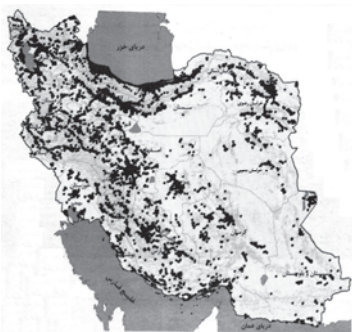
ج) اگرچه کشت گلخانه‌ای باعث کاهش مصرف آب در کشاورزی می‌شود، اما امکان اجرای آن در برخی از فصل‌های سال وجود ندارد.

د) کشور ما این قابلیت را دارد که در زمینه تولید محصولات کشاورزی سردسیری، نیمه‌گرمسیری و گرمسیری فعالیت داشته باشد.

(۱) «ب» و «د» (۲) «ج» و «د»

(۳) «الف» و «ب» (۴) «ب» و «ج»

۱۱۵- مطابق با نقشه زیر، مفهوم عدم تعادل در پراکنندگی قطب‌های صنعتی، در کدام گزینه اشاره نشده است؟

(۱) برنامه‌ریزی‌ها متناسب با شناسایی ظرفیت‌های هر منطقه صورت نگرفته است.

(۲) بین مناطق کشور از نظر دسترسی به منابع و امکانات، تعادل برقرار نشده است.

(۳) مطابق نقشه، به توان و ظرفیت‌های محیطی ایران به‌طور کامل توجه نشده است.

(۴) هر استانی با توجه به استعدادها و ظرفیت‌های خود، صنایع ماشینی خاصی دارد.

فصل چهارم: نواحی سیاسی
(درس‌های ۹ تا ۱۱)
صفحه‌های ۱۱۵ تا ۱۵۲

اگر به سؤال‌های ۱۱۱ تا ۱۱۵ پاسخ نداده‌اید، می‌توانید به سؤال‌های ۱۱۶ تا ۱۲۰ پاسخ دهید.

جغرافیا (۲)

۱۱۶- با توجه به موارد زیر، کدام گزینه درباره «تأخیر سیاسی فراملی» به درستی بیان شده است؟

الف: در امور سیاست خارجی و دفاع، تابع حکومت مرکزی است.

ب: برای تحقق مدیریت مشترک، رؤسای را برای شورا و مجلس قانون‌گذاری اروپا انتخاب می‌کنند.

ج: تحت اداره یک نظام مدیریت منطقه‌ای قرار گرفته است.

د: برخی قوانین و مقررات کشورها در آن‌ها اجرا نمی‌شود.

۱) موارد «الف» و «ج» برخلاف «ب» و «د» به درستی بیان شده است.

۲) موارد «ج» و «د» برخلاف «الف» و «ب» به درستی بیان شده است.

۳) موارد «الف» و «ب» برخلاف «ج» و «د» به درستی بیان شده است.

۴) موارد «ب» و «ج» برخلاف «الف» و «د» به درستی بیان شده است.

۱۱۷- کدام گزینه در رابطه با انواع مرزها درست است؟

۱) به آب‌های پشت خط مینا آب‌های داخلی گفته می‌شود که سایر کشورها در آن منطقه، حق عبور و مرور بدون ضرر را دارند.

۲) مرز بین ایران و عراق از انواع مرزهای دریایی است که در زمره مرزهای طبیعی به حساب می‌آید.

۳) از خط مینا به سمت دریا تا حدود ۱۲ مایل دریایی، دریای سرزمینی نامیده می‌شود که در مالکیت هیچ کشوری قرار ندارد.

۴) مرز بین فرانسه و اسپانیا از جمله مرزهای طبیعی است که برای تعیین آن خط‌الراس کوه‌ها در نظر گرفته می‌شود.

۱۱۸- با توجه به موارد داده‌شده، کدام گزینه در ارتباط با مرزها صحیح است؟

«الف»: مرز بین کره جنوبی و کره شمالی

«ب»: مرز بین هند و پاکستان

«ج»: مرز مشخص‌شده توسط کشورهای استعمارگر در آفریقا

«د»: مرز بین کانادا و آلاسکا

۱) مرز «الف» از نوع تحمیلی است و همانند مرز «د» باعث اختلاف و کشمکش می‌شود.

۲) مرز «ب» از نوع تحمیلی است و همانند مرز «ج» باعث اختلاف و کشمکش می‌شود.

۳) مرز «ج» از نوع تطبیقی است و برخلاف مرز «ب» باعث امنیت و همکاری می‌شود.

۴) مرز «د» از نوع پیش‌تاز است و برخلاف مرز «الف» باعث امنیت و همکاری می‌شود.

۱۱۹- در مطالعه موردی نظام سیاسی «استرالیا» و «عراق» کدام گزینه به مفاهیم درستی اشاره دارد؟

الف) در برخی نظام‌های سیاسی، اختیارات محلی در زمینه قانون‌گذاری و اجرای قانون محدود است.

ب) در این نوع از نظام سیاسی، حکومت مرکزی نقش ارتباط‌دهنده و هماهنگ‌کننده میان ایالت‌های مختلف را دارد، اما ایالت‌ها در امور و برنامه‌ریزی

اجتماعی و اقتصادی مستقل عمل می‌کنند.

۱) نظام سیاسی استرالیا و عراق به‌طور مشترک، کاملاً با توضیح «ب» مطابقت دارند.

۲) نظام سیاسی استرالیا و عراق به‌ترتیب، بیشترین و کمترین مطابقت را با توضیح «الف» دارند.

۳) نظام سیاسی استرالیا، به‌طور کامل و نظام سیاسی عراق در برخی مناطق با توضیح «ب» مطابقت دارد.

۴) نظام سیاسی استرالیا، مطابقت کامل با توضیح «الف» دارد ولی نظام سیاسی عراق در برخی مناطق با توضیح «ب» مطابقت دارد.

۱۲۰- کدام گزینه مطابق با عبارت زیر، تدوین و تنظیم شده است؟

«در جنگ ژاپن و چین، چین نیروها و تدارکاتش را به غرب کشور خود انتقال داد.»

۱) کشورهای کوچک که نیروی نظامی مناسب اما کمبود فضا دارند، در فعالیت‌های دفاعی خود، مشکل کمتری دارند.

۲) وسعت زیاد اگر با کمبود جمعیت و نواحی کوهستانی همراه باشد در امور دفاعی، مشکلاتی به وجود می‌آورد.

۳) وسعت زیاد امری مطلوب است و برای کشوری که نیروی نظامی کافی داشته باشد، نقش مثبتی دارد.

۴) موقعیت ریاضی در افزایش یا کاهش قدرت و کیفیت عملیات نظامی یک کشور، بی‌تأثیر است.

فلسفه دوازدهم

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.

وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

درس‌های اول تا چهارم +
درس پنجم: خدا در فلسفه
(قسمت اول)
صفحه‌های ۱ تا ۴۰

۱۲۱- دلیل این‌که حمل وجود بر ماهیت نیازمند دلیل است، این است که ...

- (۱) وجود و ماهیت دو مفهوم مغایر هستند.
(۲) وجود و ماهیت در مصداق وحدت دارند.
(۳) ماهیتی مثل انسان را می‌توان به صورت معدوم تصور کرد.
(۴) مفهوم وجود، جزء هیچ ماهیتی نیست.

۱۲۲- فرض کنید «الف» یک ذات ممکن‌الوجود و «ب» علت آن است. کدام مطلب درباره آن‌ها قابل قبول است؟

- (۱) اگر «ب» موجود نباشد، ذات «الف» مانند ترازویی خواهد بود که به حال خود رها شده است و دو کفه‌اش در حالت مساوی ایستاده‌اند.
(۲) «الف» مثل ترازویی است که خودش میلی به خروج از تعادل ندارد، ولی تحت تأثیر وجود یا عدم «ب» هیچ‌گاه واقعاً در حال تعادل نیست.
(۳) «الف» تابع «ب» است و به سبب وجود آن، به وجود می‌آید و با از بین رفتنش، از بین می‌رود؛ بنابراین «الف» نمی‌تواند همیشه موجود باشد.
(۴) تا «ب» نباشد، «الف» هم موجود نیست؛ هرگاه «ب» موجود شود، «الف» نیز محقق می‌شود و به سبب وجودش، واجب‌الوجود بالغیر می‌گردد.

۱۲۳- رابطه‌ای که «تابش آفتاب» با «گرم‌شدن زمین» دارد مانند کدام‌یک از گزینه‌های زیر است؟

- (۱) استحکام ستون و استوارماندن پل
(۲) روشن‌شدن آتش و ایجاد حرارت
(۳) خداوند و موجودات جهان
(۴) موج و حرکت آب دریا

۱۲۴- پیرامون آمدن خورشید و روشن‌شدن زمین و همیشگی بودن این اتفاق کدام عبارت زیر نمی‌تواند صحیح باشد؟

- (۱) هیوم مانند سایر تجربه‌گرایان معتقد است که فهمیدن مفهوم علیت و مصادیق آن حسی و تجربی است.
(۲) دکارت مانند مسلمانان معتقد است پیدا کردن رابطه علیت میان آمدن خورشید و روشنایی زمین نیاز به تجربه دارد.
(۳) فلاسفه مسلمان و دکارت معتقدند که مفهوم علیت به صورت تجربی حاصل نشده و غیرتجربی است.
(۴) ابن‌سینا هیوم را تأیید می‌کند و می‌گوید پی‌بردن به اصل علیت از طریق تجربه امکان‌پذیر نیست.

۱۲۵- کدام‌یک از گزینه‌های زیر جاهای خالی را به صورت درست کامل می‌کند؟

«وجود علت، تنها معلول را از حالت تساوی در نمی‌آورد، بلکه ... و این همان ... است.»

- (۱) وجودش را خنثی می‌کند - اصل ضرورت
(۲) وجودش را قطعی می‌کند - اصل ضرورت
(۳) وجودش را خنثی می‌کند - اصل سنخیت
(۴) وجودش را قطعی می‌کند - اصل سنخیت

۱۲۶- انکار معنی اول اتفاق، ...

- (۱) لزوماً به قبول غایتی برای جهان نمی‌انجامد. (۲) باعث پذیرش نظامی برای جهان خواهد شد.
- (۳) به عدم پذیرش پدیده‌های پیش‌بینی‌ناپذیر منجر می‌شود. (۴) لزوماً به معنی قبول ضرورت علی و معلولی است.

۱۲۷- درباره معانی اتفاق، کدام گزینه صحیح نیست؟

- (۱) بیشترین مناقشه میان فیلسوفان در معنای سوم اتفاق و کمترین مناقشه در معنای دوم اتفاق است.
- (۲) در معنای اول اتفاق هم اصل وجوب علی و معلولی و هم اصل علیت را می‌توان زیر سؤال برد.
- (۳) معتقدین به معنای سوم اتفاق، حرکت منظم و به صورت کلی نظم عالم هستی را انکار نمی‌کنند.
- (۴) در معنای چهارم اتفاق، جهل انسان نقش دارد و این ارتباطی به قاعده علیت و لوازم آن ندارد.

۱۲۸- **نهایی** کدام گزینه در مورد افلاطون و نظر او درباره خداوند نادرست است؟

- (۱) محققان تاریخ فلسفه، افلاطون را مبدع خداشناسی فلسفی می‌دانند.
- (۲) مثال خیر، نام خدا در مرحله ذات و دمیورژ، نام او در مرتبه خلق است.
- (۳) در میان ما کسی محبوب خدا خواهد بود که عفیف و دارای اعتدال باشد.
- (۴) افلاطون معتقد است که نظم جهان از وجودی منظم سرچشمه می‌گیرد.

۱۲۹- **نهایی** کدام مورد از نظر دکارت صحیح است؟

- (۱) حس و تجربه است که ما را به وجود نامتناهی می‌رساند. (۲) جنبه عقلی انسان وجهی نامتناهی است.
- (۳) هر وجود متناهی وجهی نامتناهی دارد. (۴) وجودی متناهی خارج از انسان وجود دارد.

۱۳۰- کدام یک درباره باور به خدا و معناداری زندگی درست است؟

- (۱) بحران معناداری زندگی، فیلسوفان این دوره را بر آن داشت تا به براهین اثبات وجود خدا بپردازند.
- (۲) کرکگور می‌گوید که سیر نزولی استدلال‌های عقلی، مسبب معرفی خداوند به عنوان عامل اصلی معنابخشی زندگی بود.
- (۳) در نظر یکی از فیلسوفان این دوره، داشتن ایمان که یکی از ملزومات عقل است، هدیه‌ای از جانب خداوند می‌باشد.
- (۴) تلاش‌های کانت و دکارت برای اثبات عقلی اعتقاد به خداوند، فرجامی نداشت و مردم به سوی ماده‌گرایی تنزل کردند.

اقسام استدلال استقرایی
صفحه‌های ۳۹ تا ۵۲

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

منطق

۱۳۱- در کدام استدلال مقدمات از نتیجه حمایت مطلق می‌کنند؟

- (۱) رتبه‌های برتر کنکور دانش‌آموز تیزهوشان نباشند جای تعجب دارد؛ تاکنون هر کدام را دیدم سمپادی بود.
- (۲) تمثیل نیز مانند استقرای تمثیلی به شباهت میان دو امر خاص اشاره می‌کند، پس نتیجه احتمالی دارد.
- (۳) چطور می‌گویی کمتر غذا بخورم؟ من نیز مانند همه موجودات زنده به آب و غذای کافی برای زنده‌ماندن نیاز دارم.
- (۴) معاون اداره مانند چرخ یدکی اتومبیل است که در مواقع ضروری به کار می‌آید.

۱۳۲- درباره استقرای تمثیلی کدام عبارت زیر صحیح است؟

- (۱) یکی از روش‌ها در توضیح و فهم مطالب است.
- (۲) در ادبیات همان تشبیه است.
- (۳) با افزایش وجوه مشابهت، استقرای تمثیلی قطعی می‌شود.
- (۴) این استدلال از طریق مشابهت ظاهری است.

۱۳۳- کدام پاسخ برای کسانی که «انسان را مانند سایر حیوانات فقط در نیازهای مادی منحصر می‌کنند» با گزینه‌های دیگر متفاوت است؟

- (۱) انسان علاوه بر نیازهای مادی نیازهای معنوی هم دارد.
- (۲) انسان دارای روحیه‌ای بی‌نهایت‌طلب است.
- (۳) انسان دارای روح الهی است و متفاوت با حیوانات دیگر است.
- (۴) انسان مانند فرشتگان حقایق را بدون واسطه درک می‌کند.

۱۳۴- کدام عبارت بیان استقرایی متفاوت با دیگر استقرای بیان‌شده در گزینه‌ها است؟

- (۱) سجاد از وقتی برادرش به دنیا آمده، هر روز بیشتر به او حسادت می‌کند؛ احتمالاً در آینده، چشم دیدن موفقیت‌های این برادر کوچک‌ترش را نخواهد داشت.
- (۲) صادق توانسته بود با قرار گرفتن در یک محیط آذری‌زبان، ظرف چهار ماه بر زبان مسلط شود. اکنون او برای یادگیری چهارماهه فرانسوی، رهسپار فرانسه شده است.
- (۳) مهسا از دوستان مدرسه‌اش نظرسنجی کرد و متوجه شد اکثر آن‌ها از کله‌پاچه متنفرند. او نتیجه گرفت که اگر آن‌ها را برای صبحانه به کله‌پزی دعوت کند، غالباً نخواهند آمد.
- (۴) سارا بارها از یک کتاب کمک‌آموزشی، سؤال حل کرده بود و درس را به خوبی فهمیده بود. او نتیجه گرفته بود که در آینده هم همیشه از درسنامه‌های همان کتاب استفاده کند.

۱۳۵- کدام گزینه صحیح است؟

- (۱) روش علوم تجربی، روش قیاسی است، زیرا در علوم تجربی رسیدن به قطعیت مدنظر می‌باشد.
- (۲) در علوم تجربی با مشاهده مکرر یک پدیده در شرایط یکسان، همیشگی بودن آن را نتیجه می‌گیرند.
- (۳) دانشمندان علم منطق تلاش می‌کنند با استفاده از استدلال‌های استقرایی قوی، مبنایی برای علوم تجربی فراهم آورند.
- (۴) در علوم تجربی نمی‌توان از استقرا استفاده کرد، چون هرگز قطعی نیست و نمی‌تواند ما را به یقین برساند.

۱۳۶- گزاره «آب در ۱۰۰ درجه به جوش می‌آید» برگرفته از یک ... است که مبنای ... است.

- (۱) استقرای تعمیمی - همه علوم
(۲) استقرای تمثیلی - علوم تجربی
(۳) استقرای تعمیمی قوی - علوم تجربی
(۴) استدلال تعمیمی قوی - همه علوم

۱۳۷- در عبارت زیر چه مغالطه‌ای رخ داده است و سبب آن چیست؟

«خانم X پس از برهم‌خوردن ازدواجش تصمیم گرفته است که دیگر ازدواج نکند، زیرا معتقد است همسر مناسبی برای او پیدا نخواهد شد.»

- (۱) تمثیل ناروا - تصادفی‌نبودن نمونه بررسی‌شده
(۲) تعمیم شتاب‌زده - عدم تناسب تعداد نمونه‌های آماری با جامعه آماری

(۳) تمثیل ناروا - عدم تناسب تعداد نمونه‌های آماری با جامعه آماری

(۴) تعمیم شتاب‌زده - تصادفی‌نبودن نمونه بررسی‌شده

۱۳۸- برای تحقیق در مورد یافتن علل افت تحصیلی دانش‌آموزان دبیرستانی شهر تبریز، رعایت کدام شرط ضروری است؟

- (۱) نظرسنجی از دبیرستان‌های ناحیه ۴ تبریز کافی است.
(۲) باید تک‌تک دبیرستان‌های دخترانه و پسرانه و دولتی و غیردولتی و ... را بررسی کنیم.
(۳) از سیصد دبیرستان موجود در شهر بهتر است حدود هشتاد دبیرستان بررسی شود.
(۴) از تمامی نواحی باید به صورت تصادفی، نمونه‌هایی را انتخاب کرده و بررسی کنیم.

۱۳۹- کدام گزینه در رابطه با استنتاج بهترین تبیین، درست است؟

- (۱) پس از رسیدن به تبیین درست و محتمل حالت‌های غیرمحتمل کنار گذاشته می‌شود.
(۲) صرفاً در مسائل علمی جهت اثبات یا رد نظریه‌های علمی به کار برده می‌شود.
(۳) به دلیل حدس تبیین محتمل و درست نتیجه آن ابطال‌پذیر نیست.
(۴) شامل دو مرحله است و در آن با حذف تبیین‌های نادرست به نتیجه می‌رسیم.

۱۴۰- کدام عبارت، بیان استقرای تعمیمی است؟

- (۱) مدیر مدرسه ما فرد منظمی است و هر روز ۷ صبح در مدرسه است؛ اگر فردا صبح بیایید، می‌تواند.
(۲) از آنجا که در این چند روز شهر تعطیل است و بسیاری از مردم به مسافرت رفته‌اند، امروز در ساعت هفت این خیابان خلوت است.
(۳) فردی از امیرکبیر تقاضای حکومت ایالتی را نمود؛ وی در پاسخ گفت: حکومت‌دادن به شما، چراغ دم باد نهادن است.
(۴) تمام افراد قبیله‌ای را مورد آزمایش قرار دادیم و سپس حکم کلی کردیم که تمام این افراد مبتلا به طاعون هستند.

امکان شناخت

صفحه‌های ۴۳ تا ۴۹

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.

وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

فلسفه یازدهم

۱۴۱- کدام گزاره امکان معرفت انسانی را نفی می‌کند؟

- (۱) شناخت انسان می‌تواند خطا و اشتباه باشد.
- (۲) انسان در شناخت امور محسوس همواره خطا می‌کند.
- (۳) انسان در امور غیرحسی، شناختی ندارد.
- (۴) انسان نمی‌تواند اشیا را همان‌گونه که هستند، بشناسد.

۱۴۲- دلیل مستقل‌شدن معرفت‌شناسی از دیگر مباحث فلسفی کدام‌یک از موارد زیر نیست؟

- (۱) به وجود آمدن مسائل مهم‌تر و جدی‌تر در زمینه شناخت
- (۲) ظهور نظریات جدید درباره شناخت
- (۳) اشتباهات فلاسفه در شناخت اهمیت فلسفه
- (۴) طرح سؤال‌های بنیادین جدید در مورد شناخت

۱۴۳- خوشحالی یا ناراحتی ما از عمل یک نفر به کدام‌یک از حیطه‌های معرفت‌شناسی مربوط می‌شود؟

- (۱) ابزارهای شناخت
- (۲) قلمرو شناخت
- (۳) ماهیت شناخت
- (۴) امکان شناخت

۱۴۴- کدام عبارت در مورد چیستی معرفت صحیح است؟

- (۱) مفهوم معرفت آن‌قدر روشن و بدیهی است که نیازی به هیچ‌گونه تعریفی ندارد.
- (۲) توجه ویژه کانت به حوزه معرفت‌شناسی، موجب بداهت معنای شناخت شده است.

(۳) بداهت مفهوم شناخت، موجب می‌شود که هیچ ابهامی درباره معنای آن برای کسی ایجاد نشود.

(۴) وقتی کسی می‌گوید «توپ هست» یعنی می‌داند که مابازای آگاهی او، یک توپ در عالم خارج است.

۱۴۵- کدام عبارت نادرست است؟

- (۱) گرگیاس بر مبنای انکار امکان شناخت به ترتیب به انکار واقعیت و سپس انکار آموزش و تعلیم پرداخت.
- (۲) اگر کسی بگوید «هیچ شناختی ممکن نیست» لازمه منطقی آن این است که شناخت همین گزاره را پذیرفته باشد.
- (۳) رفتار انسان با موجودات جهان، نشان می‌دهد که قدرت شناخت خود را باور دارد.
- (۴) اگر چه امکان معرفت یک امر بدیهی است، اما گاهی توسط برخی افراد انکار شده است.

۱۴۶- چه تعداد از گزاره‌های زیر صحیح هستند؟

(الف) شناخت امری امکان‌پذیر است و انسان قادر به شناخت برخی امور است.

(ب) علم پیدا کردن مؤخر از شناخت است.

(ج) ترس از حیوان درنده گویای امکان شناخت است.

(د) ناتوانی انسان در رسیدن به حقیقت، نظری بود که سوفیست‌ها از اول به آن معتقد بودند.

(۱) چهار (۲) سه (۳) دو (۴) یک

۱۴۷- کدام گزینه نادرست است؟

(۱) استدلال گرگیاس و طرح شکاکیت مطلق توسط او و دیگران خودمتناقض است.

(۲) معنای معرفت و امکان آن برای هر انسانی روشن است و جایی برای طرح هیچ نوع شکاکیتی نیست.

(۳) اینکه انسان قادر است اشتباهات گذشته را اصلاح کند، دلیلی بر وجود امکان معرفت است.

(۴) پیشرفت دانش انسان و گسترش معرفت او صرفاً با معلوم‌ساختن مجهولاتش صورت نمی‌پذیرد.

۱۴۸- کدام عبارت درست است؟

(۱) اگر در توانایی خود برای شناخت یک امر شک کنیم، دچار تناقض شده‌ایم، زیرا خودِ ناشناختنی بودن، شناختی از آن امر است که حاصل شده است.

(۲) سوفیست‌ها که امکان شناخت را انکار می‌کردند، بر اساس همین دیدگاه خود، به آن‌جا رسیدند که در محاکم قضایی هر باطلی را حق جلوه دهند.

(۳) رفتارهای طبیعی انسان گویای آن است که به مفهوم شناخت خود پی برده، هرچند همین امر بدیهی در گذشته و اکنون گاهی انکار شده است.

(۴) گرگیاس معتقد بود اگر بتوان چیزی را به دیگران آموزش داد، آن چیز برای انسان قابل شناخت نبوده است و لذا چنین آموزشی منتفی است.

۱۴۹- «کشف جاذبه کره زمین» بیانگر کدام نوع پیشرفت دانش بوده و مربوط به کدام حیطه معرفت‌شناسی است؟

(۱) حل مجهولات و دستیابی به اطلاعات جدید - ابزارهای شناخت

(۲) حل مجهولات و دستیابی به اطلاعات جدید - امکان شناخت

(۳) پی بردن به اشتباهات گذشتگان و تصحیح آن‌ها - ابزارهای شناخت

(۴) پی بردن به اشتباهات گذشتگان و تصحیح آن‌ها - امکان شناخت

۱۵۰- در مقایسه دو گزاره «انسان می‌تواند اشیا را بشناسد» و «انسان می‌تواند اشیا را همان‌گونه که هستند، بشناسد» کدام تحلیل مناسب‌تر است؟

(۱) مقصود از گزاره اول، توانایی انسان برای رسیدن به نوعی باور نسبت به اشیا است، ولی در گزاره دوم رسیدن به باور صادق در توان انسان دانسته شده است.

(۲) گزاره اول امکان نوعی شناخت کلی درباره واقعیات را مدعی شده است، ولی گزاره دوم، ممکن بودن شناخت حقیقی هستی واقعیات را مطرح کرده است.

(۳) در حقیقت یک مفهوم دارند و فقط در یکی از آن‌ها تأکید شده است که مقصود از شناخت، همان معنای بدیهی آن یعنی آگاهی از واقعیت است.

(۴) در واقع هر دو از امکان شناخت صحبت می‌کنند، ولی یکی از آن‌ها بر خلاف دیگری، امکان وقوع خطا در شناخت را نیز پذیرفته است.

اقتصاد

باسخ گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش آموزان اجباری است.

وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

بازیگران اصلی در میدان اقتصاد

(درس ششم و هفتم)

صفحه‌های ۵۵ تا ۸۰

۱۵۱- کدام عملکرد دولت، «امنیت خرید و فروش در بازار» را تضمین می‌کند؟

- (۱) مبارزه با ورود کالاهای قاچاق خارجی
 (۲) تعریف و اجرای دقیق حقوق مالکیت
 (۳) نظارت بر وجود اطلاعات دقیق و درست
 (۴) نظارت بر کلیه خرید و فروش‌ها از طریق مالیات بر ارزش افزوده

۱۵۲- هریک از موارد زیر به ترتیب، به کدام نوع از انواع مالیات اشاره دارد؟

- وظیفه قانونی پرداخت این نوع از مالیات به عهده تولیدکنندگان و فروشندگان است.
- این نوع از مالیات، تابع سیاست‌های کلان بازرگانی و شرایط اقتصادی کشورها هستند.
- در این نوع از مالیات، کالا و خدمات واسطه‌ای از پرداخت مالیات معاف می‌شوند.

- (۱) مالیات بر ارزش افزوده - عوارض گمرکی و خدماتی - مالیات بر مصرف
 (۲) مالیات بر ارزش افزوده - مالیات بر دارایی - مالیات بر ارزش افزوده
 (۳) مالیات بر مصرف - مالیات بر دارایی - مالیات بر درآمد اشخاص
 (۴) مالیات بر مصرف - عوارض گمرکی و خدماتی - مالیات بر ارزش افزوده

۱۵۳- با توجه به جدول زیر، با فرض اینکه هر سه کشور به یک اندازه از نیروی کار، سرمایه و دانش فنی برخوردارند، به ترتیب:

C (واحد)	B (واحد)	A (واحد)	محصول کشور
۴۲۰	۷۳۰	۳۰۰	ایران
۶۱۰	۲۹۹	۳۵۰	آذربایجان
۶۲۰	۵۷۰	۸۹۰	ترکیه

الف) کدام کشور در تولید کالای C مزیت مطلق دارد؟

ب) اگر هزینه فرصت تولید کالای A در کشور آذربایجان ۵۷۰ واحد و کالای B، ۳۸۰ واحد و کالای C، ۲۵۰ واحد باشد، این کشور در تولید چه کالایی مزیت نسبی دارد؟

ج) کدام مورد در رابطه با کشور ایران درست است؟

- (۱) الف) ترکیه ب) C ج) در تولید کالای B مزیت مطلق دارد و باید کالای A و C را از کشور ترکیه وارد کند.
 (۲) الف) ایران ب) A ج) در تولید کالای C از مزیت مطلق برخوردار است و باید کالای A را از کشور ترکیه و کالای B را از کشور آذربایجان وارد کند.
 (۳) الف) ترکیه ب) C ج) در تولید کالای C از مزیت مطلق برخوردار است و باید کالای A را از کشور ترکیه و کالای B را از کشور آذربایجان وارد کند.
 (۴) الف) ایران ب) A ج) در تولید کالای B مزیت مطلق دارد و باید کالای A و C را از کشور ترکیه وارد کند.

محل انجام محاسبات

۱۵۴- مطابق جدول زیر محصولی در چهار مرحله تولید می‌شود. اگر نرخ مالیات بر ارزش افزوده ۱۰ درصد باشد، مالیات بر ارزش افزوده جمع‌آوری شده توسط فروشنده در مرحله دوم، مالیات بر ارزش افزوده خالص جمع‌آوری شده در مرحله سوم و مجموع مالیات بر ارزش افزوده جمع‌آوری شده، چند واحد پولی است؟

مرحله	ارزش محصول در هر مرحله (واحد پولی)
۱	۳۰۰,۰۰۰
۲	۴۴۰,۰۰۰
۳	۵۴۸,۰۰۰
۴	۶۹۸,۰۰۰

- (۱) ۴۴,۰۰۰ - ۱۰,۸۰۰ - ۶۹,۸۰۰
 (۲) ۵۴,۰۰۰ - ۵۴,۸۰۰ - ۷۵,۸۰۰
 (۳) ۵۴,۰۰۰ - ۵۴,۸۰۰ - ۶۹,۸۰۰
 (۴) ۴۴,۰۰۰ - ۱۰,۸۰۰ - ۷۵,۸۰۰

۱۵۵- در چه صورت فروش دارایی‌های ملی، نسل‌های آینده را متضرر خواهد کرد؟

- (۱) قیمت‌ها در بازارهای بین‌المللی نوسان کند یا این منابع توسط کشورهای دیگر تحریم شود.
 (۲) با درآمد حاصل از فروش این منابع، دارایی‌های دیگری خلق نشود و این درآمدها صرف هزینه‌های جاری کشور شود.
 (۳) دولت، درآمدهای حاصل از فروش این منابع را به صورت یارانه بین مردم توزیع نکند.
 (۴) دولت، مردم را در طرح‌های عمرانی و سرمایه‌گذاری خود شریک نکند.

۱۵۶- کدام عامل موجب تأکید اقتصاددانان به اهمیت استقلال اقتصادی و عدم وابستگی به خارج، در تولید و تأمین نیازهای اساسی شده است؟

- (۱) تخصص‌گرایی زندگی عموم انسان‌ها در جامعه شهری
 (۲) توجه بیشتر جهان به علم و فناوری و اقتصاد دانش‌بنیان و خلق مزیت‌های جدید
 (۳) جنگ‌ها و تحریم‌های اقتصادی قرن‌های اخیر و رفتار خودخواهانه برخی کشورها
 (۴) تجارت خارجی و تمرکز بر مزیت‌های مطلق یا نسبی

۱۵۷- با توجه به جدول، میزان مالیات پرداختی در یک جامعه برای موارد (الف) و (ب) به ترتیب، چند میلیون تومان است؟

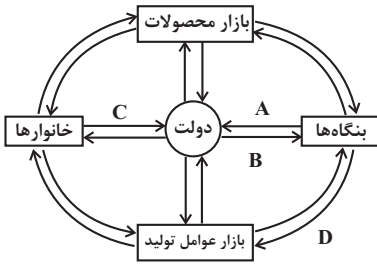
تعارف‌های گمرکی	۱۲۰ میلیون تومان
مالیات بردرآمد اشخاص	$\frac{۱}{۶}$ مالیات بر دارایی
مالیات بر دارایی	۳۰۰ میلیون تومان
عوارض خودرو	۷۰ میلیون تومان
مالیات بر برنج	۲۸ میلیون تومان

- الف) مجموع میزان مالیات مستقیم پرداختی
 ب) مجموع میزان مالیات غیرمستقیم پرداختی
- (۱) ۲۱۸ - ۵۳۰
 (۲) ۲۱۸ - ۳۵۰
 (۳) ۲۸۱ - ۵۳۰
 (۴) ۲۸۱ - ۳۵۰

محل انجام محاسبات

۱۵۸- با توجه به مدل جریان چرخشی روبه‌رو، هریک از حروف A، B، C و D نمایانگر کدام مورد هستند؟

(۱) A: مالیات / B: کالا و خدمات / C: مالیات / D: پرداخت‌های عوامل تولید

(۲) A: مالیات / B: مالیات / C: کالا و خدمات / D: پرداخت‌های عوامل تولید

(۳) A: کالا و خدمات / B: مالیات / C: مالیات / D: درآمد

(۴) A: کالا و خدمات / B: کالا و خدمات / C: کالا و خدمات / D: درآمد

۱۵۹- به ترتیب هدف از انجام هر یک از اقدامات زیر در کشورها چه چیزی بوده است؟

- ممنوعیت واردات پوشاک در کشور انگلستان

- وضع تعرفه‌های حمایتی بر کالاهای وارداتی در آلمان در اواخر قرن ۱۸

- خروج آمریکا از توافق‌نامه آسیا - پاسیفیک

- امضای قرارداد گات توسط ۲۳ کشور در دنیا به صورت غیررسمی

(۱) گسترش روابط اقتصادی با کشورهای چین و ایران - کاهش تجارت آزاد - حفظ منافع بین‌المللی - حفظ روابط تجاری بین خودشان

(۲) کاهش وابستگی اقتصادی به سایر کشورها - حمایت از ایالات متحده در جنگ جهانی - شغل و درآمد مناسب برای آمریکایی‌ها - حفظ روابط تجاری با

سایر کشورها

(۳) حمایت از صنعت منسوجات داخلی - حمایت از صنایع داخلی - دفاع از حقوق بشر - تشکیل سازمان دائمی تجارت جهانی

(۴) حمایت از صنعت منسوجات داخلی - تقویت صنایع داخلی - حفاظت از منابع ملی - جلوگیری از اقدامات حمایت‌گرایانه کشورهای علیه یکدیگر

۱۶۰- کدام گزینه دربردارنده پاسخ صحیح پرسش‌های زیر است؟

الف) عواقب رعایت نشدن مزیت‌های مطلق و نسبی چیست؟

ب) کدام گزینه دربردارنده گروه ویژگی‌هایی است که کشوری را به وضعیت «استقلال اقتصادی» نزدیک می‌کند؟

ج) دولت‌ها برای گسترش روابط اقتصادی‌شان با کشورهایی که دیدگاه‌های نزدیک سیاسی با یکدیگر دارند، چه می‌کنند؟

(۱) الف) هدر رفتن منابع و سرمایه‌ها - کاهش رفاه جامعه (ب) از وضعیت «تک‌محصولی» فاصله بگیرد. - امکان تأمین بعضی از نیازها را در داخل فراهم کند. -

به علم و فناوری و اقتصاد دانش‌بنیان توجه بیشتری داشته باشد. (ج) وضع کردن پیمان‌های تجاری و کاهش تعرفه‌ها

(۲) الف) هدر رفتن منابع و سرمایه‌ها - افزایش تولید و کیفیت کالاها (ب) منابع تأمین کالاهای صادراتی یا بازارهای فروش کالاهایش را متنوع کند. - از

وضعیت «تک‌محصولی» فاصله بگیرد. - همه نیازهایش را در داخل فراهم نماید. (ج) وضع کردن پیمان‌های تجاری و کاهش تعرفه‌ها

(۳) الف) گسترده‌تر شدن بازارهای فروش - افزایش تولید و کیفیت کالاها (ب) از وضعیت «تک‌محصولی» فاصله بگیرد. - امکان تأمین بعضی از نیازها را در

داخل فراهم کند. - به علم و فناوری و اقتصاد دانش‌بنیان توجه بیشتری داشته باشد. (ج) پایبندی به پیمان‌های بین‌المللی

(۴) الف) هدر رفتن منابع و سرمایه‌ها - کاهش رفاه جامعه (ب) امکان تأمین کلیه نیازهایش را در داخل فراهم کند. - به کشوری «وابستگی سیاسی» نداشته

باشد. - از وضعیت «تک‌محصولی» فاصله بگیرد. (ج) گذاشتن تعرفه‌های گوناگون بر واردات برخی از کالاها

محل انجام محاسبات

دفترچه سؤال

آزمون هوش و استعداد
(دوره دوم)
۱۶ آذر

تعداد کل سؤالات آزمون: ۲۰
زمان پاسخ‌گویی: ۳۰ دقیقه

گروه فنی تولید

حمید لنجان‌زاده اصفهانی	مسئول آزمون
فاطمه راسخ، حمیدرضا رحیم خانلو	ویراستار
محیا اصغری	مدیر گروه مستندسازی
علیرضا همایون‌خواه	مسئول درس مستندسازی
حمید اصفهانی، فاطمه راسخ، هادی زمانیان، حمید گنجی، فرزاد شیرمحمدلی	طراحان
معصومه روحانیان	حروف‌چینی و صفحه‌آرایی
حمید عباسی	ناظر چاپ

برای مشاهده پاسخ‌ها، به صفحه شخصی خود در سایت کانون مراجعه کنید.

استعداد تحلیلی

۳۰ دقیقه

۲۵۱- مفهوم مصراع «سخت می‌گیرد جهان بر مردمان سخت‌کوش» به کدام گزینه نزدیکتر است؟

- (۱) کار دشوار نگیرند بدین آسانی
(۲) دشوار از آموختن گشت آسان
(۳) گناه توست که بر خود گرفته‌ای دشوار
(۴) هر چه آسان یافتی آسان دهی

۲۵۲- کدام ضرب‌المثل مفهوم متفاوتی دارد؟

- (۱) هر که تنهاتر کم‌رنج‌تر
(۲) تنهایی به خدا برازنده است.
(۳) اوقات مکن ضایع و تنها بنشین
(۴) هیچ آفت نرسد گوشه‌ی تنهایی را

۲۵۳- در ترتیب «هار - تان - ییز - ؟» که شامل همین چهار کلمه است، کدام گزینه به جای علامت سؤال می‌نشیند؟

- (۱) هشت
(۲) دین
(۳) فند
(۴) تان

۲۵۴- ابتدا حروف الفبای فارسی را از راست به چپ می‌نویسیم و سپس حروف یک‌چهارم دوم را با همان ترتیب، با حروف یک‌چهارم پایانی جابه‌جا می‌کنیم. حال سومین حرف سمت راست شانزدهمین حرف الفبا، چند نقطه‌ای است؟

- (۱) یک نقطه‌ای است.
(۲) دونقطه‌ای است.
(۳) سه نقطه‌ای است.
(۴) بی نقطه است.

حروف ابجد

برای ترتیب حروف عربی، شیوه دیگری به جز شیوه معمول و شناخته‌شده ما هم وجود دارد. در این روش، حروف عربی را به ترتیب «ا ب ج د ه و ز - ح ط ی - ک ل م ن - س ع ف ص - ق ر ش ت - ث خ ذ - ض ظ غ» مرتب می‌کنند و به هر حرف، عدد خاصی را نسبت می‌دهند. جدایی بین حروفها برای به‌خاطر سپردن راحت‌تر آنها است. ارزش این عددها را در ارزش‌گذاری ابجد کبیر، در جدول زیر می‌بینید:

غ	ظ	ض	ذ	خ	ث	ت	ش	ر	ق	ص	ف	ع	س	ن	م	ل	ک	ی	ط	ح	ز	و	ه	د	ج	ب	ا
۱۰۰۰	۹۰۰	۸۰۰	۷۰۰	۶۰۰	۵۰۰	۴۰۰	۳۰۰	۲۰۰	۱۰۰	۹۰	۸۰	۷۰	۶۰	۵۰	۴۰	۳۰	۲۰	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱

صفحه‌های مقدمه برخی کتابها یا چیدمان برخی عبارت‌ها به شکل «الف، ب، ج، د» بر همین اساس است. همچنین بر این اساس، می‌توان به کلمه‌ها هم عدد نسبت داد، برای مثال:

$$\text{علی} \Leftarrow \text{ع: } ۷۰ \quad \text{ل: } ۳۰ \quad \text{ی: } ۱۰ \quad \Leftarrow \text{علی: } ۱۱۰ = ۷۰ + ۳۰ + ۱۰$$

معمولاً تشدید را نمی‌شماریم. و تنوین‌ها را هم همین‌طور. حروف فارسی «پ چ ژ گ» را نیز به ترتیب معادل «ب ج ز ک» می‌گیریم.

* با توجه به متن بالا به سه سؤال بعدی پاسخ دهید.

۲۵۵- کدام عدد، ارزش عددی کلمه سه‌حرفی نام هیچ گل یا درختی نیست؟

- (۱) ۶
(۲) ۲۴
(۳) ۷۱
(۴) ۲۶۶

۲۵۶- ارزش عددی نام کدام حیوان عددی بزرگتر است؟

- (۱) خرچنگ
(۲) کرگدن
(۳) گراز
(۴) گورکن

۲۵۷- روی سنگ مزار شاعری مشهور به نام «اهلی شیرازی» ابیات زیر از قول یکی از دوستانش نوشته شده است:

«در میان شعرا و فضلا / پیر با صدق و صفا بود اهلی

رفت با مهر علی از عالم / پیرو آل عبا بود اهلی

سال فوتش ز خرد جستم گفت: / «پادشاه شعرا بود اهلی»»

بر این اساس اهلی شیرازی در کدام سال هجری وفات یافته است؟

- (۱) ۹۲۱
(۲) ۹۴۲
(۳) ۹۶۳
(۴) ۹۸۴

۲۵۸- میرزاحمود که برای اولین بار در پنجاهسالگی پدربزرگ شده بود، اکنون در هشتادسالگی چهار نوه دارد که اولی دو سال از دومی، دومی سه سال از

سومی و سومی چهار سال از چهارمی بزرگتر است. میانگین سن نوه‌های میرزاحمود اکنون کدام است؟

- (۱) ۲۳
(۲) ۲۴
(۳) ۲۵
(۴) ۲۶

۲۵۹- کاری را که مینا، نرگس، هما و الهه با هم در دو ساعت انجام می‌دهند، نرگس به تنهایی در ده ساعت و الهه به تنهایی در دوازده ساعت انجام

می‌دهند. این کار را مینا و هما با هم تقریباً در چند ساعت انجام می‌دهد؟

- (۱) ۳
(۲) ۴
(۳) ۵
(۴) ۶

۲۶۰- محلولی بیست لیتری از سه ماده «الف»، «ب» و «ج» داشتیم که نسبت حجم «الف» به «ب» سه به پنج و نسبت حجم «ب» به «ج» پنج به دو

بود. شخصی به خطا این محلول را در ظرفی ریخت که یازده لیتر از ماده «ب» در آن بود. حال اگر بخواهیم حجم ماده «ج» معادل یک چهارم از

حجم کل محلول باشد، بدون تغییر در حجم ماده «الف»، چند لیتر ماده «ج» را باید به ظرف اضافه کنیم؟

- (۱) ۳
(۲) ۴
(۳) ۵
(۴) ۶

۲۶۱- حاصل عبارت زیر برابر کدام گزینه است؟

$$\frac{1}{14} + \frac{1}{84} + \frac{1}{204} + \frac{1}{374} + \frac{1}{594}$$

$$\frac{3}{7} \quad (2)$$

$$\frac{5}{54} \quad (1)$$

$$\frac{5}{14} \quad (4)$$

$$\frac{1}{2} \quad (3)$$

۲۶۲- دو واحد پولی «الف» و «ب» ارزش یکسانی داشتند. ولی ارزش واحد پولی «الف» نسبت به واحد پولی «ج» به مرور بیست درصد کاهش و ارزش

پول «ب» نسبت به واحد پولی «ج» به مرور ده درصد افزایش یافته است. اکنون نسبت ارزش واحد پولی «الف» به «ب» کدام است؟

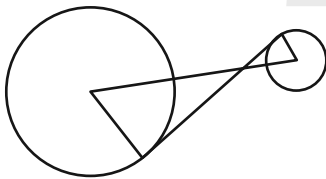
$$\frac{8}{11} \quad (2)$$

$$\frac{7}{10} \quad (1)$$

$$\frac{5}{7} \quad (4)$$

$$\frac{3}{4} \quad (3)$$

۲۶۳- در دو دایره به شکل زیر، خط بین مرکزها و خطی مماس بر دایره‌ها رسم کرده‌ایم. برای دانستن نسبت مساحت دایره بزرگ به مساحت دایره

کوچک، به کدام داده (ها) احتیاج داریم؟

(الف) شعاع دایره بزرگ سه برابر شعاع دایره کوچک است.

(ب) طول خط رسم شده بین دو مرکز یک‌ونیم برابر طول خط مماس مشترک است.

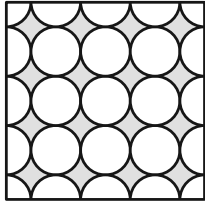
(۱) با هر یک از داده‌ها به تنهایی به پاسخ می‌رسیم.

(۲) فقط با یکی از داده‌ها به پاسخ می‌رسیم.

(۳) فقط اگر هر دو داده را داشته باشیم به پاسخ می‌رسیم.

(۴) با هر دو داده هم به پاسخ نمی‌رسیم.

۲۶۴- مساحت قسمت رنگی مربع زیر، چه کسری از کل شکل است؟ منحنی‌ها ربع دایره، نیم‌دایره یا دایره هستند.

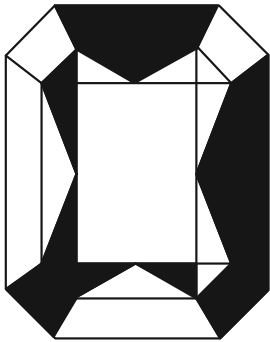
(۱) $1 - \frac{\pi}{16}$

(۲) $\frac{\pi}{16}$

(۳) $\frac{\pi}{4}$

(۴) $1 - \frac{\pi}{4}$

۲۶۵- اگر مساحت مستطیل کاملاً سفید درون شکل زیر، $\frac{3}{7}$ از کل مساحت شکل رسم شده باشد، چه کسری از کل شکل رنگی است؟ شکل کاملاً

مقارن است.

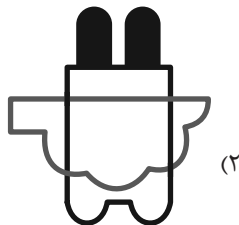
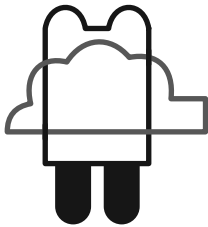
(۱) $\frac{1}{7}$

(۲) $\frac{3}{14}$

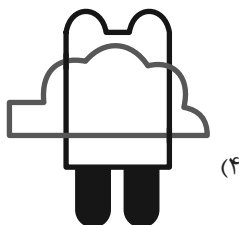
(۳) $\frac{2}{7}$

(۴) $\frac{3}{7}$

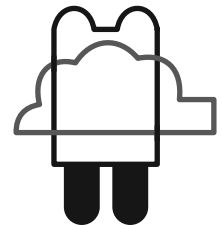
۲۶۶- چشم رسم شده زیر که پشت مجسمه است، مجسمه را به کدام شکل می‌بینند؟

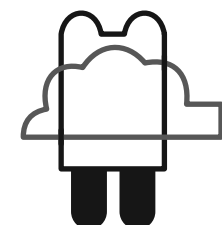
(۲)

(۴)

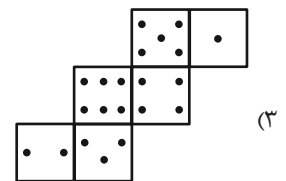
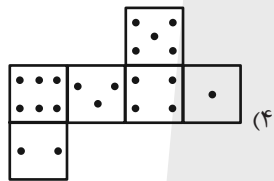
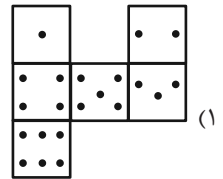
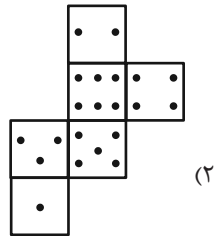
(۱)

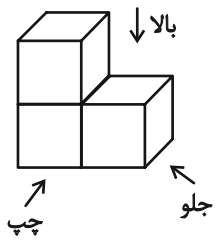
(۳)

۲۶۷- در یک تاس استاندارد، مجموع تعداد نقاط دو وجه روبه روی یکدیگر عدد هفت است. از برگه کدام گزینه یک تاس استاندارد ساخته

می شود؟

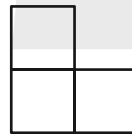
۲۶۸- در تصویر زیر، نمای شکلی سه بُعدی از سه جهت نشان داده شده است.

تصویر از بالا

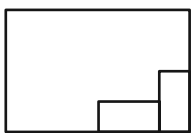

تصویر از جلو

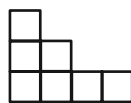

تصویر از چپ

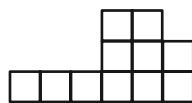
سه نمای حجم دیگری را به شکل زیر داریم:

تصویر از بالا

تصویر از جلو

تصویر از چپ

حجم داده شده حداقل از چند مکعب واحد تشکیل شده است؟

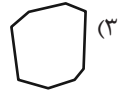
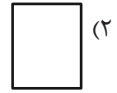
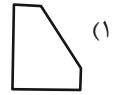
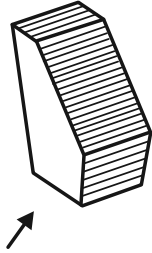
۳۲ (۴)

۳۱ (۳)

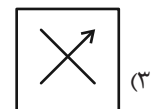
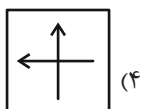
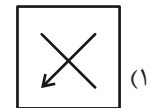
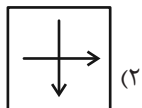
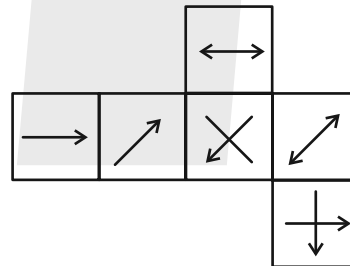
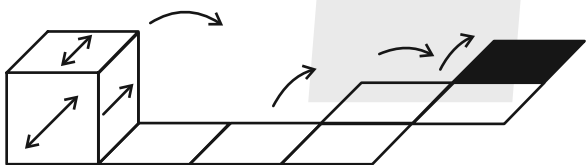
۳۰ (۲)

۲۷ (۱)

۲۶۹- در پرسش زیر گزینه‌ای را انتخاب کنید که تصویر سایه حجم صورت سؤال را روی دیوار، دقیق‌تر نشان می‌دهد. دقت کنید پرتوهای نور عمود به سطوح می‌تابند.

۲۷۰- از شکل گسترده زیر مکعبی ساخته‌ایم. اگر مکعب را طبق طرح زیر روی مسیر مشخص شده بغلتانیم و حرکت دهیم و در شکل نهایی بگذاریم، کدام گزینه وجه بالایی آن خواهد بود؟ پشت برگه کاملاً سفید است.

خودارزیابی توجه و تمرکز

آزمون ۱۶ آذر ۱۴۰۳

دانش آموز عزیز!

توجه و تمرکز برای یادگیری، مطالعه و دستیابی به موفقیت تحصیلی بسیار مهم است. این مهارت‌های شناختی دانش‌آموزان را قادر می‌سازد تا اطلاعات را دریافت کنند، روی کارها و تکالیف متمرکز بمانند و به طور موثر زمان و منابع خود را مدیریت کنند. بهبود توجه و تمرکز می‌تواند منجر به درک بهتر مطالب، نمرات بالاتر و به طور کلی تجربه یادگیری موثرتر شود. برای کمک به ارزیابی ظرفیت‌های توجه خود، از شما دعوت می‌کنیم با سوالات زیر خود را ارزیابی کنید. مهم است که به هر سؤال صادقانه پاسخ دهید. با درک نقاط قوت و زمینه‌های پیشرفت، می‌توانید برای ارتقای عملکرد تحصیلی خود قدم بردارید.

سوالات را به دقت بخوانید و نزدیکترین پاسخ مرتبط با خود را انتخاب و در پاسخبرگ علامت بزنید. دقت داشته باشید که سوالات از شماره ۲۷۱ شروع شده است.

۲۷۱. من می‌توانم هنگام مطالعه در یک محیط شلوغ، تمرکز خودم را حفظ کنم.
۱. هرگز   ۲. به ندرت   ۳. گاهی اوقات   ۴. همیشه
۲۷۲. وقتی که معلم سوالی را مطرح می‌کند، می‌توانم به سرعت به آن پاسخ دهم.
۱. هرگز   ۲. به ندرت   ۳. گاهی اوقات   ۴. همیشه
۲۷۳. در طول کلاس، می‌توانم به راحتی به موضوعات مختلف توجه کنم بدون اینکه سرگردان شوم.
۱. هرگز   ۲. به ندرت   ۳. گاهی اوقات   ۴. همیشه
۲۷۴. وقتی که در حال مطالعه برای امتحان هستم، می‌توانم به راحتی اطلاعات را به خاطر بسپارم.
۱. هرگز   ۲. به ندرت   ۳. گاهی اوقات   ۴. همیشه
۲۷۵. وقتی که در یک فعالیت گروهی شرکت می‌کنم، می‌توانم به راحتی بر روی وظایف خود تمرکز کنم.
۱. هرگز   ۲. به ندرت   ۳. گاهی اوقات   ۴. همیشه
۲۷۶. من می‌توانم بدون از دست دادن تمرکز، هم زمان درس بخوانم و به صحبت‌های کسی هم گوش دهم.
۱. هرگز   ۲. به ندرت   ۳. گاهی اوقات   ۴. همیشه
۲۷۷. وقتی که با حجم زیادی از تکالیف مواجه می‌شوم، می‌توانم بدون احساس استرس به آن‌ها رسیدگی کنم.
۱. هرگز   ۲. به ندرت   ۳. گاهی اوقات   ۴. همیشه
۲۷۸. هنگام نزدیک شدن به امتحانات، می‌توانم احساس استرس را کنترل کرده و آرام بمانم.
۱. هرگز   ۲. به ندرت   ۳. گاهی اوقات   ۴. همیشه
۲۷۹. آیا مایل هستید با کتاب جدید " پرورش توجه و تمرکز " برای بهبود دقت ، توجه و تمرکز خودتان آشنا شوید ؟
۱. خیر، نیازی ندارم   ۲. شاید   ۳. قبلاً آشنا شده ام   ۴. بله، بسیار علاقه مندم
۲۸۰. آیا مایل هستید فایل های صوتی و آموزشی برای بهبود توجه و تمرکز و کاهش استرس دریافت کنید ؟
۱. خیر، نیازی ندارم   ۲. شاید   ۳. بله ، اگر مفید و با کیفیت باشد   ۴. بله، بسیار علاقه مندم

پاسخنامه

دوازدهم انسانی

۱۶ آذرماه ۱۴۰۳

فیلم تحلیل آموزشی آزمون امروز
برای مشاهده فیلم‌ها در سایت کانون، کد روبه‌رو
را با دوربین تلفن همراه خود اسکن کنید.

بنیاد علمی آموزشی قلم چی (وقف عام)

دفتر مرکزی: خیابان انقلاب بین صبا و فلسطین پلاک ۹۲۳ - بنیاد علمی آموزشی قلم چی (وقف عام) ۶۴۶۳-۰۲۱

«تمام دارایی‌ها و درآمدهای بنیاد علمی آموزشی قلم چی وقف عام است بر گسترش دانش و آموزش»

پدیدآورندگان آزمون

طراحان به ترتیب حروف الفبا

نام درس	نام طراحان
ریاضی و آمار	محمد بحیرایی، هادی پولادی، محمدابراهیم تونزندهجانی، محمد حمیدی، رضا خانابائی، میثم خشنودی، سعید عزیزخانی، علی قهرمانزاده، فرشید کریمی، امیر محمودیان، محمد نظامی
علوم و فنون ادبی	سید علیرضا احمدی، امیرحسین اشتری، محسن اصغری، سعید جعفری، محسن جمشیدی، محمدامین داداشفام، رضا رنجبری، مهرزاد مشایخی، هومن نمازی
جامعه‌شناسی	ریحانه امینی، آرزیتا بیدقی، مریم خسروی دهنوی، یاسین ساعدی، علی شکوری، سید آرش مرتضائی فر، محمدمهدی یعقوبی
روان‌شناسی	فاطمه بیات، حمیدرضا توکلی، محمد حبیبی، تینا شمسی، محمدعرفان فرهادی
عربی زبان قرآن	ولی برجی، مجید بیگلری، عمار تاجبخش، امیر رضائی رنجبر، حمیدرضا قائدامینی، مصطفی قدیمی فرد، مرتضی کاظم‌شیرودی، محمد کریمی‌نیا، روح‌الله گلشن، سید محمدعلی مرتضوی
تاریخ و جغرافیا	محمد ابوالحسنی، علیرضا پدرام، مریم خسروی دهنوی، حبیبه محبی، محمدمهدی یعقوبی
فلسفه و منطق	حسین آخوندی راهنماچی، جواد پاکدل، سبا جعفرزاده صابری، عرفان دهدشیا، محمد رضایی بقا، موسی سپاهی، حمید سودیان، مهرشاد عباسی، علی معزی، فیروز نژادنجف، علیرضا نصیری
اقتصاد	آفرین ساجدی، مهدی ضیائی، احسان عالی‌نژاد، مهسا عفتی، مهدی کاردان

گزینشگران و ویراستاران

نام درس	گزینشگر	مسئول درس	ویراستاران	مستندسازی
ریاضی و آمار	محمدابراهیم تونزندهجانی	محمد بحیرایی	آروین حسینی، عباس مالکی	الهه شهبازی
علوم و فنون ادبی	سید علیرضا احمدی، فرهاد علی‌نژاد	سید علیرضا احمدی، فرهاد علی‌نژاد	سپیده فتح‌اللهی، مهرزاد مشایخی	فریبا رؤفی
جامعه‌شناسی	سید آرش مرتضائی فر	سید آرش مرتضائی فر	مریم خسروی دهنوی، تابان صیقلی	سجاد حقیقی‌پور
روان‌شناسی	محمد حبیبی	محمد حبیبی	ملیکا ذاکری، محمد صمدی زاداسفنگره	محمدصدرا پنجه‌پور
عربی زبان قرآن	احسان کلانه‌عربی	سید محمدعلی مرتضوی	درویشعلی ابراهیمی	لیلا ایزدی
تاریخ و جغرافیا	محمدمهدی یعقوبی	محمدمهدی یعقوبی	تابان صیقلی	عطیه محلوچی
فلسفه و منطق	سیده سمیرا معروف	علیرضا نصیری	فرهاد علی‌نژاد، امیرمحمد قلعه‌گاهی، مهشید رستمی	سوگند بیگلری
اقتصاد	مهدی ضیائی	سارا شریفی	سپیده فتح‌اللهی، مریم خسروی دهنوی	سجاد حقیقی‌پور

گروه فنی و تولید

مدیر گروه	سید محمدعلی مرتضوی
مسئول دفترچه	فاطمه منصور خاکی
گروه مستندسازی	مدیر: محیا اصغری، مسئول دفترچه: لیلا ایزدی
حروف‌چین و صفحه‌آرا	مهشید ابوالحسنی
ناظر چاپ	حمید عباسی

سؤالاتی که با نشانگر **نهایی** مشخص شده‌اند، مشابه سؤالات امتحانات نهایی هستند. با تمرین این دسته از سؤالات می‌توانید در امتحانات نهایی عملکرد بهتری داشته باشید.

ریاضی و آمار (۳)

۱- گزینه «۳»

(سعید عزیزقانی)

برای پر کردن صندوقی راننده ۲ انتخاب داریم که یکی از آن‌ها در صندوقی راننده می‌نشیند و دیگری باید در صندوقی کنار راننده جای بگیرد، چون ۳ نفر دیگر تمایل به نشستن روی صندوقی کمکراننده را ندارند. بنابراین برای صندوقی کمکراننده فقط یک انتخاب داریم. آن ۳ نفر باقیمانده روی سه صندوقی عقب به ۳! حالت می‌توانند بنشینند، بنابراین:

$$2 \times 1 \times 3! = 2 \times 1 \times 6 = 12$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۸ تا ۲)

۲- گزینه «۲»

(مهمد بهیرایی)

سه رقم زوج و سه رقم فرد داریم، پس دو حالت داریم:

- اولین رقم سمت چپ با رقم فرد شروع و یکی در میان فرد و زوج باشد.
- اولین رقم سمت چپ با رقم زوج شروع شود و یکی در میان زوج و فرد باشد.

(۱) حالت : $3! \times 3! = 36$

(۲) حالت : $\frac{2}{2} \times \frac{3}{2} \times \frac{2}{2} \times \frac{2}{2} \times \frac{1}{2} \times \frac{1}{2} = 24$

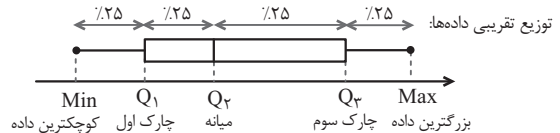
اصل جمع $\rightarrow 36 + 24 = 60$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۸ تا ۲)

۳- گزینه «۴»

(کتاب آبی پیمان‌های)

ابتدا توجه کنید که در نمودار جعبه‌ای موقعیت چارک‌ها و بیشترین و کمترین داده مطابق شکل زیر است:

در گزینه «۴» چارک سوم حقوق کارگران کارخانه (الف) برابر با بیشترین حقوق کارگران کارخانه (ب) است، پس گزینه «۴» نادرست است. سایر گزینه‌ها درست هستند. در خصوص گزینه «۱» توجه کنید که تقریباً ۲۵٪ داده‌ها در سیل چپ هستند، بنابراین چون کوچکترین داده (الف) از چارک اول داده‌های (ب) بزرگتر است، یعنی بیش از ۲۵٪ داده‌های (ب) از کوچکترین داده (الف) کمتر هستند.

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه ۴۱)

۴- گزینه «۳»

(کتاب آبی پیمان‌های)

گزینه «۲» درست است. به بررسی سایر گزینه‌ها می‌پردازیم: گزینه «۱»: مثلاً اگر مدرسه A سال قبل ۱۰ نفر قبولی داشته، امسال تعداد قبولی‌هایش برابر می‌شود با: $10 + \frac{15}{100} \times 10 = 10 + 1.5 = 11.5$

ولی اگر مدرسه B سال قبل ۱۲۰ نفر قبولی داشته امسال تعداد

قبولی‌هایش برابر است با: $120 + \frac{25}{100} \times 120 = 120 + 30 = 150$

در این حالت خاص، عملکرد B بهتر است.

گزینه «۲»: مرحله گردآوری داده‌ها مربوط به گام سوم چرخه آمار است.

گزینه «۴»: اگر تعداد کنکوری‌ها کم باشد نیازی نیست از نمونه‌گیری استفاده کنیم و می‌توانیم تمام بچه‌ها را بررسی کنیم.

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۲۸ تا ۴۰)

۵- گزینه «۳»

(هادی پولادی)

$$\frac{C(6,2)}{C(n,2)} = \frac{1}{3} \Rightarrow \frac{\frac{6 \times 5}{2}}{\frac{n(n-1)}{2}} = \frac{1}{3} \Rightarrow \frac{30}{n(n-1)} = \frac{1}{3} \Rightarrow n(n-1) = 90$$

بنابراین $10 \times 9 = 90 \rightarrow n = 10$ (تعداد کل مهره‌ها)

$n - 6 = 10 - 6 = 4$: تعداد مهره‌های سبز

احتمال سبز بودن هر دو مهره خارج شده برابر است با:

$$\text{احتمال} = \frac{C(4,2)}{C(10,2)} = \frac{\frac{4 \times 3}{2}}{\frac{10 \times 9}{2}} = \frac{2}{15}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۶ تا ۲۷)

۶- گزینه «۳»

(علی قهرمان‌زاده)

به دلیل وجود کلمه «حداقل» می‌توان از اصل متمم استفاده کرد.

احتمال این‌که هیچ تاسی عدد اول نیاید، متمم احتمال این‌که حداقل یکی از تاس‌ها عدد اول باشد:

$$\text{احتمال مطلوب} = 1 - \frac{3 \times 3 \times 3}{6 \times 6 \times 6} = 1 - \frac{1}{8} = \frac{7}{8}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۲۲ تا ۲۷)

۷- گزینه «۴»

(میثم هشتوری)

$$P(B') = 0/5 \Rightarrow P(B) + P(B') = 1 \Rightarrow P(B) + 0/5 = 1$$

$$\Rightarrow P(B) = 0/5$$

$$P(B - A) = P(B) - P(A \cap B) = P(B) \Rightarrow P(A \cap B) = 0$$

در نتیجه A و B ناسازگارند.

بررسی گزینه‌ها:

گزینه «۱»: $P(A \cup B) = P(A) + P(B) - P(A \cap B)$

$$= 0/4 + 0/5 - 0 = 0/9$$

گزینه «۲»: $P(A - B) = P(A) - P(A \cap B)$

$$= 0/4 - 0 = 0/4$$

گزینه «۳»: $P(A' \cup B') = 1 - P(A \cap B) = 1 - 0 = 1$

گزینه «۴»: $P(A' \cap B') = P((A \cup B)') = 1 - P(A \cup B)$

$$= 1 - 0/9 = 0/1$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۶ تا ۲۷)

چون تابع f دو عضوی است. بنابراین:

$$m + 11 = 8 \Rightarrow m = -3 \notin \mathbb{N} \quad \text{غ ق ق}$$

$$m + 11 = 2n + 4m \xrightarrow{n=1} m + 11 = 2 + 4m \Rightarrow m = 3$$

$$\Rightarrow \frac{m+n}{k} = \frac{3+1}{4} = 1$$

(ریاضی و آمار (۲)، تابع، صفحه‌های ۲۵ تا ۲۷ و ۳۲)

۱۲- گزینه «۲»

(رضا قانباتانی)

در تابع ثابت داده شده باید ضابطه‌ها با هم برابر باشند و هر ضابطه فقط یک عدد ثابت باشد:

$$a(x+2) + 2x = ax + 2a + 2x = x(a+2) + 2a$$

$$a+2=0 \Rightarrow a=-2$$

$$\frac{2a=-4}{-4-b=0} \Rightarrow (-4-b)x^2 + cx + d$$

$$-4-b=0 \Rightarrow b=-4$$

$$c=0$$

$$d=2a \Rightarrow d=2(-2) \Rightarrow d=-4$$

$$\text{میانگین} = \frac{a+b+c+d}{4} = \frac{-2-4+0-4}{4} = \frac{-10}{4} = -2.5$$

(ریاضی و آمار (۲)، تابع، صفحه‌های ۲۶ تا ۳۳)

۱۳- گزینه «۲»

(میثم فشنوری)

بررسی گزینه‌ها:

الف) $f(x) = k \Rightarrow k^2 = 3k \Rightarrow k^2 - 3k = 0$
 $\Rightarrow k(k-3) = 0 \Rightarrow k=0$ و ۳ (درست)

ب) در تابع همانی نمودار آن نیم‌ساز ربع اول و سوم است (نادرست)

ج) تابع f ثابت است پس مؤلفه‌های دوم برابرند، یعنی:

$$a-1=2a+4 \Rightarrow a=-5$$

$$a+b=a-1=2a+4 \Rightarrow a+b=a-1 \Rightarrow -5+b=-6 \Rightarrow b=-1$$

$$\Rightarrow a-b = -5 - (-1) = -5 + 1 = -4 \quad \text{(نادرست)}$$

د) در تابع ثابت دامنه می‌تواند برابر اعداد حقیقی و برد برابر k (یک عدد حقیقی) باشد. (نادرست)

(ریاضی و آمار (۲)، تابع، صفحه‌های ۲۵ تا ۳۲)

۱۴- گزینه «۳»

(فرشید کربویی)

$$a^2 - 2a - 4 = a \Rightarrow a^2 - 3a - 4 = 0$$

$$\Rightarrow (a-4)(a+1) = 0 \Rightarrow \begin{cases} a=4 \\ a=-1 \end{cases}$$

$$a=-1 \Rightarrow b = (-1)^2 - 1 = 0, \quad c = -1 + 0 = -1$$

$f = \{(0,0), (-1,-1), (-1,-1)\}$ (دو زوج مرتب) غیرقابل قبول

$$a=4 \Rightarrow b = 4^2 - 1 = 15, \quad c = 4 + 15 = 19$$

$f = \{(15,15), (4,4), (19,19)\}$ (سه زوج مرتب متمایز دارد) قابل قبول

$$\Rightarrow a+b+c = 4+15+19 = 38$$

(ریاضی و آمار (۲)، تابع، صفحه‌های ۳۰ تا ۳۳)

(مهمبر ابراهیم توزندهانی)

۸- گزینه «۱»

حالات مطلوب: ۱ پسر و ۴ دختر / ۱ دختر و ۴ پسر / ۴ پسر و ۵ دختر / ۵ دختر و ۵ پسر:

$$P = \frac{\binom{1}{1}\binom{5}{4} + \binom{5}{4}\binom{1}{1} + \binom{5}{5}\binom{5}{0} + \binom{5}{5}\binom{5}{0}}{2^5} = \frac{12}{32} = \frac{3}{8}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۶ تا ۲۷)

۹- گزینه «۲»

(مهمبر عمیری)

مجموع زوایای یک دایره برابر با 360° درجه است.

$$x + 95^\circ + 22^\circ = 360^\circ \Rightarrow x + 315^\circ = 360^\circ$$

$$\Rightarrow x = 360^\circ - 315^\circ = 45^\circ$$

$$\frac{45}{360} = \frac{y}{80} \Rightarrow y = \frac{45 \times 80}{360} = 10$$

از طرفی نمودارها و جداول آماری، مربوط به گام چهارم چرخه آمار (یعنی گام تحلیل داده‌ها) می‌باشد.

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۳۴ تا ۴۴)

۱۰- گزینه «۱»

(مهمبر نظامی)

با توجه به نمودار، میانگین $2x$ و انحراف معیار $\frac{3}{2}y - 2x$ است. همچنین می‌دانیم انحراف معیار نصف میانگین است، پس:

$$\frac{3}{2}y - 2x = \frac{1}{2}(2x) \Rightarrow \frac{3}{2}y - 2x = x \Rightarrow \frac{3}{2}y = 3x \xrightarrow{\times \frac{2}{3}} y = 2x$$

میانگین ۵ داده $5, 10, 2x, x, y$ برابر با $2x$ است، پس:

$$\bar{x} = \frac{\text{مجموع داده‌ها}}{\text{تعداد داده‌ها}} \Rightarrow 2x = \frac{5 + 10 + 2x + x + y}{5} \xrightarrow{y=2x}$$

$$2x = \frac{15 + 5x}{5} \xrightarrow{\times 5} 10x = 15 + 5x \Rightarrow 5x = 15 \Rightarrow x = \frac{15}{5} = 3$$

با توجه به اینکه $x=3$ و $y=6$ داریم:

$$\sigma = \frac{3}{2}(6) - 2(3) = 9 - 6 = 3 \Rightarrow \sigma^2 = (3)^2 = 9$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۳۴ تا ۴۴)

ریاضی و آمار (۲)

۱۱- گزینه «۱»

(مهمبر بهیرایی)

$$n^2 + 4n = 5 \Rightarrow n^2 + 4n - 5 = 0 \Rightarrow (n-1)(n+5) = 0$$

$$\Rightarrow \begin{cases} n=1 \in \mathbb{N} & \text{ق ق} \\ n=-5 \notin \mathbb{N} & \text{غ ق ق} \end{cases}$$

$$k+1=5 \Rightarrow k=4$$

(معمّر ممیری)

۱۸- گزینه «۴»

$x=1$ در دامنه $x \leq 1/5$ قرار دارد، بنابراین:

$$f(1) = 11 \Rightarrow a(1) + 5 = 11 \Rightarrow a + 5 = 11 \Rightarrow a = 6$$

$a=6$ در دامنه $x > 1/5$ قرار دارد، بنابراین برای تعیین مقدار $f(a)$ از ضابطه دوم استفاده می‌کنیم:

$$f(a) = f(6) = 6 - 6 = 0 \Rightarrow \frac{f(a)}{20} = \frac{0}{20} = 0$$

(ریاضی و آمار (۱)، تابع، صفحه‌های ۲۷ تا ۳۳)

(امیر مضموریان)

۱۹- گزینه «۱»

ابتدا ۱۵۰ دقیقه را به ساعت تبدیل می‌کنیم:

$$\frac{150}{60} = 2/5$$

هزینه خودروی A (چون کمتر از ۴ ساعت از پارکینگ استفاده کرده، طبق ضابطه ۱ محاسبه می‌شود).
هزینه خودروی B:

$$\begin{cases} 4a + 2/5b = 18000 \xrightarrow{\times 5} \\ 3a + (b - 1000)9 = 33000 \Rightarrow 3a + 9b = 42000 \xrightarrow{\times (-4)} \end{cases}$$

دستگاه را حل می‌کنیم:

$$\begin{cases} 12a + 7/5b = 54000 \quad + \\ -12a - 36b = -168000 \end{cases} \rightarrow -28/5b = -114000$$

$$b = \frac{114000}{28/5} = 4000 \Rightarrow 6a + 2/5 \times 4000 = 18000$$

$$4a + 10000 = 18000 \Rightarrow a = 2000$$

$$C(x) = \begin{cases} 8000 + 4000x, & 0 \leq x < 4 \\ 6000 + 3000x, & 4 \leq x < 12 \end{cases}$$

هزینه خودروی D: (طبق ضابطه دوم)

$$C(5) = 6000 + 3000 \times 5 = 6000 + 15000 = 21000$$

(ریاضی و آمار (۲)، تابع، صفحه‌های ۲۷ تا ۳۳)

(کنکور مهر تیرماه ۱۴۰۱)

۲۰- گزینه «۲»

$$2n^2 - 3n = 2 \Rightarrow 2n^2 - 3n - 2 = 0$$

$$\Delta = 9 - 4(2)(-2) = 25 \Rightarrow \begin{cases} n_1 = \frac{3+5}{4} = 2 \\ n_2 = \frac{3-5}{4} = -\frac{1}{2} \end{cases}$$

$$m + 3n = 2 \Rightarrow \begin{cases} n = 2 \Rightarrow m = -4 \\ n = -\frac{1}{2} \Rightarrow m = \frac{7}{2} \end{cases}$$

$$m = -t^2 \Rightarrow \begin{cases} -t^2 = -4 \Rightarrow \begin{cases} t = 2 \\ t = -2 \end{cases} \\ -t^2 = \frac{7}{2} \Rightarrow n = -\frac{1}{2} \text{ جواب ندارد} \end{cases}$$

$$\frac{m+n+t}{3} = 0 \Rightarrow m+n+t=0 \Rightarrow -4+2+t=0 \Rightarrow t=2$$

(ریاضی و آمار (۲)، تابع، صفحه‌های ۳۰ تا ۳۳)

(علی قورمانزاده)

۱۵- گزینه «۱»

$$(am + n, n + m^2) \xrightarrow{\text{تابع همانی}} am + n = n + m^2$$

$$\Rightarrow m^2 - am = 0$$

$$\Rightarrow m(m-a) = 0 \Rightarrow \begin{cases} m = 0 \\ m = a \end{cases} \text{ غیر قابل قبول } (m \neq 0)$$

$$(32, 64 - n) \xrightarrow{\text{تابع ثابت بایرد } \{-5\}} 64 - n = -5 \Rightarrow n = 69$$

$$\frac{mn}{69} = \frac{8 \times 69}{69} = 8$$

(ریاضی و آمار (۲)، تابع، صفحه‌های ۲۵ تا ۳۲)

(میثم فشنوری)

۱۶- گزینه «۱»

الف) نادرست

ب) درست

ج) نادرست

د) درست

$$f(x) = x, f(-x) = -x \Rightarrow f(x) + f(-x) = x + (-x) = 0$$

$$\frac{ax^2 + bx + c}{6x + \frac{a}{x} + 1} = x \Rightarrow ax^2 + bx + c = 6x^2 + a + x$$

$$a = 6, b = 1 \Rightarrow \frac{a^2 - 1}{2b} = \frac{36 - 1}{2} = \frac{35}{2}$$

(ریاضی و آمار (۲)، تابع، صفحه‌های ۳۰ تا ۳۲)

(معمّر نظامی)

۱۷- گزینه «۳»

در محدوده $-1 < x \leq 1$ تابع ثابت $y = 1$ را داریم، پس گزینه «۱» رد می‌شود. همچنین در محدوده $x \leq -1$ تابع خطی داریم از $(-1, 2)$ و $(-2, 4)$ می‌گذرد، پس $y = -2x$ با چک کردن نقطه $(2, 5)$ در ضابطه‌ها در می‌یابیم که ضابطه درست برای نمودار سهمی در گزینه «۳» قرار دارد، زیرا:

$$\text{گزینه «۳» } f(2) = (2)^2 + 1 = 5 \quad \checkmark$$

$$\text{گزینه «۲» } f(2) = (2)^2 + 2 = 6 \quad \times$$

همچنین با چک کردن نقاط $(-1, 2)$ و $(-2, 4)$ در ضابطه‌های خطی نیز می‌توانستیم به درستی گزینه «۳» پی ببریم:

$$\text{گزینه «۳» } f(-1) = -2(-1) = 2, f(-2) = -2(-2) = 4 \quad \checkmark$$

(ریاضی و آمار (۲)، تابع، صفحه‌های ۲۷ تا ۳۳)

علوم و فنون ادبی (۳) و (۱)

۲۱- گزینه ۲

(سعید مغمزی)

موارد نادرست:

انوری و همسبکان او در آوردن مضامین دقیق در غزل بسیار کوشیدند.
 بیان ناخرسندی فرزندانگان از اوضاع زمانه خویش و طرح نابسامانی‌های اجتماعی از مضامین برجسته شعر این دوره است.
 تحول روحی و معنوی سنایی آغازی برای دگرگونی عمیق در شعر فارسی گردید.

(علوم و فنون ادبی (۱)، تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی، صفحه‌های ۸۱ و ۸۲)

۲۲- گزینه ۳

(هومن نمازی)

میرزاده عشقی صاحب روزنامه قرن بیستم است؛ ملک‌الشعرا بهار مجله نوبهار را می‌نوشت و میرزا یوسف‌خان اعتصامی روزنامه «بهار» را منتشر می‌کرد. «شمس‌الدین و قمر» و «داستان باستان» از آثار میرزااحسن‌خان بدیع است و «شمس و طغرا» اثر محمدباقر میرزا خسروی است. علامه دهخدا روزنامه «سروش» را در استانبول می‌نوشت، ولی نوشته‌های طنزآمیز او با عنوان «چرند و پرند» در روزنامه صوراسرافیل منتشر می‌شد که مدیریت آن بر عهده میرزا جهانگیرخان صوراسرافیل بود.

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات، صفحه‌های ۱۷ تا ۱۹)

۲۳- گزینه ۴

(کتاب آبی پیمانهای)

در این بیت، نیم‌مصراع اول با وزن «مستفعلن فعولن» و نیم مصراع دوم با وزن «مفاعلن فعولن» سروده شده است و می‌توان آن را بی‌توجهی به وزن عروضی قلمداد کرد.

توجه: بیت گزینه ۱ «۱» از مستزادی اثر بهار انتخاب شده است و صرف‌قالب آن نمی‌تواند دلیل قطعی بر تعلق آن به گروه غیرسنت‌گرا باشد؛ بلکه گرایش غالب در گروه سنت‌گرا به قالب‌های قدیمی بوده است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، سبک‌شناسی، صفحه ۴۳)

۲۴- گزینه ۲

(ممن اصغری)

استفاده از لغات عربی زیاد، مانند «تهدید، حکم، کروی، صم و بکم» و کاهش سادگی و روانی کلام و حرکت به سوی دشواری شعر از ویژگی‌های سبک عراقی در قرن‌های پنجم و ششم است.

ویژگی‌های سبک خراسانی در ابیات گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱ «۱»: استفاده از دو نشانه برای یک متمم/ ساده‌بودن قافیه و ردیف
 گزینه ۲ «۲»: کهنه و مهجوربودن بعضی از لغات مانند «جوشن»/ سادگی زبان شعر/ کم‌بودن لغات عربی

گزینه ۳ «۳»: سادگی قافیه و ردیف/ سادگی زبان شعر/ کم‌بودن لغات عربی
 (علوم و فنون ادبی (۱)، سبک‌شناسی، صفحه‌های ۸۴ و ۸۵)

۲۵- گزینه ۴

(امیرحسین اشتری)

تلمیح: داستان‌های حماسی سیاوش و فریدون / موازنه: تمامی واژگان دو به دو رو به روی هم قرار می‌گیرند و سجع متوازی یا متوازن دارند. / جناس ناقص: کوی و خوی
تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱ «۱»: تلمیح: ازلی بودن عشق (ألست بریکم؟ قالوا بلی) / موازنه: ندارد. / جناس: بلی و بلا

گزینه ۲ «۲»: تلمیح: داستان‌های عاشقانه وامق و عذرا، لیلی و مجنون / موازنه: تمامی کلمات دو به دو باهم سجع متوازی یا متوازن دارند. / جناس: ندارد.

گزینه ۳ «۳»: تلمیح: ندارد. / موازنه: ندارد. / جناس: رای و جای (دقت شود که گاهی اوقات رأی در گذشته، رای نوشته و خوانده می‌شده است) - رو و جو (علوم و فنون ادبی (۳) و (۱)، برع معنوی)

۲۶- گزینه ۲

(سیدعلیرضا امیری)

تشبیه: همچو موسی / جناس: «هر» و «در» / تلمیح: ماجرای حضرت موسی
تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱ «۱»: فاقد تلمیح و جناس / تشبیه: تیغ غم

گزینه ۳ «۳»: فاقد جناس / «کوه بیستون» به مهره موم تشبیه شده است. / تلمیح: ماجرای کوه بیستون و فرهاد

گزینه ۴ «۴»: فاقد تلمیح / جناس: «پا» و «جا» / تشبیه: «برق ناامیدی» و «نخل امیدواری»

(علوم و فنون ادبی، بیان و برع)

۲۷- گزینه ۳

(ممن اصغری)

الف) واژه‌آرایی: چنگ و چنگ

ب) جناس تام: آهو (عیب و نقص) و آهو (نوعی جانور)

ج) بیت اشاره دارد به داستان حضرت خضر و اسکندر که در طلب یافتن آب بجا بودند.

د) جناس ناقص افزایشی: یار و دیار

(علوم و فنون ادبی، برع)

۲۸- گزینه ۱

(سیدعلیرضا امیری)

علت رد گزینه ۲ «۲»: بیت «ب»، استعاره مصرحه ندارد.

علت رد گزینه ۳ «۳»: بیت «د»، فاقد موازنه است.

علت رد گزینه ۴ «۴»: بیت «ج»، فاقد سجع است.

آرایه‌های هر بیت:

الف) جناس: «هلاک» و «هلاکو»

ب) تشبیه: «تخت و تاج سلیمان» مانند «خزاینی» است که در تراج بادهای خزان است.

ج) تلمیح: ماجرای حضرت خضر

د) کنایه: «برشته گشت دل» کنایه از تحمل رنج

(علوم و فنون ادبی، بیان و برع)

۲۹- گزینه ۲

(سیدعلیرضا امیری)

قافیه اول: «عالم» و «قلم» / قافیه دوم «آفریدن» و «کشیدن». سایر ابیات فقط یک قافیه دارند، چرا که واژه‌های پیش از قافیه نمی‌توانند قافیه شوند. باید بدانید که اگر حرف روی یک‌بار متحرک و یک‌بار ساکن باشد، قافیه غلط می‌شود. مثال: «عالم» و «هم» قافیه نمی‌شود یا مثلاً «کوی» و «موی» قافیه نمی‌شود. هم‌چنین «گرانی» و «این» نیز قافیه نمی‌شوند.

(علوم و فنون ادبی (۱)، قافیه)

۳۰- گزینه ۲

(هومن نمازی)

حروف اصلی - دق و - شق نمی‌توانند اساس قافیه قرار بگیرند.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱ «۱»: «ه» در مصراع نخست الحاقی و در مصراع دوم از اجزای کلمه است که این می‌تواند اساس قافیه باشد.

گزینه‌های «۳» و «۴»: اختلاف در مصوت کوتاه است که با آمدن الحاقی عیب رفع شده است.

(علوم و فنون ادبی (۱)، قافیه)

۳۱- گزینه «۳»

(مسن یمشیری)

تشریح گزینه‌ها:

گزینه «۱»: حروف قافیه «ین» است که طبق قاعده ۲ است و الگوی آن (مصوت + صامت) است.

گزینه «۲»: «مدان» ردیف است.

تکنه: به بیت دارای ردیف، مردف می‌گویند.

گزینه «۳»: «ی» الحاقی و حرف اصلی قافیه مصوت بلند «ا» است.

گزینه «۴»: «است» حروف اصلی قافیه و «ن» الحاقی است.

تکنه: مصوت کوتاه فتحه «ت» و صامت «ن»، که علامت مصدر است، جزو حروف الحاقی است.

(علوم و فنون ادبی (۱)، قافیه)

۳۲- گزینه «۳»

(سیرعلیرضا امیری)

«ب» در «کنه تو» و «ب» در «نه» بلند تلفظ می‌شوند.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «ب» در «بیت خود» بلند تلفظ می‌شود.

گزینه «۲»: «ب» در «نقد جان» بلند تلفظ می‌شود.

گزینه «۴»: «ب» در «شراره» بلند تلفظ می‌شود.

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر)

۳۳- گزینه «۳»

(امیرمسین اشتری)

وزن بیت: «مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن» است. در این گزینه، دو تغییر کمیت مصوت کوتاه وجود دارد که یک نوع اختیار زبانی است و هیچ حذف همزه‌ای وجود ندارد. در «هجای پنجم در مصراع اول» و «هجای پنجم در مصراع دوم» شاعر از اختیار تغییر کمیت مصوت کوتاه استفاده کرده است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: وزن بیت: مفتعلن فاعلات مفتعلن فع.

حذف همزه: هجای سوم مصراع دوم (راست کُ نَز) / تغییر کمیت مصوت کوتاه: هجای ششم مصراع دوم (پَر دِ ی حِ جاز)

گزینه «۲»: وزن بیت: مفاعِلن فاعلاتن مفاعِلن فعلن

تغییر کمیت مصوت کوتاه: هجای چهارم مصراع دوم (حَض رَتِ آخِ دِ)

تغییر کمیت مصوت بلند: هجای نهم مصراع اول (مُن هِ یِ نِ دا)

حذف همزه: هجای دهم مصراع اول (مُن هِ یِ نِ دا)

گزینه «۴»: وزن بیت: مفتعلن فاعلات مفتعلن فع

تغییر کمیت مصوت کوتاه: هجای پنجم مصراع اول (مَج دُ) / تغییر کمیت

مصوت بلند: هجای هشتم مصراع اول (بُ زُرْ گِ یِ) / حذف همزه:

هجای نهم مصراع اول (بُ زُرْ گِ یِ) و هجای هفتم مصراع دوم (پَر تْ وَز)

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر)

۳۴- گزینه «۴»

(مهورزاد مشایفی)

حذف همزه: سر از حافظ: سَ رَزْ حَا فِظْ / بلند تلفظ کردن مصوت

کوتاه: هجای سوم مصراع اول (نِ) و هجای ششم مصراع اول (ی) / کوتاه

تلفظ کردن مصوت بلند: هجای پنجم مصراع اول (رو)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: حذف همزه: و آن: وان - بر آن: بَ ران / بلند تلفظ کردن

مصوت کوتاه: هجای سوم مصراع دوم (مه) / کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند:

(ندارد)

گزینه «۲»: حذف همزه: دانستم ای: دانیس ت می / بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه: (ندارد) / کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند: هجای هفتم مصراع دوم (تی) / حذف همزه: (ندارد) / بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه: (ندارد) / کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند: هجای نهم مصراع دوم (سو) نکته: دقت شود که واژه «خردمان» در مصراع دوم بیت گزینه «۳» به شکل «خ رَد مان» تقطیع و تلفظ می‌شود.

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر)

۳۵- گزینه «۲»

(رضا رنجیری)

در وزن «فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن» سروده شده است / اختیارات زبانی: «هجای دوازدهم» در مصراع اول و «هجای هشتم» در مصراع دوم، بنا به اختیار شاعری، بلند تلفظ می‌شوند. / همچنین حذف همزه در «هجای هشتم» مصراع اول و «هجای دوازدهم» در مصراع دوم. (۴ اختیار زبانی)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: در وزن «فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن» سروده شده است. / اختیارات زبانی: «هجای چهارم» در مصراع اول و «هجای دوازدهم» در مصراع دوم، بنا به اختیار شاعری، بلند تلفظ می‌شوند. / همچنین حذف همزه در «هجای نهم» مصراع دوم (مخ / ت / یا / ر) . (۳ اختیار زبانی) / دقت کنید که واژه «اختیار» را باید به صورت «اخ / ت / یار» تلفظ کنید و این قاعده، اختیار شاعری نیست!

گزینه «۳»: در وزن «فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن» سروده شده است. / اختیارات زبانی: «هجای یازدهم» در مصراع اول، بنا به اختیار شاعری، بلند تلفظ می‌شود. / همچنین حذف همزه در «هجای هفتم» مصراع اول. (۲ اختیار زبانی) / نکته: واو در واژه «روغن» به صورت ow تلفظ می‌شود.

گزینه «۴»: در وزن «مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن» سروده شده است. / اختیارات زبانی: «هجای دوم» در مصراع دوم و «هجای دهم» مصراع دوم، بنا به اختیار شاعری، بلند تلفظ می‌شوند. / فاقد حذف همزه (۲ اختیار زبانی) (علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر)

۳۶- گزینه «۴»

(مسن یمشیری)

تشریح گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «لیل و نهار» مجاز از «زمان گذشته» است. «فلک» مجاز از «هستی» است. مصراع اول، کنایه از «گذر زمان» است. «فلک گردنده» نیز تلمیح به «باور کهن ثابت بودن زمین و چرخش دیگر افلاک به دور آن» دارد.

گزینه «۲»: حروف اصلی قافیه «ار» و قاعده آن، ۲ است. شکل آن «مصوت + صامت» است. حذف همزه در «پیشتر» و «بودست» و بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه «ت» در «تو»، اختیارات زبانی هستند.

گزینه «۳»: وزن این ابیات، «مفعول مفاعیل مفاعیل فعل»، است. برش دوم آن «مستفعل مستفعل مستفعل فع» است.

تکنه: اوزانی که با رکن «مفعول» شروع می‌شوند، دسته‌بندی و برش دوگانه دارند.

گزینه «۴»: مفهوم بیت گزینه «۴»، «ناپایداری قدرت شاهان» است، اما مفهوم ابیات رباعی مذکور، «ناپایداری روزگار و دم غنیمت شماری» است.

(علوم و فنون ادبی (۱) و (۳)، ترکیبی)

جامعه‌شناسی (۳)

۴۱- گزینه ۲»

(آزیتا بیدری)

- تلاش‌های علمی به تدریج بر ذخیره دانشی علمی جهان اجتماعی می‌افزاید.
- کسی که دانش علمی دارد می‌تواند از حقایق موجود در فرهنگ دفاع کند.
- برای حل تعارض میان دانش عمومی و دانش علمی جوامع گاهی ایده‌های جدید طرح می‌شوند.
- تعاریف متفاوت از دانش علمی نتیجه جهان‌های اجتماعی مختلف است که هویت فرهنگی متفاوت دارند.

(جامعه‌شناسی (۳)، زفیره دانشی، صفحه‌های ۵ و ۶)

۴۲- گزینه ۲»

(فارج از کشور ۱۴۰۲ - نوبت دوم تیرماه)

بررسی گزینه‌ها:

گزینه ۱: «۱» نادرست (نقد و اصلاح از فواید علوم اجتماعی است؛ نه نظم اجتماعی). - درست
گزینه ۲: «۲» درست - نادرست (رهاسازی انسان از محدودیت‌های طبیعت، فایده علوم طبیعی است).
گزینه ۳: «۳» درست - درست
گزینه ۴: «۴» نادرست (زمینه فهم متقابل انسان‌ها و جوامع مختلف، از فواید علوم اجتماعی است). - نادرست (علوم اجتماعی، کنش‌های اجتماعی را مطالعه می‌کند، نه کنش‌های انسانی).

(جامعه‌شناسی (۳)، ترکیبی، صفحه‌های ۱۳ و ۲۱)

۴۳- گزینه ۲»

(یاسین ساعدی)

تشریح موارد نادرست:

- باستان‌شناسی، ارتباطات، مردم‌شناسی و جغرافیای انسانی از جمله رشته‌هایی هستند که پدیده‌های اجتماعی را مطالعه می‌کنند.
- امروزه رشته‌های علوم پایه مانند فیزیک، شیمی و زیست‌شناسی که مادر دانش‌های فنی مهندسی و پزشکی محسوب می‌شوند، مهجور مانده‌اند و در انتخاب رشته جزء اولین انتخاب‌ها قرار نمی‌گیرند.
- جامعه‌شناسی کلان» ساختار اجتماعی و سایر پدیده‌های اجتماعی کلان را بررسی و مطالعه می‌کند.

(جامعه‌شناسی (۳)، علوم اجتماعی، صفحه‌های ۱۶ و ۱۷)

۴۴- گزینه ۳»

(ریحانه امینی)

تشریح موارد:

- آشنائیدایی که معنای عادت‌زدایی نیز می‌دهد ابتدا در حوزه ادبیات مطرح شد.
- ارتباط میان پدیده‌های اجتماعی ساختار اجتماعی نامیده می‌شود.
- جامعه‌شناسی تبیینی همان جامعه‌شناسی پوزیتیویستی است و پوزیتیویسم به معنی وحدت روش علوم است.

(جامعه‌شناسی (۳)، نظم اجتماعی، صفحه‌های ۲۰، ۲۳ و ۲۵)

۴۵- گزینه ۲»

(ریحانه امینی)

تشریح عبارت نادرست:

- روش جامعه‌شناسی تبیینی، حس و تجربه (نگاه از بیرون) است.
(جامعه‌شناسی (۳)، نظم اجتماعی، صفحه‌های ۲۵ تا ۲۷ و ۳۰)

۳۷- گزینه ۴»

(امیرحسین اشتری)

در بیت صورت سؤال علت سیاهی درون گل لاله و داغداربودن آن فراق و دل‌تنگی است و در ابیات گزینه‌های «۱ تا ۳» هم تکرار شده است. در بیت گزینه «۴» طبق گفته شاعر علت سیاهی این است که با شیرین‌زبانی مدح نکرده و زبانش سیاه و لال شده است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «۱» علت سیاهی گل لاله انتظار وصال است (یعنی اکنون در فراق است).

گزینه «۲»: «۲» علت داغ و سیاه‌بودن گل لاله این است که غم عشق را تجربه کرده (غم عشق همان فراق و دل‌تنگی است).

گزینه «۳»: «۳» داغ و سیاه‌بودن درون گل لاله به‌خاطر این است که زیباچهره‌ها رفتند و باقی نماندند (دوری از زیباچهره‌ها).

(علوم و فنون ادبی (۳)، مفهوم، صفحه ۴۶)

۳۸- گزینه ۳»

(امیرحسین اشتری)

در بیت صورت سؤال و گزینه‌های دیگر باد صبا از جانب معشوق خیر می‌آورد و در واقع پیک میان عاشق و معشوق است، اما در بیت این گزینه خبر و آگهی‌ای که باد صبا می‌آورد از جانب معشوق نیست.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «۱» شاعر می‌گوید: باد صبا که مانند پیک است، کجاست تا از معشوقم به سمت من نامه‌ای برساند؟

گزینه «۲»: «۲» شاعر بیان می‌دارد که باد صبا از جانب معشوق سخن‌های پریشان آورده است.

گزینه «۴»: «۴» شاعر می‌گوید که باد صبا از جانب یارش بوی او را با خود می‌آورد.

(علوم و فنون ادبی (۱)، مفهوم، ترکیبی)

۳۹- گزینه ۳»

(مهدامین دانش‌فام)

بیت گزینه «۳» صرفاً توصیف عشق عاشق به معشوق است و مفهوم مورد اشاره در صورت سؤال در این بیت دیده نمی‌شود.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: «۱» اشاره به ازلی و ابدی‌بودن عشق دارد و به‌نوعی با مفهوم صورت سؤال همسو است.

گزینه «۲»: «۲» مردن بر آستان معشوق اشاره به ادامه‌داشتن عشق عاشق تا لحظه مرگ می‌کند.

گزینه «۴»: «۴» در این بیت مفهوم صورت سؤال با زبانی دیگر بیان شده است و به این موضوع اشاره دارد که عاشق تحت هر شرایطی به معشوق عشق‌ورزی می‌کند.

(علوم و فنون ادبی (۳)، مفهوم، صفحه ۴۹)

۴۰- گزینه ۳»

(هومن نمازی)

با توجه به صورت سؤال ابیات گزینه‌های «۱، ۲ و ۴» همگی با یکدیگر ارتباط و تناسب معنایی دارند به‌جز گزینه «۳». در بیت گزینه «۳» بحث بر سر این است که در روز رستاخیز (گه سؤال و جواب) به اندازه عقل هر کس به او ثواب می‌دهند.

(علوم و فنون ادبی (۳)، مفهوم، صفحه ۳۷)

۵۲- گزینه «۳» (سید آرش مرتضائی فر)
 (۱) نادرست (سلطه به شیوه فرهنگی) - درست
 (۲) درست - درست
 (۳) درست - نادرست (مدار آن حق و باطل است)
 (۴) نادرست (از شیوه‌ها و ابزارهای فرهنگی استفاده می‌کند) - نادرست
 (می‌توانند با هم باشند و در برخی موارد نیز جدا از یکدیگرند)
 (جامعه‌شناسی (۱)، هویت، صفحه‌های ۱۱۸ و ۱۲۰)

۵۳- گزینه «۳» (ریحانه امینی)
 جدول کامل شده:

شیوه حکومت تعداد حاکمان	بر اساس فضیلت	بر اساس خواست و میل افراد
فرد	موناشرشی	(تیرانی) استبدادی
اقلیت	آریستوکراسی	الیگارشی
اکثریت	پولییتی	دموکراسی

(جامعه‌شناسی (۱)، هویت، صفحه ۱۲۲)

۵۴- گزینه «۱» (یاسین ساعری)
تشریح موارد نادرست:
 - مشروعیت قدرت به این معناست که قدرت بر اساس یک نظام عقیدتی و ارزشی خاص اعمال شود.
 - در گذشته قدرت سخت یک کشور موجب سلطه سیاسی و اقتصادی بر سایر کشورها می‌شد، اما امروزه قدرت نرم سبب سلطه فرهنگی می‌شود.
 (جامعه‌شناسی (۱)، هویت، صفحه‌های ۱۱۸، ۱۲۰ و ۱۲۱)

۵۵- گزینه «۲» (مهم‌مهری یعقوبی)
تشریح عبارت نادرست:
 (ب) فرزندآوری نیاز فطری انسان‌ها و تأمین جمعیت، از کارکردهای مهم نهاد خانواده است. ولی ممکن است در مواقعی اختلال در نهاد خانواده، جهان اجتماعی را با کاهش جمعیت مواجه کند.
 (جامعه‌شناسی (۱)، هویت، صفحه‌های ۱۲۵ و ۱۲۹)

جامعه‌شناسی (۲)

۵۶- گزینه «۴» (علی شکوری)
تشریح سایر گزینه‌ها:
 گزینه «۱»: بیدارگران اسلامی - بیدارگران اسلامی
 گزینه «۲»: منورالفکران - منورالفکران
 گزینه «۳»: منورالفکران - بیدارگران
 (جامعه‌شناسی (۲)، بیداری اسلامی و هوای پریر، صفحه‌های ۱۰۹ تا ۱۱۱)

۵۷- گزینه «۲» (علی شکوری)
 قدرت حاکمان سکولار در کشورهای مسلمان، ریشه در اعتقادات و پیشینه تاریخی این کشورها نداشت و قدرت آنها وابسته به قدرت جهانی استعمار بود.
 (جامعه‌شناسی (۲)، بیداری اسلامی و هوای پریر، صفحه‌های ۱۱۰ تا ۱۱۳)

۴۶- گزینه «۲» (کتاب آبی پیمان‌های)
 همه ما به‌عنوان افراد انسانی، از آن‌جا که عضوی از جامعه هستیم، توان حفظ وضع موجود یا تغییر آن را به‌واسطه کنش‌های خود داریم.
 (جامعه‌شناسی (۳)، کنش اجتماعی، صفحه ۳۵)

۴۷- گزینه «۲» (مهم‌مهری یعقوبی)
تشریح عبارت نادرست:
 (ب) زندگی اجتماعی انسان و نظم، همزاد یکدیگرند؛ اما انسان‌ها صرفاً مجریان نظم نیستند بلکه قادرند با توجه به آرمان‌ها و ارزش‌های خود، نظم اجتماعی را تغییر دهند و از مشکلات احتمالی ساختارهای اجتماعی بکاهند.
 (جامعه‌شناسی (۳)، کنش اجتماعی، صفحه‌های ۳۳، ۳۵، ۳۷ و ۴۰)

۴۸- گزینه «۳» (مهم‌مهری یعقوبی)
 (الف) نادیده گرفتن معنای کنش، سبب شده است که بیشتر مطالعات تبیینی به توصیف خصوصیات و رفتارهای قابل مشاهده انسان محدود شوند.
 (ب) کسانی که فقط روش‌های تجربی را معتبر می‌دانند، با انکار ارزش‌های عاطفی، اخلاقی، مذهبی و... دچار اخلاق‌گریزی می‌شوند.
 (پ) ماکس وبر از سلطه چنین نظامی به قفس آهنین تعبیر می‌کند.
 (جامعه‌شناسی (۳)، کنش اجتماعی، صفحه‌های ۳۷ تا ۳۹)

۴۹- گزینه «۳» (کتاب آبی پیمان‌های - با تغییر)
 - سلطه چنین نظامی مربوط به «رکود اراده‌ها» است.
 - اندازه‌گیری اجزای بدن در ایام جنگ جهانی دوم با «سقوط ارزش‌ها» در ارتباط است.
 - پرسش مذکور مربوط به «افول معانی» می‌باشد.
 (جامعه‌شناسی (۳)، کنش اجتماعی، صفحه‌های ۳۷ تا ۳۹)

۵۰- گزینه «۳» (سید آرش مرتضائی فر)
 با اینکه فضای مجازی معنای به روز بودن را در خود دارد ولی سبب می‌شود که فرد کاربر از زمان و مکان خودش جدا شود، با وجود دسترسی به مطالب زیاد و متنوع از دسترسی به مطالب مهم محروم گردد، با وجود آزادی تحت کنترل قرار گیرد و با وجود سرگرم شدن سطحی شود.
 (جامعه‌شناسی (۳)، کنش اجتماعی، صفحه ۳۹)

جامعه‌شناسی (۱)

۵۱- گزینه «۲» (آزیتا بیدری)
 هویت فرهنگی جامعه بر مدار عقاید و ارزش‌های اجتماعی کلان جامعه شکل می‌گیرد.
 سکولاریسم را نظریه‌پردازان غربی طی قرن بیستم سرنوشت مشترک و حتمی بشریت می‌دانستند.
 حیات معنوی اسلام افق‌های جدیدی را به روی اندیشمندان جهان غرب گسترده است.
 (جامعه‌شناسی (۱)، هویت، صفحه‌های ۱۰۶ و ۱۰۸)

روان‌شناسی

۶۱- گزینه «۴»

(همیدرضا توکلی)

مورد اول: حفظ کردن شماره تلفن با کمک صدا و تحریک گیرنده‌های حسی، رمزگردانی شنیداری است.

مورد دوم: یادآوری عبارت با کمک تصویر ذهنی آن صورت می‌گیرد؛ بنابراین رمزگردانی از نوع دیداری است.

مورد سوم: دادن معنی به ۸ رقم به صورت سال تولد و مرگ، رمزگردانی معنایی است.

مورد چهارم: پیدا کردن کتاب بر اساس تصویر ذهنی آن، رمزگردانی دیداری است.

(روان‌شناسی، حافظه و علل فراموشی، صفحه ۹۲)

۶۲- گزینه «۱»

(فاطمه بیات)

مورد اول: حافظه ابزاری برای گذر از شناخت پایه (مثل توجه و ادراک) و ورود به شناخت عالی، یعنی تفکر است.

مورد دوم: حافظه در هریک از مراحل خود (رمزگردانی، ذخیره‌سازی یا اندوزش، بازیابی) امکان خطا دارد.

مورد سوم: کودکان به صورت جزء به جزء اطلاعات را رمزگردانی می‌کنند، در حالی که بزرگسالان به صورت کلی و خلاصه رمزگردانی می‌کنند.

(روان‌شناسی، حافظه و علل فراموشی، صفحه‌های ۹۰ تا ۹۲)

۶۳- گزینه «۲»

(تینا شمسی)

تشریح گزینه‌های نادرست:

- مورد اول: برای داشتن یک حافظه قوی، رمزگردانی و ذخیره‌سازی کافی نیست؛ بلکه بازیابی نیز باید به درستی صورت بگیرد.

- مورد دوم: در پدیده نوک‌زبانی فرد می‌گوید من پاسخ این سؤال را می‌دانم و آن را به خوبی مطالعه کرده‌ام، اما پاسخ آن اصطلاحاً نوک زبانه است و نمی‌توانم آن را بیان کنم.

- مورد سوم: بازیابی اطلاعات از حافظه به نشانه‌های آن وابسته است.

(روان‌شناسی، حافظه و علل فراموشی، صفحه ۹۴)

۶۴- گزینه «۴»

(فاطمه بیات)

همانطور که از مثال‌ها پیداست، زمان ذخیره‌سازی اطلاعات متفاوت است. برخی از آن‌ها مربوط به اولین خاطرات عمر شما، برخی دیگر به چند سال گذشته و بعضی نیز به ساعت پیش برمی‌گردد؛ بنابراین، بر اساس زمان ذخیره‌سازی می‌توان خاطرات را درجه‌بندی کرد.

(روان‌شناسی، حافظه و علل فراموشی، صفحه ۹۳)

۵۸- گزینه «۲»

(مریم فسروی دهنوی)

- انقلاب اسلامی ایران، انقلاب‌ها و جنبش‌های آزادی‌بخش قرن بیستم، همگی جهت‌گیری ضد استعماری داشتند و در جهت از بین بردن سلطه سیاسی کشورهای غربی عمل می‌کردند.

- جنبش عدالتخانه فقط به دنبال اصلاح کار یا رفتار خاصی از پادشاه نبود بلکه اصلاح شیوه زمامداری او را هدف قرار داده بود. این جنبش با توجه به شرایط داخلی و خارجی در پی تأسیس مجلسی بود که قوانین عادلانه الهی را تدوین کند و شاه را ملزم سازد که در چارچوب این قوانین عمل کند.

(جامعه‌شناسی (۲)، بیداری اسلامی و جهان پریر، صفحه‌های ۱۱۷ و ۱۲۱)

۵۹- گزینه «۴»

(مریم فسروی دهنوی)

- امام خمینی به‌عنوان یک مرجع دینی، مردم و عالمان را از موضع مقاومت منفی به فعالیت رقابت آمیز بازگرداند. این فعالیت رقابت‌آمیز، با اعتراض به کاپیتولاسیون و رفتار استعماری شاه آغاز شد ولی در حد یک حرکت اصلاحی نماند و به صورت یک حرکت انقلابی درآمد که حذف شاهنشاهی و تحقق حکومت اسلامی را دنبال می‌کرد.

- انقلاب‌های آزادی‌بخش در مقابله با استعمار قدیم و حذف کارگزاران مستقیم غرب موفق می‌شدند ولی در قطع وابستگی اقتصادی و فرهنگی توفیقی نداشتند؛ و به همین سبب، استعمار با دست کارگزاران این انقلاب‌ها، در چهره استعمار نو باز میگشت. این انقلاب‌ها نتوانستند جایگاه کشورشان را از حاشیه قطب‌های سیاسی و اقتصادی جهان خارج کنند اما انقلاب اسلامی ایران فقط یک انقلاب سیاسی نبود بلکه هویتی فرهنگی و تمدنی داشت. این انقلاب بیرون از قطب‌بندی سیاسی شرق و غرب، یک قطب‌بندی جدید فرهنگی به وجود آورد و خود در کانون قطب فرهنگی جهان اسلام قرار گرفت.

- در جریان انقلاب مشروطه نزاع و رقابتی سخت بین بیدارگران اسلامی و منورالفکران غرب‌گرا به وجود آمد که پس از دو دهه کشمکش با حضور قدرت‌های استعماری و دخالت انگلستان به نفع جریان منورالفکران پایان یافت. حاکمیت منورالفکران در ایران به استبداد استعماری رضاخان ختم شد.

(جامعه‌شناسی (۲)، بیداری اسلامی و جهان پریر، صفحه‌های ۱۱۸، ۱۲۰ و ۱۲۱)

۶۰- گزینه «۴»

(سید آرش مرتضائی‌فر)

- از نظر دولتمردان آمریکا، انقلاب اسلامی به دلیل اینکه با بلوک شرق ارتباط برقرار نمی‌کرد توان مقاومت نداشت.

- گروه‌های مبارز فلسطینی پیش از انقلاب اسلامی به دو گروه مارکسیستی و ناسیونالیستی تقسیم می‌شدند و گروه‌های ناسیونالیستی اسلام را پدیده‌ای عربی می‌دانستند.

(جامعه‌شناسی (۲)، بیداری اسلامی و جهان پریر، صفحه‌های ۱۲۵ و ۱۲۷)

تکمه:

عوامل ایجاد فراموشی	روش کارآمد برای داشتن حافظه قوی تر
گذشت زمان	مرور کارآمد - کاهش فاصله زمانی بین یادگیری یک مطلب و یادآوری آن
تداخل اطلاعات	یادگیری با استراحت - مطالعه چندحسی
عوامل عاطفی	بیان اهمیت مطلب
عدم رمزگردانی	پرهیز از هم‌زمانی چند فعالیت (توجه ناقص)
مشکلات مربوط به نشانه‌های بازیابی	آزمون مکرر - روش پس‌خیا

(روان‌شناسی، حافظه و علل فراموشی، صفحه‌های ۱۰۰ تا ۱۰۴)

۶۹- گزینه «۱»

(مهمربیبی)

پرهیز از هم‌زمانی چند فعالیت (توجه ناقص): از انتخاب هم‌زمان چند ماده اطلاعاتی پرهیز کنید. وقتی هم‌زمان چند موضوع را به حافظه می‌سپاریم، حاصل آن شکل‌گیری حافظه‌های ضعیف از موضوع‌های مختلف است (هیچ گزینه‌ای رد نمی‌شود).

کاهش اثر تداخل مطالب: برای کنترل اثر تداخل، یادگیری عمیق داشته باشید. سعی کنید، علاوه بر فرمول‌ها، معانی و مفاهیم آن‌ها را هم بفهمید (رد گزینه‌های ۲ و ۳).

ساماندهی مطالب: منظور از ساماندهی، نظم‌بخشی و قفسه‌بندی اطلاعات است. در کتابخانه‌های فاقد فهرست‌نویسی، با اینکه همه کتاب‌ها در آن وجود دارد، به راحتی نمی‌توان کتاب موردنظر را پیدا کرد. حافظه بدون نظم و انضباط، همانند کتابخانه بدون فهرست‌نویسی است (رد گزینه‌های ۳ و ۴).

تمایز بخشی: منظور از تمایز بخشی، برجسته کردن تفاوت‌های دو مفهوم به لحاظ ظاهری و معنایی است (رد گزینه‌های ۲ و ۳).

(روان‌شناسی، حافظه و علل فراموشی، صفحه‌های ۱۰۵ تا ۱۰۹)

۷۰- گزینه «۳»

(مهمربیبی)

بررسی عبارت‌های سوال:

عبارت «الف»: درست است؛ در این بازی هر سه مرحله رمزگردانی، اندوزش و بازیابی به کار گرفته شده است.

عبارت «ب»: نادرست است؛ رمزگردانی این بازی شنیداری نیست و دیداری است.

عبارت «ج»: درست است؛ به دلیل مرور و انتقال به حافظه بلندمدت تعداد کلماتی که در مرحله چهارم به خاطر سپرده می‌شود بیشتر از مرحله دوم است.

عبارت «د»: درست است؛ برای پاسخگویی به سؤالات این بازی از حافظه معنایی استفاده می‌کنیم.

عبارت «ه»: نادرست است؛ کلمات مورد علاقه، به دلیل تاثیر مسائل عاطفی، بهتر رمزگردانی و یادآوری می‌شوند.

عبارت «و»: درست است؛ استفاده از اصل مشابهت موجب طبقه‌بندی کلمات می‌شود و کلمات طبقه‌بندی شده بهتر به خاطر سپرده می‌شوند.

(روان‌شناسی، حافظه و علل فراموشی، صفحه‌های ۸۸ تا ۱۱۱)

۶۵- گزینه «۲»

(مهمربضا توکلی)

بررسی عبارت‌ها:

عبارت اول: حافظه درازمدت ما عمدتاً با رمزگردانی معنایی کار می‌کند از این رو، به خاطر داشتن دقیق رمزهای دیداری و شنیداری در آن (با توجه به جزئیات مطرح‌شده در عبارت بالا) معمولاً ممکن نیست.

عبارت دوم: نخستین باری که مطلبی را می‌خوانیم، در حافظه کوتاه‌مدت می‌ماند که تا چند دقیقه ظرفیت دارد.

عبارت سوم: ظرفیت حافظه حسی نامحدود است پس بی‌شمار محرک در لحظه وارد آن می‌شوند و از میان می‌روند.

عبارت چهارم: ظرفیت حافظه کوتاه‌مدت، ۵ تا ۹ ماده است.

(روان‌شناسی، حافظه و علل فراموشی، صفحه‌های ۹۵ تا ۹۷)

۶۶- گزینه «۴»

(مهمربفران فرهاری)

حافظه بر اساس نوع اطلاعات، به دو نوع رویدادی و معنایی تقسیم می‌شود. زمانی که اطلاعات به‌خاطر سپرده شده، زمان و مکان مشخص داشته باشد و بر اساس تجربه شخصی باشد آن اطلاعات مربوط به حافظه رویدادی است؛ همانند مورد «۱» که بر اساس تجربه شخصی‌اش اطلاعاتی را بیان کرده است و از طرف دیگر زمانی که اطلاعات به‌خاطر سپرده شده بر اساس دانش عمومی و اطلاعات عمومی باشد و بعد شخصی نداشته باشد، همانند مورد «۲» که چه نوع انتخاب رشته‌ای برای دانش‌آموز مفیدتر خواهد بود؛ حافظه معنایی است.

(روان‌شناسی، حافظه و علل فراموشی، صفحه‌های ۹۷ و ۹۸)

۶۷- گزینه «۱»

(تینا شمسی)

تشریح عبارت‌های نادرست:

- مورد دوم: بیشترین مقدار فراموشی در ساعات نخست پس از یادگیری صورت می‌گیرد.

- مورد چهارم: بسیاری از فراموشی‌ها در عمل ناشی از کم‌توجهی و نبود رمزگردانی است.

- مورد پنجم: برای بازیابی اطلاعات از حافظه، نشانه‌های درونی کارآمدتر از نشانه‌های بیرونی است.

(روان‌شناسی، حافظه و علل فراموشی، صفحه‌های ۱۰۰ تا ۱۰۲ و ۱۰۴)

۶۸- گزینه «۲»

(مهمربفران فرهاری)

مورد رضا: گذشت زمان باعث افزایش مقدار فراموشی می‌شود و میزان ذخیره‌سازی در حافظه کم می‌شود. بیشترین میزان فراموشی در ساعت‌های اولیه پس از یادگیری اتفاق می‌افتد و بهترین شیوه کنترل اثر گذشت زمان، مرور اطلاعات در زمان مناسب است. در صورت سوال از عوامل عاطفی و از کلید واژه‌هایی همچون علاقه و ... استفاده نشده است.

مورد علی: مطالعه بی‌وقفه و بدون استراحت باعث تداخل اطلاعات می‌شود.

عربی زبان قرآن (۳) و (۱)

۷۱- گزینه «۴»

کتاب آبی پیمانهای / «یا أيتها النفس»: ای نفس (رد سایر گزینه‌ها) / «المطمئنة»: مطمئن (رد سایر گزینه‌ها) / «ارجعی»: بازگرد / «إلى ربك»: به سوی پروردگار خویش / «راضية»: راضی، خشنود / «مرضیة»: مورد رضایت

(ترجمه)

۷۲- گزینه «۳»

(مهیبر بیگلری) / «تصدق»: باور می کنی (رد گزینه «۱») / «سختنتی»: مرا کشید (رد گزینه‌های «۲ و «۴») / «سمة القرش»: کوسه‌ماهی (رد گزینه‌های «۲ و «۴») / «إلى أعماق المحيط»: به اعماق اقیانوس / «و لكن»: ولی، اما / «الدلافین»: دلفین‌ها (رد گزینه «۲») / «رفعتنی إلى الأعلى»: مرا به سمت بالا بردند (رد گزینه‌های «۱ و «۲») / «بغتة»: ناگهان (رد گزینه «۱») (ترجمه)

۷۳- گزینه «۴»

(همیرضا قانرازمینی - اصفهان) / «عرف»: (در این جا) معرفی کردند، شناساندند (رد گزینه «۱») / «تكون»: می‌باشد (رد گزینه «۲») ترجمه نشده است ← رد گزینه «۲» / «کلمه‌های «نسبت» و «دارد» در گزینه «۲» به صورت زائد و اضافی آمده‌اند و معادل عربی آن‌ها در متن نیامده است / «ناقلات النفط»: نفت‌کش‌ها (رد گزینه «۳») / «علی بلادنا بنقل»: بر کشور ما لازم است که منتقل کند، کشورمان باید منتقل کند (رد گزینه «۳») (ترجمه)

تکته مهم درسی:

هرگاه حرف جرّ «علی» در ابتدای جمله بر سر یک اسم بیاید، به معنای «لازم است، باید» ترجمه می‌شود.

(ترجمه)

۷۴- گزینه «۳»

(مرتضی کاظم شیروزی) / «من العجیب أن»: عجیب است که (رد گزینه‌های «۲ و «۴») / «بعض الحيوانات اللبونة»: برخی حیوانات پستاندار (رد گزینه «۲») / «ترضع»: شیر می‌دهند / «صغارا»: بچه‌هایشان (رد گزینه «۱») / «أو»: یا / «تبکی»: می‌گریند / «مثلنا»: مانند ما (رد گزینه‌های «۲ و «۴») / «الأعجب منه»: عجیب‌تر از آن (رد گزینه «۴») / «یبلغ»: می‌رسد (رد گزینه‌های «۱ و «۲») / «ضعفی»: دو برابر (در اصل «ضعفین» است که به خاطر مثنی بودن و مضاف واقع شدن، حرف نون از آخرش حذف شده است ← رد گزینه «۲») (ترجمه)

۷۵- گزینه «۳»

کتاب آبی پیمانهای / «الذین»: کسانی که / «يعرفون»: می‌دانند، می‌شناسند / «أن»: که / «داء»: درد (رد گزینه «۴») / «أعمالهم الحسنة»: کارهای نیکشان (رد گزینه‌های «۱ و «۴») / «قلیون»: (در این جا) کم / «جداً»: خیلی، بسیار (رد گزینه «۴») (ترجمه)

۷۶- گزینه «۲»

(روح‌الله گلشن) / «تشریح سایر گزینه‌ها»: / «الزلزل»: لغزش «مفرد است نه جمع، همچنین «حتماً» در ترجمه اضافی است.

گزینه «۳»: «ینفع النَّاسَ»: به مردم سود می‌رساند؛ دقت کنید «لنَّاسَ» به وسیله حرکت فتحه (لَ) منصوب شده است؛ پس نقش مفعول دارد. / گزینه «۴»: «كُنْتُ أمتنع»: خودداری می‌کردم «ماضی استمراری است که به اشتباه به صورت ماضی بعید ترجمه شده است.

(ترجمه)

۷۷- گزینه «۴»

(روح‌الله گلشن) / «أكثر تقدماً»: به شکل «پیشرفته‌تر است» ترجمه می‌شود. / «تکته مهم درسی»:

مصدر پس از کلماتی مثل «أقلّ، أشدّ، أكثر و أكبر» همراه با لفظ «تَر» ترجمه می‌شود؛ مانند مصدر «تقدّم» در این گزینه که بعد از «أكثر» آمده است.

(ترجمه)

۷۸- گزینه «۱»

(ولی بربری - ابهر) / «تشریح سایر گزینه‌ها»: / گزینه «۲»: فعل به صورت جمع مؤنث مخاطب آمده است و نادرست است، چون فعل برای جمع‌های غیرانسان معمولاً به صورت مفرد مؤنث غائب می‌آید.

گزینه «۳»: «ما أضعف» مذکر است و با فاعلش «الحادثات» که مؤنث است مطابقت ندارد، در این گزینه «أوصل» نیز به معنای (رسانید)، نامناسب می‌باشد. / گزینه «۴»: «كان یواصل» ماضی استمراری و به معنای «ادامه می‌داد» است؛ «كان» همراه فعل مضارع، معادل ماضی استمراری فارسی ترجمه می‌شود.

(ترجمه)

۷۹- گزینه «۴»

(مرتضی کاظم شیروزی) / ترجمه عبارت عربی: خداوند به چیزی برتر از به جا آوردن حق مؤمن پرستش نشد؛ یعنی حق شخص با ایمان یا حق النَّاس را باید بدهی، ولی مفهوم بیت فارسی این است که می‌توان در دل مؤمن نفوذ کرد.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: ادب آدمی بهتر از طلای اوست. (اهمیت ادب) / گزینه «۲»: تبهکاران از چهره‌شان شناخته می‌شوند. (اهمیت نشانه‌های ظاهری) / گزینه «۳»: و از نشانه‌هایش این است که شما را از خاک آفرید. (آفرینش انسان از خاک)

(مفهومی)

۸۳- گزینه «۲» (سیر مفعولی مرتضوی)

«خبر أن المشبهة بالفعل» نادرست است؛ از معنای جمله مشخص است که نقش خبر نمی‌تواند داشته باشد، زیرا مفهوم جمله را تکمیل نمی‌کند.

(تقلیل صرفی و اعراب)

۸۴- گزینه «۲» (سیر مفعولی مرتضوی)

فاعله: ضمیر «ه»، مفعوله: قلیل «نادرست است؛ وقتی ضمیر «ه» به انتهای یک فعل متصل می‌شود، نقش مفعول را برای فعل دارد، بنابراین ضمیر «ه» مفعول و کلمه «قلیل» فاعل فعل است.

(تقلیل صرفی و اعراب)

۸۵- گزینه «۲» (مصدر کرمی نیا - رفسنجان)

«الإعمار» مصدر باب افعال است و باید بر وزن «إفعال» بیاید، همچنین کلمه «البناء»، به صورت «البناء» با حرکت کسره درست است.

(ضبط حرکات)

۸۶- گزینه «۳» (مصدر کرمی نیا - رفسنجان)

صورت سؤال گزینه‌ای را می‌خواهد که در آن، دو نوع از حرف «لا» آمده باشد. در گزینه «۳»، «لا»ی اول، نهی (به معنی: تحمیل نکن) است، اما «لا»ی دوم بر سر یک اسم نکره آمده و از نوع نفی جنس می‌باشد.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: هر دو «لا»، نهی هستند و معنای دستوری دارند.

گزینه «۲»: هر دو «لا»، بر سر اسم نکره آمده‌اند و نفی جنس هستند.

گزینه «۴»: هر دو «لا»، نافییه هستند و فعل مضارع منفی ساخته‌اند.

(انواع جملات)

۸۷- گزینه «۴» (روح‌الله گلشن)

«مُعیناً» مفعول دوم برای فعل دومفعولی «عَدَّ» است، هم‌چنین دقت کنید که «بسرعة: به سرعت» جار و مجرور است و نمی‌تواند نقش حال داشته باشد.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «رسولاً» حال است. دقت کنید فعل «أرسل» دومفعولی نیست؛ پس حواستان باشد «رسولاً» را با مفعول اشتباه نگیرید.

ترجمه عبارت: «پروردگار بخشنده ما او را به سوی گروه کافر، پیغام‌آور فرستاد تا آنان را هدایت و به دین حق دعوت کند!»

گزینه «۲»: «أقل» حال است.

ترجمه عبارت: «این مرد علی رغم فعالیت‌های زیادش، در کارخانه ما کم‌مهارت‌تر از دیگران کار می‌کند!»

ترجمه متن درک مطلب:

کوه‌ها نقش مهمی در استحکام بخشیدن به زمین و استواری آن دارند همان‌طور که جایگاهی بلند در فرهنگ و آثار ادبی دارند، چرا که کوه همانگونه که هم‌چون میخی زمین را محکم می‌کند، نمادی برای استقامت و شکیبایی به‌شمار می‌رود و رسیدن به قله آن علامتی برای موفقیت در زمینه‌های مختلف است، و این چیزی است که برای تمثیل در (زمینه) تلاش و ناامید نشدن و ضرورت رهبری و همکاری استفاده می‌شود. برخی از انواع کوه‌ها منفرد (تنها) هستند، در حالی که رشته‌ای از کوه‌های بلند متصل نیز وجود دارد. بلندترین کوه در جهان کوه اورست در رشته‌کوه هیمالایا است که اندکی از افراد نیرومند و ماهر در این زمینه، به آن صعود می‌کنند و آن ارتفاعش بیشتر از هشت هزار متر است. شکل کوه‌ها از وقایع طبیعی که در طول تاریخ زمین رخ داده است، تأثیر می‌پذیرد و بر هوای اطراف آن نیز تأثیر می‌گذارد.

۸۰- گزینه «۲» (امیر رضائی رنپیر)

با توجه به مفهوم عبارت، «یقدرون» با معنای مثبت نادرست است. (رد) گزینه‌های ۳ و ۴ هم‌چنین «أن» در آغاز کلام و ابتدای جمله نمی‌آید. (رد) گزینه‌های ۱ و ۴.

(درک مطلب)

۸۱- گزینه «۴» (امیر رضائی رنپیر)

گاهی سرمای هوا یا ریزش باران‌ها به دلیل وجود کوه‌هاست! صحیح است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «برخی از مردم مانند کوه‌ها هستند، آنان زمین را محکم می‌کنند!» (نادرست)

گزینه «۲»: «دو نوع کوه وجود دارد و اورست از نوع منفرد (تنها) است!» (نادرست)

گزینه «۳»: «برخی از کوه‌ها بسیار بلندند پس ما از آن‌ها همکاری در کارهایمان را یاد می‌گیریم!» (نادرست)

(درک مطلب)

۸۲- گزینه «۴» (امیر رضائی رنپیر)

صورت سؤال عنوانی دورتر (أبعد) را برای متن خواسته است؛ با توجه به متن، «تاریخ وقایع طبیعی در زمین» اگرچه در متن مورد اشاره قرار گرفته است، اما جزء مفاهیم و موضوعات اصلی متن نیست.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «کوه معلمی ماهر است!»

گزینه «۲»: «همیت کوه‌ها در زمین ما!»

گزینه «۳»: «اورست نزدیک‌ترین (نقطه) زمین به آسمان!»

(درک مطلب)

تاریخ (۳)

۹۱- گزینه «۳»

(علیرضا پیرما) ترجمه آثار اروپایی در عصر قاجار «الف» باعث پیدایش روش و بینش جدید در تاریخ‌نگاری «ب» شد. همچنین گسترش کشفیات باستان‌شناسی در ایران «ج» باعث تحول عمیق و اساسی در تاریخ‌نگاری «د» شد.
(تاریخ (۳)، تاریخ‌نگاری و منابع دوره معاصر، صفحه‌های ۳ تا ۵)

۹۲- گزینه «۱»

(مهین مهبی) الف) انگلستان در سال ۱۸۵۷ میلادی، سربازان شورشی هند را سرکوب کرد و رسماً این سرزمین را جزئی از قلمرو خویش اعلام کرد.
ب) مجلس در سال ۱۶۸۸ میلادی، در ستیز با پادشاه انگلستان بعد از مرگ کرامول، پیروز شد.
ج) فرانسه و ایران در سال ۱۸۰۷ میلادی، معاهده فین‌کنشتاین را با یکدیگر منعقد کردند.
د) ایران در سال ۱۸۸۱ میلادی، طی قرارداد آخال، مناطق وسیعی از سرزمین‌های ایرانی در شرق دریای کاسپی را به روس‌ها واگذار کرد.
(تاریخ (۳)، ترکیبی، صفحه‌های ۲۵، ۲۶، ۳۳ و ۳۶)

۹۳- گزینه «۴»

(مریم فسروی دهنوی) - از اواخر عهد فتحعلی‌شاه، دولت انگلیس درصدد برآمد که با جدا کردن سرزمین‌های شرقی ایران منطقه‌ای حائل و تحت نفوذ خود در مرزهای هندوستان به وجود آورد.
- انگلستان سرانجام با تحمیل معاهده پاریس به حکومت قاجار، افغانستان و هرات را از ایران جدا کرد (۱۲۷۳ ق) انگلیسی‌ها سپس با قرارداد گلداسمیت، مناطقی از سیستان و بلوچستان را نیز از ایران جدا و ضمیمه خاک هندوستان کردند که خود بر آن فرمان می‌راندند.
- اداره گمرک و حق صدور همه نوع محصولات انگلیسی به ایران به مدت ۲۵ سال به انگلیسی‌ها واگذار شد.
(تاریخ (۳)، سیاست و حکومت در عصر قاجار، صفحه‌های ۳۴ تا ۳۶)

۹۴- گزینه «۱»

(مهمربن ابوالحسنی) شیوه تولید سهم‌بری دهقانی مخصوص جمعیت روستایی بود که روستاییان در آن زمین نداشتند و در زمین مالکان کار می‌کردند و کم و بیش تحت ستم اربابان و مأموران مالیاتی بودند (درستی گزینه «۱»)
شیوه تولید خرده‌کالایی دولتی و خصوصی ویژه اقتصادی شهری بود.
شیوه تولید شبانکارگی یا ایلاتی مخصوص، ایلات و عشایر بود که از آنان همواره به عنوان نیروهای مسلح در مواقع جنگ استفاده می‌شد (نادرستی گزینه «۲»)
یکی از گروه‌های اجتماعی عصر قاجار، که در شهرها و روستاها زندگی می‌کردند، روحانیون بودند (نادرستی گزینه‌های «۳» و «۴»)
(تاریخ (۳)، اوضاع اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی عصر قاجار، صفحه‌های ۴۸ و ۴۹)

گزینه «۳»: «مختلفه» حال است. (حواستان باشد اگر «مختلفه» در این عبارت، «ال» می‌گرفت، نقش «صفت» را می‌داشت و دیگر «حال» محسوب نمی‌شد.)
ترجمه عبارت: «انسان موفق تنها کسی است که با سختی‌های زندگی در حالی که مختلف هستند، روبه‌رو می‌شود، ولی به تلاش‌های خود ادامه می‌دهد!»
(الف)

۸۸- گزینه «۱»

(مصطفی قریمی‌فر) صورت سؤال، فعلی را می‌خواهد که نائب فاعل به آن نسبت داده شود؛ یعنی باید دنبال یک فعل مجهول باشیم.

تشریح گزینه‌ها:

گزینه «۱»: عجیب‌ترین کشتی‌ها در این ساحل سنگی مشاهده می‌شوند (تشاهد = مجهول).

گزینه «۲»: دانش‌آموزی مرا به تعجب و امیدوار می‌دارد (یُعجب: معلوم) که سخن معلمش را به خوبی درک کند و از آن استفاده کند (یُدرك و یستفید: معلوم).

گزینه «۳»: معلممان ما را به ساختن دستگاهی برای کاهش مصرف برق تشویق می‌کند (یُشجّع: معلوم).

گزینه «۴»: او را برحذر داشتیم (حذرت: معلوم) از آنچه او را از موضوع درس دور می‌کند (یُبعد: معلوم) زیرا فقط موفقیت او را می‌خواهیم (أريد: معلوم).

(انواع جملات)

۸۹- گزینه «۱»

(عمار تابه‌ش) حرف «ن» در گزینه «۲»: اَمْرَتْنِی، در گزینه «۳»: عَنّی و در گزینه «۴»: یُحَبِّرُنِی، نون و قایم است.
دقت کنید در گزینه «۱»، حرف «ن» در «تکونی» جزء حروف اصلی (ریشه) فعل است.

(قواعد فعل)

۹۰- گزینه «۳»

(ولی برهمنی - ابهر) در گزینه «۳»، پنج جار و مجرور وجود دارد، اما در سایر گزینه‌ها، چهار جار و مجرور یافت می‌شود:

گزینه «۱»: فی الصالّة، للحضّار، عمّا، إلیّ

گزینه «۲»: لنا، فی صناعة، من اکبر، له

گزینه «۳»: بخیبیه، ممّا، لذلك، لمنح، إلی من

گزینه «۴»: فی القاعة، بکثرة، کالزّرع، علیه

(انواع جملات)

نکات مهم درسی:

در دانشگاه جندی شاپور، دانش‌های مختلفی مانند پزشکی، فلسفه، نجوم و الهیات تدریس می‌شد، اما پزشکی بیش از سایر رشته‌ها رونق و پیشرفت داشت.

(تاریخ (۱)، زبان، علم و آموزش، صفحه‌های ۱۳۶، ۱۳۸، ۱۴۰ تا ۱۴۲)

۱۰۰- گزینه «۴»

(علیرضا پدرا)

بررسی موارد نادرست:

الف) این عبارت مربوط به دوره هخامنشیان است.

د) این عبارت مربوط به دوره ساسانیان است.

(تاریخ (۱)، هنر و معماری، صفحه‌های ۱۴۳، ۱۴۴، ۱۴۷ و ۱۵۲)

تاریخ (۲)

۱۰۱- گزینه «۴»

(مهم‌مهری یعقوبی)

تشریح عبارت‌های نادرست:

الف) شاه عباس اول در ۴۲ سال زمامداری، با اقدامات خردمندانه و بهره‌گیری از مشاوران آگاه، ایران را به یکی از کانون‌های بزرگ سیاسی و اقتصادی جهان آن روز تبدیل کرد. به همین روی بسیاری از محققان و مورخان، عصر شاه عباس را عصر اقتدار و شکوفایی سلسله صفوی دانسته‌اند.

پ) شاه صفی، نوه و جانشین شاه عباس اول، از تعادل روحی و سلامت عقل بهره کافی نداشت. او دستور به قتل سردار باکفایتی مانند امام قلی خان، حاکم فارس داد. در زمان همین شاه بود که فندهار توسط گورکانیان هند از ایران جدا شد.

نکات مهم درسی:

۱) شاه تهماسب در طول دوران ۵۴ ساله پادشاهی خود، با اتخاذ تدابیر و سیاست‌های مناسب داخلی و خارجی، توانست پایه‌های حکومت صفوی را تثبیت و تحکیم نماید.

۲) اگرچه سلطان سلیم فعالیت مریدان طریقت صفوی را در قلمرو خود بهانه چنین لشکرکشی گسترده‌ای قرار داد، اما علت واقعی آن، نگرانی و ترسی بود که او از ایجاد حکومت قدرتمند صفوی در دل داشت.

(تاریخ (۲)، تحولات سیاسی و اقتصادی ایران در دوره صفوی، صفحه‌های ۱۳۷، ۱۳۹، ۱۴۲ و ۱۴۶)

۱۰۲- گزینه «۲»

(علیرضا پدرا)

الف) در دوره صفوی، که با تحولات عظیم علمی در اروپا هم‌زمان بود، علوم تجربی و ریاضیات در ایران رو به افول گذاشت. تنها برخی از متون کهن پزشکی مانند قانون ابن‌سینا و برخی متون قدیمی ریاضی و نجوم در مدارس تدریس می‌شد. نجوم و ستاره‌شناسی نیز با خرافات آمیخته شد و اعتقاد به سعد و نحس در میان عام و خاص رایج بود.

ب) برخی از محققان ایرانی و اروپایی، عصر صفوی را دوران افول شعر و ادبیات فارسی دانسته‌اند، اما تحقیقات جدید، قطعیت این نظر را مورد تردید قرار داده است. برخی از شاهان صفوی شاعر و حامیان جدی شعر بودند.

(تاریخ (۲)، فرهنگ و تمدن در عصر صفوی، صفحه‌های ۱۴۸ و ۱۴۹)

۹۵- گزینه «۲»

(کنکور سراسری ۱۴۰۳- اردیبهشت ماه)

الف) هنر تئاتر به سبک اروپایی، از دوره قاجار به همت دانشجویان اعزامی به اروپا، در ایران گسترش یافت.

ب) زمینه‌های ورود تفکر مشروطه‌خواهی به ایران، به شکل‌های مختلف نظیر اعزام دانشجو به خارج، سفرهای درباریان و سیاستمداران به خارج و مهاجرت برخی از ایرانیان به کشورهای مختلف فراهم شد.

(تاریخ (۳)، ترکیبی، صفحه‌های ۵۸ و ۶۳)

تاریخ (۱)

۹۶- گزینه «۳»

(صیبه ممبئی)

الف) منحصر و محدود به اشیای تجملی و گران‌قیمت: سلوکیان

ب) کسب درآمد هنگفت از ابریشم چین و ادویه هند: اشکانیان

ج) رونق مجدد بازرگانی خارجی: اشکانیان

د) شامل انواع مختلفی از مواد اولیه و دامی و تولیدات صنعتی: هخامنشیان

(تاریخ (۱)، اقتصاد و معیشت، صفحه‌های ۱۲۵ و ۱۲۶)

۹۷- گزینه «۱»

(کنکور قاجار از کشور ۹۹)

در دوره‌های گذشته ایران، ضرب سکه طلا در انحصار شاهان بود و شهرها (ساتراپ‌ها) با اجازه پادشاه می‌توانستند سکه نقره ضرب کنند.

(تاریخ (۱)، اقتصاد و معیشت، صفحه ۱۲۳)

۹۸- گزینه «۳»

(مریم فسروی رهنوی)

بررسی موارد نادرست:

ب) آنهایتا از خدایان کهن ایرانی است نه یونانی.

ج) در عصر اشکانی، ستایش ایزدمهر (میترا) به قلمرو روم در آسیای صغیر راه یافت و در آنجا به کیشی مستقل تبدیل شد و سپس به اروپا رسید.

(تاریخ (۱)، دین و اعتقادات، صفحه‌های ۱۳۱ و ۱۳۲)

۹۹- گزینه «۳»

(مهم‌مهری یعقوبی)

تشریح عبارت‌های نادرست:

الف) زبان ایلامی، که مردمان جنوب غربی فلات ایران با آن سخن می‌گفتند، زبان رسمی و نوشتاری حکومت و تمدن بود. این زبان تا مدتی پس از ورود آریاییان، همچنان رواج داشت و به عنوان زبان دوم نوشتاری در دوران هخامنشی از آن استفاده می‌شد.

ب) در ایران باستان، نقل شفاهی داستان‌ها و تعالیم دینی و ادبی، بر کتابت و نوشتن ترجیح داده می‌شد. از این رو، نوشتن متن‌های ادبی و دینی، چندان معمول نبود و تنها اسناد مربوط به سیاست و تا حدودی اقتصاد را کتابت می‌کردند.

۱۰۳- گزینه «۴»

(مریم فسروی رهنوی)

بررسی موارد نادرست:

الف) سرف‌ها در پایین‌ترین مرتبه اجتماعی نظام فئودالی قرار داشتند.
ج) در قرون وسطا کار بر روی زمین‌های اربابان (فئودال‌ها) به عهده میلیون‌ها کشاورز وابسته به زمین بود که به آن‌ها سرف می‌گفتند. گروهی از سرف‌ها، کشاورزان آزادی بودند که به علت بدهکاری سرف شدند. همچنین عده‌ای از کشاورزان به خاطر ناامنی و هرج و مرج زمین خود را به فرد نیرومندی واگذار کردند و در عوض، از حمایت او برخوردار شدند.

(تاریخ (۲)، قرون وسطا، صفحه‌های ۱۶۳ تا ۱۶۵)

۱۰۴- گزینه «۱»

(مفهم ابوالسنی)

بررسی موارد نادرست:

«ج»: توماس آکویناس در کتاب «اصول الهیات» از برهان‌های ارسطو برای اثبات خدا استفاده کرد.

«د»: پول‌های پرداخت‌شده توسط بخشش‌خواهان برای کارهای خیر و عام‌المنفعه مانند ساخت و تعمیر کلیسا، بیمارستان، سد‌ها و جاده‌ها مصرف می‌شد.

(تاریخ (۲)، قرون وسطا، صفحه‌های ۱۶۹ و ۱۷۲)

۱۰۵- گزینه «۲»

(صبیه ممبئی)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: فرانسویس بیکن، از طرفداران روش شناخت تجربی در مطالعات علمی بود.

گزینه «۳»: در زمینه جغرافیا و نقشه‌برداری، اروپاییان از تجربیات مسلمانان بهره‌های فراوانی بردند.

گزینه «۴»: در دوران رنسانس علوم طبیعی و روش‌های علمی مبتنی بر مشاهده و تجربه در کانون توجه طالبان علم و معرفت قرار گرفت.

(تاریخ (۲)، رنسانس و عصر فرید، صفحه‌های ۱۷۹ و ۱۸۰)

جغرافیا (۳)

۱۰۶- گزینه «۳»

(صبیه ممبئی)

برخی سکونتگاه‌ها حوزه نفوذ کم‌وسعتی دارند و ممکن است فقط به چند روستای پیرامون خود خدمات بدهند. برعکس، برخی شهرها حوزه نفوذ بسیار گسترده‌ای در سطح یک ناحیه یا کشور و حتی جهان دارند.

(جغرافیا (۳)، شهرها و روستاها، صفحه ۹)

۱۰۷- گزینه «۳»

(مریم فسروی رهنوی)

با افزایش جمعیت مادرشهرها و گسترش حومه‌های آن‌ها، به تدریج منطقه مادرشهری به وجود می‌آید. در پیرامون برخی از مادرشهرها، شهرها و شهرک‌های اقماری پدید آمده‌اند.

در برخی از بخش‌های جهان، در نتیجه گسترش فوق‌العاده زیاد دو یا چند مادرشهر در امتداد مسیرهای ارتباطی و حمل و نقل، زنجیره‌ای از مادرشهرها یا کلان شهرها پدید آمده‌اند که به آن‌ها مگالاپلیس گفته می‌شود.

در مگالاپلیس، حومه‌ها و شهرک‌های اقماری یک مادرشهر به حومه‌ها شهرک‌های مادرشهر دیگر پیوند می‌خورد برخی مگالاپلیس را منطقه ابرشهری نامیده‌اند.

مهم‌ترین ویژگی‌های مگالاپلیس عبارت‌اند از: تمرکز و انبوهی جمعیت شهری، تمرکز مؤسسات مالی و پولی تمرکز صنایع دانش بنیان و فراوانی آمد و شد بین مادرشهرهای هم‌جوار با انواع وسایل حمل و نقل زمینی و هوایی.

(جغرافیا (۳)، شهرها و روستاها، صفحه‌های ۱۰ تا ۱۴)

۱۰۸- گزینه «۱»

(مفهم ابوالسنی)

کمبود خدمات رفاهی، کمبود فرصت‌های شغلی، درآمد کم، خشکسالی، سیلاب، استفاده از ماشین‌آلات به جای انسان و ... از عوامل دافعه در مهاجرت از روستا به شهر می‌باشند.

دستمزد بیشتر، اوقات فراغت و ... از عوامل جاذبه در مهاجرت از روستا به شهر می‌باشند.

تا سال ۱۳۳۵ مهاجرت از روستاها به شهرها به‌کندی صورت می‌گرفت و محصولات کشاورزی بخش عمده تولیدات داخلی را تشکیل می‌داد. این دوره، به دوره شهرنشینی کند معروف است.

(جغرافیا (۳)، شهرها و روستاها، صفحه‌های ۱۶ و ۱۹)

۱۰۹- گزینه «۲»

(کتکور سراسری ۱۴۰۳ - نوبت اول اردیبهشت ماه - با تغییر)

مهاجران از روستاها و شهرهای کوچک به شهرهای بزرگ مهاجرت می‌کنند تا شغلی بیابند و درآمد بیشتری کسب کنند. آن‌ها عمدتاً کارگر ساده و فاقد مهارت و تخصص‌اند. از سوی دیگر، فرصت‌های شغلی در شهر محدود است؛ به همین سبب، مهاجران به کارهایی مانند کارگری موقتی و روزمزد یا خدمتکاری در رستوران‌ها و نظایر آن مشغول می‌شوند. در برنامه‌ریزی و اداره شهر باید به ایجاد فرصت‌های شغلی و سر و سامان بخشیدن به مشاغل بخش غیررسمی توجه کرد. از جمله راهکارهایی که در برخی شهرها به این منظور به کار گرفته شده، حمایت از کارآفرینان و ایجاد غرفه‌هایی با اجاره ارزان برای فروشندگان دوره‌گرد و توسعه امکانات گردشگری برای جذب گردشگر و ایجاد شغل است.

(جغرافیا (۳)، مدیریت شهر و روستا، صفحه ۲۳)

۱۱۰- گزینه «۳»

(علیرضا پدرا)

بررسی موارد نادرست:

الف) مسائلی نظیر کمبود زمین و یکپارچه نبودن زمین‌های کشاورزی از مصادیق «۱» (مشکلات اقتصادی) محسوب می‌شوند.

ب) منظور از «فقر روستایی» هر دو گروه عوامل «۱» و «۲» است.

(جغرافیا (۳)، مدیریت شهر و روستا، صفحه‌های ۳۱ و ۳۲)

جغرافیای ایران

۱۱۱- گزینه «۲»

(مبینه ممبئی)
قدیمی‌ترین سکونتگاه که در ایران شناخته شده است، سکونتگاه عشایری است (الف) که به طور مستقیم از منابع طبیعی استفاده می‌کنند. (ب) در روستاها، پایداری به آداب و رسوم محل زندگی خود بیشتر از شهرها است. (ج)
خدمات و تسهیلات در شهرها بیشتر است. (د)

(جغرافیای ایران، سکونتگاه‌های ایران، صفحه ۸۱)

۱۱۲- گزینه «۳»

(مریم فسروی رهنوی)
روستای آق اولر روستای پراکنده است که در آن خانه‌ها با فاصله از هم قرار دارند.
شهر سلماس شهری شطرنجی است که یک شبکه مستطیل شکل از راه‌های ارتباطی زمین‌های شهر را به بلوک‌ها و قطعات همسان تقسیم می‌کند.
نکته: روستای متمرکز تحت تاثیر پدیده‌های اطراف خود است و اطراف چشمه‌ها و مظهر قنات‌ها گسترش می‌یابد.

(جغرافیای ایران، سکونتگاه‌های ایران، صفحه‌های ۸۲ و ۸۳)

۱۱۳- گزینه «۴»

(معمد ابوالسنی)
در ایران به شهرهایی که بالای یک میلیون جمعیت داشته باشند، کلان‌شهر می‌گویند. بنابراین شهرهای «الف» و «د» کلان‌شهر هستند، اما شهرهای «ب» و «ج» شهر عادی هستند.
شهر «الف» به دلیل وجود کارخانه‌های مهم و متعدد، نقش صنعتی دارد.
شهر «ب» به دلیل استقرار وزارت خانه‌ها، سفارتخانه‌ها و مراکز بزرگ اداری دارای نقش سیاسی-اداری می‌باشد.
شهر «ج» به دلیل قرارگیری در کنار دریا، قابلیت پهلوگیری و تخلیه بارگیری و نگهداری کالاهای ورودی و خروجی را دارد و نقش بندری دارد.
شهر «د» به دلیل وجود مکان‌های مقدس و زیارتی متعدد نقش زیارتگاهی دارد.

(جغرافیای ایران، سکونتگاه‌های ایران، صفحه‌های ۸۴، ۸۶ و ۸۷)

۱۱۴- گزینه «۱»

(علیرضا پیرا)
بررسی موارد نادرست:
الف) اختلاف شدید درجه حرارت سالانه، از عواملی است که منجر به ایجاد تنوع در تولید محصولات باغی می‌شود.
ج) کشت گلخانه‌ای هم باعث کاهش مصرف آب در کشاورزی می‌شود و هم به کمک آن، امکان کشت در طول سال وجود دارد.

(جغرافیای ایران، توان‌های اقتصادی ایران، صفحه‌های ۹۰ و ۹۱)

۱۱۵- گزینه «۴»

(کنکور سراسری ۱۴۰۱ - با تغییر)
در پراکندگی قطب‌های صنعتی در سطح کشور تعادل وجود ندارد. نقشه نشان می‌دهد که به توان و ظرفیت‌های محیطی به‌طور کامل توجه نشده است. ممکن است ناحیه‌ای از نظر ذخایر و مواد اولیه غنی باشد ولی به صورت محدود مورد بهره‌برداری قرار گرفته و با رشد صنعتی روبه‌رو نبوده است.

(جغرافیای ایران، توان‌های اقتصادی ایران، صفحه‌های ۹۴ و ۹۵)

جغرافیا (۲)

۱۱۶- گزینه «۴»

(مبینه ممبئی)
موارد «ب» و «ج» مربوط به ناحیه سیاسی فراملی (منطقه‌ای) است و عبارت‌های «الف» و «د» درباره ناحیه سیاسی ویژه (خودمختار و مناطق آزاد تجاری) درست است.

(جغرافیا (۲)، معنا و مفهوم نایبه سیاسی، صفحه ۱۱۹)

۱۱۷- گزینه «۴»

(مریم فسروی رهنوی)
کوه پیرنه، مرز بین فرانسه و اسپانیا است که از جمله مرزهای طبیعی است. گاهی برای تعیین خط مرزی از امتداد ارتفاعاتی که میان دو کشور قرار گرفته است، استفاده می‌کنند. برای تعیین خط مرزی در امتداد رشته کوه‌ها، خط‌الرأس کوه‌ها در نظر گرفته می‌شود.

نکته مهم درسی:

خط‌الرأس خطی است که از متصل کردن نوک بلندترین نقاط کوهستانی به یکدیگر به وجود می‌آید.

بررسی گزینه‌های نادرست:

گزینه «۱»: به آب‌های پشت خط مبنا (به طرف ساحل) آب‌های داخلی گفته می‌شود که کشور مجاور دریا مالک آن‌هاست. سایر کشورها در دریای سرزمینی حق عبور و مرور بدون ضرر را دارند.

گزینه «۲»: مرز بین ایران و عراق اروندرود است که مرز دریایی نیست بلکه رود مرز بین دو کشور است نه دریا.

گزینه «۳»: از خط مبنا به سمت دریا تا حدود ۱۲ مایل دریایی دریای سرزمینی نامیده می‌شود که سایر کشورها در آن منطقه حق عبور و مرور بدون ضرر را دارند. آب‌های آزاد به بخش‌هایی از دریا گفته می‌شود که در مالکیت هیچ کشوری قرار ندارند.

(جغرافیا (۲)، کشور، یک نایبه سیاسی، صفحه‌های ۱۳۰ تا ۱۳۲)

۱۱۸- گزینه «۴»

(معمد ابوالسنی)
- مرزهای پیشتاز، مرزهایی هستند که از زمان‌های قدیم در نواحی خالی از سکنه ترسیم شده‌اند و بعدها نیز مورد قبول ساکنان دو کشور همسایه قرار گرفته‌اند؛ مانند مرز بین کانادا و آلاسکا.

فلسفه دوازدهم

۱۲۱- گزینه ۳»

(علیرضا نصیری)

یکی از دلایل و استدلال‌های مغایرت ماهیت و وجود، همین است که حمل وجود بر ماهیت نیازمند دلیل است. بنابراین آن‌چه در گزینه‌های «۱» و «۴» ذکر شده که مفاد همان اصل مغایرت وجود و ماهیت است، نتیجه این است، نه دلیل آن. گزینه «۲» هم نسبت به آن‌چه که در صورت سؤال ذکر شده بی‌ربط است. دلیل این که می‌گوییم حمل وجود بر ماهیت نیازمند دلیل است، این است که ممکن است ما ماهیتی را تصور کنیم که وجود ندارد. بنابراین اگر می‌خواهیم بر یک ماهیتی، وجود را حمل کنیم، باید دلیلی برای این حمل بیابیم. در نتیجه گزینه «۳» جواب صحیح این سؤال خواهد بود.

(فلسفه دوازدهم، هستی و پیوستی، صفحه‌های ۲ تا ۵)

۱۲۲- گزینه ۲»

(همیر سوریان)

ذات امکانی خودش به خودی خود، میلی به خروج از حالت تعادل بین وجود و عدم و ترجیح دادن یکی بر دیگری ندارد ولی اگر علتش موجود باشد، واجب‌الوجود می‌شود و کفه وجود ترجیح پیدا می‌کند و اگر علتش موجود نباشد، کفه عدم ترجیح پیدا می‌کند (رد گزینه «۱»). بنابراین هیچ‌گاه در عالم واقعیت، در حالت تعادل بین وجود و عدم باقی نمی‌ماند بلکه تحت تأثیر وجود یا عدم علت، همواره یا کفه وجودش غلبه دارد یا کفه عدمش (یا هست یا نیست).

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۳»: اگر «ب» همیشه موجود باشد، «الف» نیز همیشه موجود خواهد بود. پس نادرست است که «الف» نمی‌تواند همیشه موجود باشد.
گزینه «۴»: «الف» به سبب وجودش «واجب‌الوجود بالغیر» نمی‌شود بلکه به سبب واجب‌الوجود بالغیر شدنش، موجود می‌شود. البته واجب‌الوجود شدن و موجود شدن هم‌زمان اتفاق می‌افتند ولی از نظر عقلی، وجوب وجود، بر خود موجود شدن مقدم است. به عبارت دیگر، ذات امکانی مانند یک ترازو است که ابتدا باید وزنه‌ای، پایین رفتن یک کفه‌اش را ضروری کند تا آن کفه بلافاصله پایین رود و این‌طور نیست که با پایین رفتن یک کفه، تازه این عدم تعادل، ضرورت پیدا کند.

(فلسفه دوازدهم، جهان ممکنات، صفحه‌های ۱۰ تا ۱۲)

۱۲۳- گزینه ۱»

(علیرضا نصیری)

تابش آفتاب، علت ناقصه گرم شدن زمین است؛ چون ممکن است که آفتاب بتابد ولی زمین گرم نشود. برای گرم شدن زمین، علل دیگری به غیر از تابش آفتاب هم لازم است. از میان گزینه‌های مذکور، تنها گزینه «۱» است که مانند صورت سؤال است. استحکام ستون علت ناقصه استوار ماندن پل است. اما در سایر گزینه‌ها، موارد اول علت تامه موارد دوم هستند.

(فلسفه دوازدهم، جهان علی و معلولی و کردار تصویر از جهان، صفحه‌های ۱۴، ۱۵، ۲۴ و ۲۵)

- مرزهای تطبیقی، مرزهایی هستند که با در نظر گرفتن شرایط فرهنگی تعیین می‌شوند و گروه‌های انسانی را که از نظر قومی، زبانی، دینی و غیره متفاوت‌اند، از یکدیگر جدا می‌کنند؛ مانند مرز بین هند و پاکستان
- مرزهای تحمیلی، مرزهایی هستند که در تعیین آن‌ها شرایط فرهنگی در نظر گرفته نشده است. در نتیجه افراد یک ملت یا قوم را که دارای دین و زبان مشترک‌اند، از هم جدا می‌کند، مانند مرزهایی که کشورهای استعمارگر در قاره آفریقا بر مبنای قلمرو نفوذ و حاکمیت خود و بدون توجه به اقوام و فرهنگ‌ها ایجاد کردند و یا مرز بین کره شمالی و کره جنوبی.

تکته مهم درسی:

با توجه به توضیحات می‌توان گفت که مرزهای پیش‌تاز و تطبیقی مشکلی ایجاد نمی‌کنند و باعث همکاری و برقراری امنیت می‌شوند؛ اما مرزهای تحمیلی نقطه آغاز درگیری و کشمکش و جنگ هستند.

(جغرافیا (۲)، کشور، یک ناهیه سیاسی، صفحه‌های ۱۳۲ و ۱۳۳)

۱۱۹- گزینه ۳»

(علیرضا پورای)

نظام سیاسی استرالیا، فدرال است، پس با توضیح «ب» مطابقت دارد، اما عراق نظام سیاسی ترکیبی دارد و برخی مناطق، به‌صورت مستقل عمل می‌کنند، یعنی با توضیح «ب» مطابقت دارند.

(جغرافیا (۲)، کشور، یک ناهیه سیاسی، صفحه‌های ۱۳۸ و ۱۳۹)

۱۲۰- گزینه ۳»

(کنکور قارچ از کشور ۱۴۰۲ - نوبت دوم تیرماه)

وسعت زیاد به خودی خود امری مطلوب است و از بین دو کشور که شرایط یکسانی دارند، کشوری که سرزمین وسیع‌تری در اختیار دارد، قدرتمندتر است. کشورهای کوچک که کمبود فضا دارند، برای فعالیت‌های خود از جمله فعالیت‌های دفاعی با مشکل روبه‌رو می‌شوند (رد گزینه «۱»). همچنین، در کشورهای وسیع در زمان جنگ می‌توان نیروهای نظامی پشتیبان را به بخش دیگری منتقل کرد؛ چنان‌که در جنگ ژاپن و چین، چین نیروها و تدارکاتش را به غرب کشور خود انتقال داد.

وسعت زیاد اگر با کمبود جمعیت همراه باشد، در امر دفاع مشکلاتی به وجود می‌آورد. کیفیت فضای سرزمین و نوع ناهمواری‌ها نیز در قدرت ملی مؤثر است. سرزمین‌های هموار برای کشاورزی و توسعه شبکه راه‌ها و حمل و نقل بسیار مناسب‌اند. نواحی کوهستانی، بیابان‌های وسیع، زمین‌های باتلاقی و کویری برای فعالیت‌های اقتصادی و ارتباطی به هزینه و سرمایه‌گذاری زیادی نیاز دارند و با مشکلات متعدد روبه‌رو می‌شوند. البته نواحی کوهستانی از نظر دفاعی نقش مثبتی دارند. (رد گزینه «۲»)

تکته مهم درسی:

موقعیت جغرافیایی (ریاضی و نسبی) در افزایش یا کاهش قدرت یک کشور تأثیر بسزایی دارد. اما شکل ساحل بر دفاع از مرزهای دریایی و کیفیت عملیات نظامی یک کشور تأثیر دارد. (رد گزینه «۴»)

(جغرافیا (۲)، ژئوپلیتیک، صفحه ۱۳۹)

۱۲۴- گزینه «۱»

(عرفان هرنشیا)

هیوم با وجود این که تجربه گراست، معتقد است که با حس و تجربه نمی شود علّیت را اثبات کرد. بنابراین نمی توان گفت که هیوم مانند سایر تجربه گرایان این مفهوم و شناخت مصادیق آن را تجربی می داند.

(فلسفه دوازدهم، جهان علی و معلولی، صفحه های ۱۶ و ۱۷)

۱۲۵- گزینه «۲»

(مسین آفونری راهنمایی)

مفاد اصل ضرورت علی و معلولی عبارت است از: وجود علت، معلول را از حالت تساوی خارج می کند و در عین حال به وجود آن قطعیت و ضرورت می دهد. بنابراین گزینه «۲» صحیح خواهد بود.

(فلسفه دوازدهم، جهان علی و معلولی، صفحه ۱۹)

۱۲۶- گزینه «۱»

(علیرضا نصیری)

معنای اول اتفاق، یعنی انکار اصل علّیت یا ضرورت علی و معلولی. بنابراین انکار معنی اول اتفاق، یعنی یا پذیرش اصل علّیت، و یا پذیرش اصل علّیت و اصل ضرورت علی و معلولی. (نمی شود ضرورت علی و معلولی را پذیرفت، ولی خود اصل علّیت را انکار کرد). بنابراین لزوماً نمی شود گفت که انکار معنی اول اتفاق، به پذیرش ضرورت علی و معلولی می انجامد. پذیرش نظم نیز نتیجه پذیرش اصل سنخیت است که انکار معنی دوم اتفاق است، نه معنی اول. عدم پذیرش پدیده های پیش بینی ناپذیر نیز به معنی انکار معنی چهارم اتفاق است و ربطی به پذیرش اصل علّیت و ضرورت علی و معلولی ندارد.

همچنین، اگر کسی علّیت را پذیرفت یا ضرورت علی و معلولی را نیز پذیرفت، همچنان لزومی ندارد که یک غایتی را برای جهان شناسایی کند. بنابراین گزینه «۱» صحیح است.

(فلسفه دوازدهم، کرام تصویر از جهان؟، صفحه های ۲۳ تا ۲۶)

۱۲۷- گزینه «۱»

(عرفان هرنشیا)

بیشترین مناقشه در معنای سوم است چون فیلسوفان در این معنا به سه دسته تقسیم می شوند و باورهای مختلفی دارند، اما کمترین مناقشه مربوط به معنای دوم نیست چون کتاب گفته بیشتر فلاسفه به معنای دوم معتقد نیستند؛ یعنی بعضی معتقد هستند. پس مناقشه وجود دارد اما کتاب درباره معنای اول گفته فیلسوفی را سراغ نداریم که معنای اول را بپذیرد. پس کمترین مناقشه در معنای اول میان فلاسفه وجود دارد نه معنای دوم.

(فلسفه دوازدهم، کرام تصویر از جهان؟، صفحه های ۲۳ تا ۲۷)

۱۲۸- گزینه «۴»

(عرفان هرنشیا)

گزینه «۴» نادرست است؛ زیرا بنا بر متن کتاب درسی، از نظر افلاطون نظم جهان از موجودی عاقل سرچشمه گرفت است، نه منظم.

(فلسفه دوازدهم، فرا در فلسفه - قسمت اول، صفحه های ۳۱ و ۳۲)

۱۲۹- گزینه «۴»

(مهمد رضایی بقا)

دکارت در یکی از استدلال های خود برای اثبات خدا می گوید: من از حقیقتی نامتناهی و دانا و توانا که خود من و هر چیز دیگری به وسیله او خلق شده ایم، تصویری دارم. این تصور نمی تواند از خودم باشد؛ زیرا من موجودی متناهی ام. این تصور از هیچ موجود متناهی دیگر هم نیست (پس او معتقد است که موجودات متناهی دیگری نیز وجود دارند). پس، این تصور از یک وجود نامتناهی است؛ اوست که می تواند چنین ادراکی را به من بدهد.

(فلسفه دوازدهم، فرا در فلسفه - قسمت اول، صفحه های ۳۴ و ۳۵)

۱۳۰- گزینه «۴»

(مهرشار عباسی)

بحران معناداری سبب شد فیلسوفان این دوره به جای اثبات وجود خداوند به رابطه میان «معناداری زندگی» و «اعتقاد به خدا» بپردازند (رد گزینه «۱»). کاتینگهام در کتاب خود ارتباط سیر نزولی استدلال های عقلی با معرفی کردن خداوند به عنوان عامل اصلی معنابخشی به زندگی را بیان کرده است. (رد گزینه «۲»). در نظر کرگور داشتن ایمان هیچ نیازی و ربطی به عقل ندارد (رد گزینه «۳»).

با وجود تلاش های عقلی برخی فیلسوفان، این تلاش به نتیجه نرسید و سرانجام تفکرات مادی بر تفکر اروپایی غلبه یافت.

(فلسفه دوازدهم، فرا در فلسفه - قسمت اول، صفحه های ۳۷ تا ۳۹)

منطق

۱۳۱- گزینه «۳»

(سبا معفرزاده صابری)

منظور از حمایت مطلق نتیجه از مقدمات استدلال قیاسی است. از این رو باید به دنبال این نوع از استدلال باشیم. در گزینه «۳» هر چند لفظ «مانند» آمده اما به این معنا نیست که استدلال تمثیلی داشته باشیم بلکه نوعی استدلال قیاسی است که یکی از مقدمات آن حذف شده است. (مقدمه اول: هر موجود زنده ای برای زنده ماندن به آب و غذای کافی نیازمند است. / مقدمه دوم: من یک موجود زنده هستم. پس: من نیز به آب و غذای کافی نیازمندم).

بررسی سایر گزینه ها:

گزینه «۱»: استقرای تعمیمی

گزینه «۲»: استقرای تمثیلی

گزینه «۴»: استقرای تمثیلی

(منطق، اقسام استدلال استقرایی، صفحه های ۴۱ تا ۴۹)

۱۳۲- گزینه «۴»

(عرفان هدرشیا)

استقرای تمثیلی، استدلالی است که در آن به صرف وجود مشابهت ظاهری میان دو چیز، حکم یکی را به دیگری تسری می‌دهیم.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه‌های «۱» و «۲» درباره تمثیل صحبت می‌کنند و نه درباره استقرای تمثیلی. در گزینه «۳» کلمه «قطعی» غلط است؛ استقرای تمثیلی هیچ‌گاه قطعی نمی‌شود.

(منطق، اقسام استدلال استقرایی، صفحه‌های ۴۲ و ۴۳)

۱۳۳- گزینه «۴»

(فیروز نژادنیف - تبریز)

در گزینه «۴» تمثیل مخالف آورده شده است، اما در سایر گزینه‌ها به وجوه اختلاف انسان با سایر حیوانات توجه شده است.

(منطق، اقسام استدلال استقرایی، صفحه ۴۴)

۱۳۴- گزینه «۱»

(همید سوریان)

باید نوع استدلال هر گزینه را مشخص کنیم تا معلوم شود کدام یک استقرایی متفاوت با دیگر استقرهاست.

بررسی گزینه‌ها:

گزینه «۱»: در اینجا وضعیت گذشته سجاد و برادرش به آینده تعمیم داده شده است. بنابراین استقرای تعمیمی است.

گزینه «۲»: این یک استقرای تمثیلی است، زیرا روش تسلط بر زبان ترکی را به زبان فرانسوی تسری داده است.

گزینه «۳»: این یک استدلال قیاسی است، زیرا نظرسنجی از همگان انجام گرفته است و نتیجه قطعی است. یعنی او قطعاً می‌داند که اکثر دوستانش

کله‌پاچه دوست ندارند. بنابراین این گزینه نمی‌تواند پاسخ سؤال باشد، زیرا سؤال از ما مشخص کردن یک استقرا را خواسته است که با دیگر استقرها متفاوت باشد.

گزینه «۴»: یک استقرای تمثیلی است، زیرا تجربه فرد از سؤالات را به درسنامه‌ها تسری داده است.

بنابراین گزینه «۱» استقرای متفاوتی با سایر گزینه‌ها ارائه کرده است.

(منطق، اقسام استدلال استقرایی، صفحه‌های ۴۱ تا ۴۶)

۱۳۵- گزینه «۲»

(موسی سپاهی - سراوان)

روش استقرا براساس آزمایش و مشاهدات است و در علوم تجربی نیز از طریق مشاهدات نتیجه‌گیری انجام می‌شود. به همین دلیل روش علوم تجربی، روش استقرایی است و در علوم تجربی از مشاهده مکرر یک پدیده در شرایط یکسان، اتفاقی نبودن و همیشگی بودن آن را نتیجه می‌گیرند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: روش علوم تجربی، روش استقرایی است.

گزینه «۳»: دانشمندان علوم تجربی تلاش می‌کنند با استفاده از استدلال‌های استقرایی قوی، مبنایی برای علوم تجربی فراهم آورند.

گزینه «۴»: مبنای علوم تجربی براساس استدلال‌های استقرایی قوی می‌باشد.

(منطق، اقسام استدلال استقرایی، صفحه ۴۶)

۱۳۶- گزینه «۳»

(یوادر پاکدل)

گزاره «آب در ۱۰۰ درجه به جوش می‌آید» برگرفته از یک استقرای تعمیمی قوی است که بارها و بارها به صورت تجربی سنجیده شده است. استقرای تعمیمی قوی مبنای علوم تجربی و آزمایش‌ها و مشاهدات در این علم محسوب می‌شود. این قبیل استدلال‌ها مبنای علوم تجربی را فراهم می‌کنند؛ نه مبنای همه علوم را. روش برخی از علوم مانند ریاضیات، عقلی و قیاسی است و در آن‌ها استقرا به کار نمی‌آید.

(منطق، اقسام استدلال استقرایی، صفحه‌های ۴۶ و ۴۷)

۱۳۷- گزینه «۲»

(یوادر پاکدل)

این عبارت، حاوی یک تعمیم شتاب‌زده است. در این جا فرد با یک بار ازدواج ناموفق نتیجه گرفته است که هیچ‌کس برای ازدواج با او مناسب نیست.

دلیل وقوع این مغالطه نیز در این مورد عدم تناسب تعداد نمونه‌های بررسی شده (که فقط یک نمونه است!) با کل جامعه آماری است.

(منطق، اقسام استدلال استقرایی، صفحه ۴۷)

فلسفه یازدهم

۱۳۸- گزینه «۴»

(فیروز نژادنهف - تبریز)

مقصود این سؤال این است که گزینه‌ای که در بردارنده یکی از شروط استقرای تعمیمی قوی است را انتخاب کنیم.

گزینه «۴» در بردارنده این شرط است و شرط متنوع بودن نمونه‌های آماری را بیان می‌کند.

سایر گزینه‌ها در این باره نادرست هستند. در گزینه‌های «۱» و «۳» تعداد نمونه‌ها کم است. همچنین برای ترتیب‌دادن چنین پژوهشی لازم نیست که تک تک مدارس بررسی شوند و این برخلاف چیزی است که در گزینه «۲» گفته شده است.

(منطق، اقسام استدلال استقرایی، صفحه ۴۷)

۱۳۹- گزینه «۴»

(سبا بعفرزاده صابری)

استنتاج بهترین تبیین شامل دو مرحله است که در مرحله اول ابتدا تبیین‌های مختلف را مطرح می‌کنیم (حدس علل مختلف برای پدیده مورد بررسی) و سپس تبیین‌های نادرست را حذف می‌کنیم و به نتیجه می‌رسیم. پس این نوع از استدلال صرفاً حدس و گمان نیست بلکه بررسی معقولانه احتمالات است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: ترتیب مراحل به اشتباه نوشته شده است. ابتدا حذف احتمالات نادرست و سپس رسیدن به احتمال درست.

گزینه «۲»: از استنتاج بهترین تبیین در مسائل علمی جهت بررسی فرضیه‌های علمی استفاده می‌شود نه نظریات علمی.

گزینه «۳»: این نوع از استدلال همچنان نوعی از استقرا بوده و نتیجه احتمالی و غیریقینی دارد. پس ابطال‌پذیر است.

(منطق، اقسام استدلال استقرایی، صفحه‌های ۴۸ و ۴۹)

۱۴۰- گزینه «۱»

(علی معزی)

در این عبارت از استقرای تعمیمی استفاده شده است، زیرا با بررسی چند تجربه، نتیجه را به روزهای بعدی نیز تعمیم داده است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: نوعی استنتاج بهترین تبیین است.

گزینه «۳»: نوعی استقرای تمثیلی است.

گزینه «۴»: نوعی استقرای تام است که البته می‌توان آن را قیاس هم دانست؛ چرا که تمام افراد، آزمایش شده‌اند.

(منطق، اقسام استدلال استقرایی، صفحه‌های ۴۵ و ۴۶)

۱۴۱- گزینه «۴»

(مهرشار عباسی)

گزینه‌های «۱»، «۲» و «۳» شناخت انسان را به صورت محدود و آمیخته با خطا می‌پذیرند. اما گزینه «۴» به کل شناخت انسان را غیرواقع دانسته و معرفت حقیقی را نفی می‌کند.

(فلسفه یازدهم، امکان شناخت، صفحه‌های ۴۴ تا ۴۷)

۱۴۲- گزینه «۳»

(مهمرب رضایی‌نقا)

در گذشته برخی از مباحث معرفت‌شناسی در ضمن مباحث فلسفی طرح می‌شد اما امروزه به علت طرح پرسش‌های جدی و جدید درباره معرفت و ظهور دیدگاه‌های گوناگون، این بخش از فلسفه به صورت شاخه مستقلی درآمده که به آن «معرفت‌شناسی» یا «نظریه معرفت» می‌گویند.

(فلسفه یازدهم، امکان شناخت، صفحه ۴۶)

۱۴۳- گزینه «۴»

(فیروز نژادنهف - تبریز)

همین که ما با طرف مقابل خود صحبت می‌کنیم، یا لیوان آبی را برمی‌داریم و می‌نوشیم، یا از عمل کسی خوشحال یا عصبانی می‌شویم، گویای آن است که ما به امکان شناخت خود پی برده‌ایم. آری اگر رفتاری غیر از این از ما سر می‌زد، می‌توانستیم بگوییم که در توانایی دانستن خود شک داریم.

(فلسفه یازدهم، امکان شناخت، صفحه ۴۷)

۱۴۴- گزینه «۴»

(مهمرب رضایی‌نقا)

معنا و مفهوم معرفت و شناخت، روشن است و نیازی به تعریف ندارد. هرچند ممکن است که خود این واژه به تعریف لغوی نیاز داشته باشد و ابهام با تعریف لغوی رفع شود. مثلاً می‌گوییم معرفت، همان دانستن و آگاهی نسبت به چیزی است.

وقتی کسی می‌گوید «توپ آن جاست» بدین معناست که او به وجود توپ در آن جا آگاه و عالم است و مابازای آگاهی او، یک توپ است که در آن جاست. توجه ویژه کانت، موجب رشد بیشتر معرفت‌شناسی در فلسفه شد نه موجب بداهت مفهوم معرفت.

(فلسفه یازدهم، امکان شناخت، صفحه ۴۶)

۱۴۵- گزینه «۱»

(علی معزی)

گزینه «۱»: گرگیاس بر مبنای انکار واقعیت (هیچ چیز وجود ندارد) به انکار امکان شناخت و سپس انکار آموزش پرداخت.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: شکاکیت مطلق امکان‌پذیر نیست و کسی که معتقد به آن باشد در واقع گرفتار تناقض شده است.

گزینه «۳»: همین که انسان سعی می‌کند که از اشیای جهان استفاده کند و با آن‌ها ارتباط بگیرد به این معناست که شناخت خود را قبول دارد.

گزینه «۴»: گرگیاس به انکار امکان معرفت پرداخت.

(فلسفه یازدهم، امکان شناخت، صفحه‌های ۴۷ و ۴۸)

۱۴۶- گزینه «۳»

(موسی سپاهی - سروان)

بررسی عبارات:

مورد «الف» صحیح است.

مورد «ب» نادرست است. این دو اصطلاح در واقع به یک معنی هستند.

مورد «ج» صحیح است.

مورد «د» نادرست است. سوفیست‌ها به تدریج به این نظر رسیدند که انسان توانایی رسیدن به حقیقت را ندارد و نمی‌تواند به علمی که مطابق با واقع باشد، برسد.

(فلسفه یازدهم، امکان شناخت، صفحه‌های ۴۷ و ۴۸)

۱۴۷- گزینه «۲»

(پرواز پاکدل)

معنای معرفت و امکان آن برای هر انسانی روشن است اما همچنان می‌توان به حد و حدود و قلمرو و ابزار معرفت و شناخت انسان که شکاکیت نسبی نام دارد اعتنا کرد.

تکلیف: چون معنا و امکان معرفت برای هر انسانی واضح و روشن است جایی برای طرح شکاکیت مطلق نیست و شکاکیت مطلق خودمتناقض است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: استدلال گرگیاس و طرح شکاکیت مطلق توسط او و دیگران خودمتناقض است. زیرا کسی که می‌گوید «هیچ نوع شناخت و معرفتی وجود ندارد و ممکن نیست» خود همین جمله وی یک معرفت و شناخت تلقی می‌شود. بنابراین شکاکیت مطلق خودش توسط خودش نقض می‌شود.

گزینه «۳»: این عبارت که «اینکه انسان قادر است اشتباهات گذشته را اصلاح کند دلیلی بر وجود امکان معرفت است.» کاملاً درست است و یکی از راه‌های نشان‌دادن اینکه معرفت امکان‌پذیر است همین مطلب است که انسان قادر به پی‌بردن به اشتباهات گذشته و اصلاح آن‌ها است.

گزینه «۴»: پیشرفت دانش انسان به دو صورت انجام می‌پذیرد: ۱- با معلوم کردن مجهولات و پاسخ‌دادن به پرسش‌ها ۲- اصلاح اشتباهات گذشته‌گان. بنابراین پیشرفت دانش انسان صرفاً در معلوم‌ساختن مجهولات خلاصه نمی‌شود.

گزینه «۴»: پیشرفت دانش انسان به دو صورت انجام می‌پذیرد: ۱- با معلوم کردن مجهولات و پاسخ‌دادن به پرسش‌ها ۲- اصلاح اشتباهات گذشته‌گان. بنابراین پیشرفت دانش انسان صرفاً در معلوم‌ساختن مجهولات خلاصه نمی‌شود.

گزینه «۴»: پیشرفت دانش انسان به دو صورت انجام می‌پذیرد: ۱- با معلوم کردن مجهولات و پاسخ‌دادن به پرسش‌ها ۲- اصلاح اشتباهات گذشته‌گان. بنابراین پیشرفت دانش انسان صرفاً در معلوم‌ساختن مجهولات خلاصه نمی‌شود.

(فلسفه یازدهم، امکان شناخت، صفحه‌های ۴۷ و ۴۸)

۱۴۸- گزینه «۴»

(همید سوریان)

می‌دانیم هر قضیه شرطی متصل به صورت «اگر الف آنگاه ب» با عکس نقیض خود به صورت «اگر غیرب آنگاه غیرالف» معادل است (مراجعه کنید به فصل اول ریاضی یازدهم؛ البته این قاعده را با رفع تالی که در درس ۹ منطق آموختید هم می‌توان ثابت کرد). گرگیاس معتقد بود که «اگر چیزی برای انسان قابل شناخت باشد، نمی‌تواند آن را به دیگری بیاموزد و منتقل نماید.» اگر این گزاره شرطی او را عکس نقیض کنیم، به این قضیه شرطی می‌رسیم که «اگر انسان بتواند چیزی را به دیگری بیاموزد و منتقل نماید، آنگاه آن چیز برای انسان قابل شناخت نیست.» در فرض عدم شناخت، طبعاً امکان آموزش‌دادن هم منتفی می‌شود و این قضیه سالبه به انتفاء موضوع خواهد شد (یعنی چیزی برای انتقال دادن باقی نمی‌ماند و شرط قضیه که اگر بتوان امری را منتقل کرد، هرگز محقق نخواهد شد).

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: در اینجا ادعا نشده که آن امر مطلقاً ناشناختنی است بلکه ما در توانایی خود برای شناخت آن شک کرده‌ایم و این شناختی درباره‌ی توانایی شناخت خودمان است، نه هرگونه شناختی درباره‌ی آن امر مجهول. پس این عبارت خودمتناقض نیست. برای رسیدن به تناقض باید امکان شناخت را به صورت مطلق انکار کرد، نه صرفاً امکان شناخت یک امر خاص را.

گزینه «۲»: سوفیست‌ها ابتدا مغالطه می‌کردند و در محاکم قضایی هر باطلی را حق جلوه می‌دادند، سپس به همین علت، به تدریج به این نظر رسیدند که انسان توانایی رسیدن به حقیقت را ندارد و نمی‌تواند به علمی که مطابق واقع باشد، برسد. بنابراین محتوای این گزینه برعکس آنچه رخ داده است را مطرح کرده است و نادرست است.

گزینه «۳»: رفتارهای طبیعی انسان گویای پی‌بردن به امکان شناخت است، نه معنای شناخت. توضیح اینکه معنای شناخت یک تصور است که به‌کاربردن صحیح مصدر دانستن (مانند می‌دانم، نمی‌دانی، دانستند و ...) گویای آن است ولی امکان شناخت یک تصدیق است که رفتارهای طبیعی انسان‌ها ناشی از پذیرش آن است. بنابراین مطلب این گزینه نباید درباره‌ی معنا و مفهوم شناخت مطرح می‌شد.

(فلسفه یازدهم، امکان شناخت، صفحه‌های ۴۷ و ۴۸)

۱۴۹- گزینه «۲»

(فیروز نژادنهف - تبریز)

از آنجا که بشر به‌طور طبیعی به امکان شناخت خود و پدیده‌های دیگر باور دارد و وجود اشتباه را به معنای ناتوانی در کسب معرفت تلقی نمی‌کند، از ابتدای زندگی خود روی زمین، برای درک خود و جهان پیرامون خویش تلاش کرده است. نتیجه این تلاش مستمر، دستیابی انسان به دانش‌های مختلف در رشته‌ها و شاخه‌های گوناگون علم است. همین پیشرفت، خود دلیلی بر توانایی بشر برای رسیدن به معرفت است. این پیشرفت به دو صورت در حال انجام است:

۱- از طریق حل مجهولات و دستیابی به اطلاعات جدید در مورد عناصر و پدیده‌های جهان و گشودن شاخه‌های جدید دانش

۲- از طریق پی‌بردن به اشتباهات گذشته‌گان و تصحیح آن‌ها

(فلسفه یازدهم، امکان شناخت، صفحه ۴۸)

۱۵۰- گزینه «۳»

(ممدیر سوریان)

این دو گزاره یک معنا دارند زیرا «شناخت اشیا» یعنی «شناخت اشیا، همان گونه که هستند» و شناختی که مطابق واقعیت اشیا نباشد، در حقیقت شناخت نیست و صرفاً یک خطای شناختی و جهل مرکب است. بنابراین گزاره دوم فرقی با گزاره اول ندارد و فقط در آن ملاک صحت شناخت که همان مطابقت با واقع است، مورد تأکید قرار گرفته است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: شناخت همان باور صادق است و ادراکی که صادق نباشد، شناخت نیست بلکه پندار و توهم است.

گزینه «۲»: گزاره دوم درباره شناخت هستی نیست بلکه درباره شناخت مطابق واقع است که می‌تواند مربوط به هستی باشد و می‌تواند درباره چیستی نیز باشد. مثلاً شناخت یک درخت موجود به این عنوان که یک موجود است، شناختی صحیح، همان گونه که هست، محسوب می‌شود (شناخت هستی درخت) و شناخت همان درخت به این عنوان که یک درخت است نیز یک شناخت صحیح، همان گونه که هست، به حساب می‌آید (شناخت چیستی درخت).

گزینه «۴»: هر دو گزاره با امکان وقوع خطا سازگارند و هیچ‌یک خلاف این مطلب ادعایی نکرده‌اند.

تذکر: کتاب درسی همه‌جا شناخت را به معنای «باور مطابق واقع» به کار برده است الا در جایی که سخن از خطای شناخت به میان می‌آورد؛ در این موارد مقصود از شناخت، «باوری نسبت به واقع» است که می‌تواند مطابق واقع یا خلاف آن باشد. در گزاره‌های این سؤال سخن از خطای شناخت نیست لذا مقصود، همان «باور صادق یا مطابق واقع» است.

(فلسفه بازرهم، امکان شناخت، صفحه‌های ۴۴ تا ۴۷)

اقتصاد

۱۵۱- گزینه «۲»

(کنکور قاج از کشور ۱۳۰۳ - نوبت دوم تیرماه)

امنیت خرید و فروش و مبادلات را بهبود می‌بخشد.	دولت با تعریف و اجرای حقوق مالکیت:
تا زمانی که فروشنده اثبات نکند که مالک واقعی چیزی است، دولت اجازه نمی‌دهد آن را بفروشد.	

(اقتصاد، نقش دولت در اقتصاد پیوست، صفحه ۵۷)

۱۵۲- گزینه «۴»

(مهری ضیائی)

- اگرچه مالیات بر مصرف نهایتاً به وسیله مصرف‌کننده نهایی پرداخت می‌شود، اما وظیفه قانونی پرداخت آن به عهده تولیدکنندگان و فروشندگان است.

- عوارض گمرکی و خدماتی، تابع سیاست‌های کلان بازرگانی و شرایط اقتصادی کشورها هستند و به جز اینکه یکی از راه‌های درآمدزایی دولت‌ها هستند، معمولاً برای حمایت از صنایع داخلی نیز به کار گرفته می‌شوند.

- مالیات بر ارزش افزوده با ایجاد شفافیت، فرار مالیاتی را کاهش می‌دهد و از مالیات‌ستانی مضاعف جلوگیری می‌کند؛ چراکه مالیات پرداخت شده تولیدکنندگان قبلی از مالیات بر فروش بعدی کسر می‌شود. در این نوع از مالیات، کالا و خدمات واسطه‌ای از پرداخت مالیات معاف می‌شوند.

(اقتصاد، نقش دولت در اقتصاد پیوست، صفحه‌های ۶۲ و ۶۳)

۱۵۳- گزینه «۱»

(اسان عالی نژاد)

الف) ترکیه در مقایسه با سایر کشورها، کالای C بیشتری تولید می‌کند (۶۲۰ واحد) در نتیجه در تولید کالای C مزیت مطلق دارد.

ب)

هزینه فرصت / نام کشور	A (واحد)	B (واحد)	C (واحد)
آذربایجان	۵۷۰	۳۸۰	۲۵۰

در کشور آذربایجان، کالای C با هزینه فرصت کمتری در مقایسه با سایر کالاها تولید می‌شود، در نتیجه آذربایجان در تولید کالای C مزیت نسبی دارد و باید منابع کمیاب خود را به تولید این کالا اختصاص دهد.

ج) ایران در مقایسه با سایر کشورها، کالای B بیشتری تولید می‌کند (۷۲۰ واحد) در نتیجه در تولید کالای B مزیت مطلق دارد.

ترکیه در مقایسه با سایر کشورها کالای A (۸۹۰ واحد) و کالای C (۶۲۰ واحد) بیشتری تولید می‌کند در نتیجه در تولید کالای A و C مزیت مطلق دارد.

بهتر است هر کشور در محصولی که مزیت دارد، تخصص و تمرکز یابد و سایر محصولات را از یک‌دیگر بگیرند.

ایران کالای B را در داخل تولید کند (و همچنین کالای B مازاد خود را به سایر کشورها صادر کند) و کالای A و C موردنیاز خود را از کشور ترکیه وارد کند.

(اقتصاد، تجارت بین‌الملل، صفحه‌های ۷۲ و ۷۳)

۱۵۴- گزینه «۱»

(مهری کارران)

= مالیات بر ارزش افزوده جمع‌آوری شده توسط فروشنده در مرحله دوم

نرخ مالیات بر ارزش افزوده X قیمت کالا در مرحله دوم

$$= \text{واحد پولی} \quad 44,000 = 440,000 \times \frac{10}{100}$$

= میزان ارزش افزوده در مرحله سوم

ارزش محصول در مرحله دوم - ارزش محصول در مرحله سوم

$$= \text{واحد پولی} \quad 108,000 = 440,000 - 548,000$$

= مالیات بر ارزش افزوده خالص جمع‌آوری شده در مرحله سوم

نرخ مالیات بر ارزش افزوده X میزان ارزش افزوده در مرحله سوم

$$= \text{واحد پولی} \quad 108,800 = 108,000 \times \frac{10}{100}$$

= مجموع مالیات بر ارزش افزوده جمع‌آوری شده

= مالیات بر ارزش افزوده جمع‌آوری شده توسط فروشنده در مرحله آخر

نرخ مالیات بر ارزش افزوده X قیمت کالا در مرحله آخر

$$= \text{واحد پولی} \quad 698,800 = 698,000 \times \frac{10}{100}$$

(اقتصاد، نقش دولت در اقتصاد پیوست، صفحه ۶۳)

۱۵۵- گزینه «۲»

(مهری ضیائی)

فروش دارایی‌های ملی مثل نفت، عملاً فروش دارایی‌هایی است که نه فقط به ما بلکه به نسل‌های بعد هم تعلق دارد. اگر با درآمد حاصل از فروش این منابع، دارایی‌های دیگری خلق نشود و این درآمدها صرف هزینه‌های جاری کشور (نظیر پرداخت دستمزد و ...) شود، در این صورت حتماً نسل‌های بعد، ما را نخواهند بخشید!

(اقتصاد، نقش دولت در اقتصاد پیست؟، صفحه ۶۵)

۱۵۶- گزینه «۳»

(مهری ضیائی)

جنگ‌ها و تحریم‌های اقتصادی قرن‌های اخیر و رفتار خودخواهانه برخی کشورها موجب شده است تا اقتصاددانان به اهمیت استقلال اقتصادی و عدم وابستگی به خارج، در تولید و تأمین نیازهای اساسی خود، تأکید کنند.

(اقتصاد، تجارت بین‌الملل، صفحه ۷۶)

۱۵۷- گزینه «۲»

(امسان عالی‌نژاد)

الف) انواع مالیات مستقیم: مالیات بر دارایی و مالیات بر درآمد

$$۳۰۰ + \left(\frac{۱}{۶} \times ۳۰۰\right) = ۳۰۰ + ۵۰ = ۳۵۰$$

میلیون تومان

ب) انواع مالیات غیرمستقیم: عوارض گمرکی و خدماتی، مالیات بر مصرف، مالیات بر ارزش افزوده

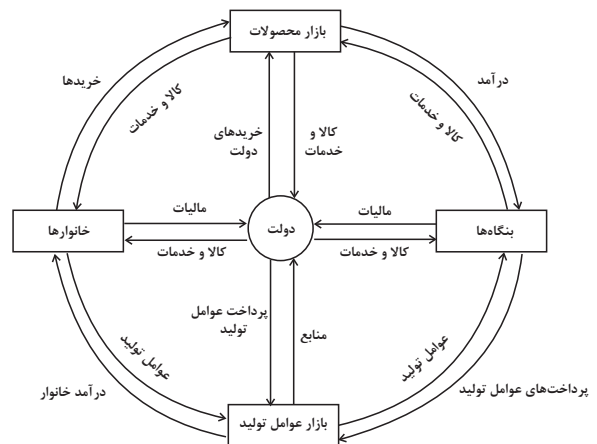
$$۱۲۰ + ۷۰ + ۲۸ = ۲۱۸$$

میلیون تومان

(اقتصاد، نقش دولت در اقتصاد پیست؟، صفحه‌های ۶۱ تا ۶۳)

۱۵۸- گزینه «۱»

(کتاب آبی پیمان‌های)

A: مالیات / B: کالا و خدمات / C: مالیات / D: پرداخت‌های عوامل تولید

(اقتصاد، نقش دولت در اقتصاد پیست؟، صفحه ۵۹)

۱۵۹- گزینه «۴»

(آفرین ساپری)

گاهی دولت‌ها برای حمایت از صنایع داخلی خود و کاهش وابستگی اقتصادی به کشورهای دیگر، تعرفه‌های گوناگونی بر واردات برخی از کالاها وضع می‌کنند و گاهی در جهت گسترش روابط اقتصادی‌شان با کشورهای دیگر دیدگاه‌های نزدیک سیاسی با یکدیگر دارند، پیمان‌های تجاری وضع می‌کنند و تعرفه‌ها را کاهش می‌دهند. مجدداً ممکن است با بروز اختلافات سیاسی یا اقتصادی، تعرفه‌ها را برقرار کنند و پیمان‌های قبلی را نقض کنند.
 - کشور انگلستان در سال ۱۷۰۱، قانونی را در مجلس خود تصویب کرد که براساس آن واردات هر نوع پوشاک با ابریشم ایرانی یا هندی یا چینی به کشور را ممنوع اعلام می‌کرد. این قانون در حمایت از صنعت منسوجات داخلی انگلستان صورت گرفته بود.

- در اواخر قرن هجدهم و اوایل قرن نوزدهم، کشورهای آلمان و اروپای شرقی و ایالات متحده در جهت تقویت و حمایت از صنایع داخلی خود، تعرفه‌های حمایتی متعددی بر کالاهای وارداتی وضع کردند.

- یعنی حفاظت از منافع ملی، عامل گسستن از پیمان‌های تجاری نیز به‌شمار می‌رود. عدم پایبندی به پیمان‌های بین‌المللی، سابقه بلندی در سنت آمریکایی دارد و دولت‌های این کشور، بارها پیمان‌های بین‌المللی را نقض کرده‌اند. در دوران اخیر، خروج آمریکا از توافق آب و هوایی پاریس، توافق نامه آسیا - پاسیفیک، توافق برجام و پیمان جهانی سازمان ملل برای بهبود وضعیت مهاجران و پناهندگان، مهم‌ترین موارد نقض پیمان‌های تجاری است که در کارنامه دولت‌های ایالات متحده آمریکا ثبت شده است.

- در سال ۱۹۴۷، ۲۳ کشور برای جلوگیری از اقدامات حمایت‌گرایانه کشورهای علیه یکدیگر و حفظ روابط تجاری بین خودشان، قراردادی غیررسمی را امضا کردند که به نام قرارداد «گات» مشهور شد.

(اقتصاد، تجارت بین‌الملل، صفحه ۷۵)

۱۶۰- گزینه «۱»

(موسا عقی)

الف) اگر اصل مزیت‌های مطلق و نسبی رعایت نشود، اولاً از منابع و سرمایه‌ها به بهترین نحو ممکن استفاده نمی‌شود که به نوعی هدر رفت آن‌ها محسوب می‌شود؛ ثانیاً با تولید محصولات کمتر و بی‌کیفیت‌تر، رفاه جامعه کاهش می‌یابد.

ب) اگر کشوری «راه‌های تأمین کالاهای وارداتی یا بازارهای فروش کالاهای صادراتی خود را گوناگون کند و از وضعیت تک‌محصولی فاصله بگیرد و با خلق مزیت‌های جدید اقتصادی امکان تأمین بعضی نیازها را در داخل فراهم کند و به علم و فناوری و اقتصاد دانش‌بنیان توجهی بیشتر داشته باشد». به وضعیت استقلال اقتصادی و استحکام اقتصادی نزدیک می‌شود.

ج) گاهی دولت‌ها در جهت گسترش روابط اقتصادی‌شان با کشورهای دیگر دیدگاه‌های نزدیک سیاسی با یکدیگر دارند، پیمان‌های تجاری وضع می‌کنند و تعرفه‌ها را کاهش می‌دهند.

(اقتصاد، تجارت بین‌الملل، صفحه‌های ۷۳، ۷۵ و ۷۷)

دفترچه پاسخ

آزمون هوش و استعداد

(دوره دوم)

۱۶ آذر

تعداد کل سوالات آزمون: ۲۰

زمان پاسخ‌گویی: ۳۰ دقیقه

گروه فنی تولید

حمید لنجان‌زاده اصفهانی	مسئول آزمون
فاطمه راسخ، حمیدرضا رحیم خانلو	ویراستار
محیا اصغری	مدیر گروه مستندسازی
علیرضا همایون‌خواه	مسئول درس مستندسازی
حمید اصفهانی، فاطمه راسخ، هادی زمانیان، حمید گنجی، فرزاد شیرمحمدلی	طراحان
معصومه روحانیان	حروف‌چینی و صفحه‌آرایی
حمید عباسی	ناظر چاپ

استعداد تحلیلی

۲۵۵- گزینه «۱»

(ممبر اصفهانی)

اگر قرار باشد حاصل جمع سه عدد طبیعی برابر شش باشد، ممکن است که آن سه عدد «چهار، یک، یک» یا «سه، دو، یک» یا «دو، دو، دو» باشند که در هیچ حالتی با حروف «ا، ب، ج، د» با ترتیب‌های بالا، نمی‌توان نام گل یا درخت ساخت. در دیگر گزینه‌ها:

$$\begin{aligned} \text{ک} [= ۲۰] + \text{ا} [= ۱] + \text{ج} [= ۳] & \text{کاج: } ۲۴ \\ \text{ا} [= ۱۰] + \text{ا} [= ۱] + \text{س} [= ۶۰] & \text{یاس: } ۷۱ \\ \text{ا} [= ۶۰] + \text{ر} [= ۲۰۰] + \text{و} [= ۶] & \text{سرو: } ۲۶۶ \end{aligned}$$

(هوش کلامی)

۲۵۶- گزینه «۱»

(ممبر اصفهانی)

می‌توانیم با حذف حروف مشترک، سریعتر به پاسخ برسیم. با این حال عدد مهمی کلمات:

$$\begin{aligned} \text{خ} [= ۶۰۰] + \text{ر} [= ۲۰۰] + \text{چ} [= ۳] + \text{ا} [= ۵۰] + \text{ن} [= ۲۰] + \text{ک} [= ۲۰] & \text{خرچنگ: } ۸۷۳ \\ \text{ک} [= ۲۰] + \text{ر} [= ۲۰۰] + \text{ک} [= ۲۰] + \text{د} [= ۴] + \text{ا} [= ۵۰] + \text{ن} [= ۲۰] & \text{کرگدن: } ۲۹۴ \\ \text{ک} [= ۲۰] + \text{ر} [= ۲۰۰] + \text{ا} [= ۱] + \text{ز} [= ۷] & \text{گراز: } ۲۲۸ \\ \text{ک} [= ۲۰] + \text{و} [= ۶] + \text{ر} [= ۲۰۰] + \text{ک} [= ۲۰] + \text{ا} [= ۵۰] & \text{گورکن: } ۲۹۶ \end{aligned}$$

(هوش کلامی)

۲۵۷- گزینه «۲»

(ممبر اصفهانی)

در گزینه‌ها، عددهای یکان یکسان نیست. پس می‌توانیم تنها با محاسبه‌ی عدد یکان ارزش عددی مصراع «پادشاه شعرا بود اهلی» به پاسخ برسیم. با این حال ارزش کل مصراع ۹۴۲ است:

$$\begin{aligned} \text{ا} [= ۱۰] + \text{و} [= ۶] + \text{د} [= ۴] + \text{ا} [= ۱] + \text{ه} [= ۵] + \text{ل} [= ۳۰] + \text{ا} [= ۱۰] & \\ \text{ا} [= ۵] + \text{ه} [= ۵] + \text{ا} [= ۳۰۰] + \text{ع} [= ۷۰] + \text{ر} [= ۲۰۰] + \text{ا} [= ۱] + \text{ب} [= ۲] & \\ \text{پ} [= ۲] + \text{ا} [= ۱] + \text{د} [= ۴] + \text{ا} [= ۳۰۰] + \text{ا} [= ۱] & \end{aligned}$$

(هوش کلامی)

۲۵۸- گزینه «۴»

(ممبر کنه‌ی)

وقتی میرزا محمود ۵۰ ساله بوده است اولین نوه او به دنیا آمده است. پس وقتی میرزا محمود ۸۰ ساله باشد، اولین نوه او سی ساله است. حال سن سه نوه دیگر هم معلوم است:

$$\begin{aligned} ۳۰ \xrightarrow{-۲} ۲۸ \xrightarrow{-۳} ۲۵ \xrightarrow{-۴} ۲۱ & \\ \text{پس میانگین سن نوه‌ها برابر است:} & \\ \frac{۳۰ + ۲۸ + ۲۵ + ۲۱}{۴} = \frac{۱۰۴}{۴} = ۲۶ & \end{aligned}$$

(منطقی و ریاضی)

۲۵۱- گزینه «۳»

(ممبر اصفهانی)

مصراع «سخت می‌گیرد جهان بر مردمان سخت‌کوش» توصیه است به سخت‌نگرفتن، توصیه به آسان‌گیری. در گزینه «۳» هم همین توصیه هست: اگر بر خودت دشوار گرفته‌ای، گناه خودت است. در دیگر گزینه‌ها: گزینه «۱»: کارهای سخت را آسان نگیر. گزینه «۲»: کار دشوار با یادگیری آسان می‌شود.

گزینه «۴»: اگر چیزی آسان به دست بیاید، ارزش آن دانسته نمی‌شود و آسان از دست می‌رود.

(هوش کلامی)

۲۵۲- گزینه «۲»

(ممبر اصفهانی)

همه گزینه‌ها به تنهایی و تنها ماندن توصیه می‌کنند، به جز گزینه «۲» که تنهایی را برآزنده خدا می‌داند.

(هوش کلامی)

۲۵۳- گزینه «۴»

(ممبر اصفهانی)

سه حرف پایانی چهار فصل سال در صورت سؤال آمده است: بهار، تابستان، پاییز، زمستان

(هوش کلامی)

۲۵۴- گزینه «۱»

(ممبر اصفهانی)

سی‌ودو حرف الفبا داریم که یک‌چهارم دوم، یعنی حرف‌های ث تا ش شانزده و یک‌چهارم پایانی یعنی حرف‌های بیست‌وپنج تا سی‌ودو:

الف ب پ ت ث ج چ ح خ د ذ ر ز س ش ص ض ط ظ ع غ ف ق ک گ ل م ن و ه ی

ترتیب مدنظر:

الف ب پ ت ث ج چ ح ک گ ل م ن و ه ی ص ض ط ظ ع غ ف ق خ د ذ ر ز س ش

سومین حرف سمت راست شانزدهمین حرف الفبا، سیزدهمین حرف الفباست که در ترتیب بالا حرف یک‌نقطه‌ای «ن» است.

(هوش کلامی)

۲۵۹- گزینه «۱»

(فاطمه، اسخ)

m را کار مینا، n را کار نرگس و h را کار هما و e را کار الهه می‌گیریم. کسر کار انجام شده را به می‌نویسیم:

$$\left. \begin{aligned} m+n+h+e &= \frac{1}{2} \\ n &= \frac{1}{10}, e = \frac{1}{12} \end{aligned} \right\} \Rightarrow m + \frac{1}{10} + \frac{1}{12} = \frac{1}{2}$$

$$\Rightarrow m + e = \frac{1}{2} - \left(\frac{1}{10} + \frac{1}{12}\right)$$

$$m + e = \frac{30 - (6+5)}{60} = \frac{19}{60} \Rightarrow$$

پس کل کار به دست مینا و هما در $\frac{60}{19} \approx 3$ ساعت انجام می‌شود.

(هوش منطقی و ریاضی)

۲۶۰- گزینه «۳»

در ظرف اولیه:

	نسبت به حجم	حجم به لیتر
الف	۳	
ب	۵	
ج	۲	
مجموع	۱۰	۲۰

$\Rightarrow$ $\times 2$

	نسبت به حجم	حجم به لیتر
الف	۳	۶
ب	۵	۱۰
ج	۲	۴
مجموع	۱۰	۲۰

$\times 2$

حال یازده لیتر ماده «ب» اضافه داریم و باید بدون تغییر حجم ماده «الف»، حجم ماده «ج» را افزایش دهیم. این میزان افزایش حجم را X می‌نامیم. داریم:

	ظرف اول	ظرف دوم
الف	۶	۶
ب	۱۰	$10+11=21$
ج	۴	$4+X$
مجموع	۲۰	$6+21+4+X$

$$\frac{4+X}{6+21+4+X} = \frac{1}{4} \Rightarrow \frac{X+4}{X+31} = \frac{1}{4} \Rightarrow 4X+16 = X+31$$

$$\Rightarrow 3X = 15 \Rightarrow X = 5$$

(هوش منطقی ریاضی)

۲۶۱- گزینه «۱»

(فاطمه، اسخ)

$$\frac{1}{14} = \frac{1}{7 \times 2} = \left(\frac{7-2}{7 \times 2}\right) \times \frac{1}{5} = \left(\frac{1}{2} - \frac{1}{7}\right) \times \frac{1}{5}$$

$$\frac{1}{84} = \frac{1}{7 \times 12} = \left(\frac{12-7}{12 \times 7}\right) \times \frac{1}{5} = \left(\frac{1}{7} - \frac{1}{12}\right) \times \frac{1}{5}$$

همچنین:

$$\frac{1}{204} = \left(\frac{1}{12} - \frac{1}{17}\right) \times \frac{1}{5}, \frac{1}{374} = \left(\frac{1}{17} - \frac{1}{22}\right) \times \frac{1}{5}$$

$$\frac{1}{594} = \left(\frac{1}{22} - \frac{1}{27}\right) \times \frac{1}{5}$$

پس عبارت صورت سؤال برابر است با:

$$\frac{1}{5} \times \left[\left(\frac{1}{2} - \frac{1}{7}\right) + \left(\frac{1}{7} - \frac{1}{12}\right) + \left(\frac{1}{12} - \frac{1}{17}\right) + \left(\frac{1}{17} - \frac{1}{22}\right) \right]$$

$$+ \left(\frac{1}{22} - \frac{1}{27}\right) = \frac{1}{5} \times \left(\frac{1}{2} - \frac{1}{27}\right) = \frac{1}{5} \times \frac{27-2}{2 \times 27} = \frac{25}{5 \times 2 \times 27} = \frac{5}{54}$$

(هوش منطقی ریاضی)

۲۶۲- گزینه «۲»

(عمیر اصفهانی)

فرض کنیم در گذشته «ج» = ۱۰۰ = ب و الف» بوده است.

اکنون «ج» = ۸۰ = الف» و «ج» = ۱۱۰ = ب» است. پس:

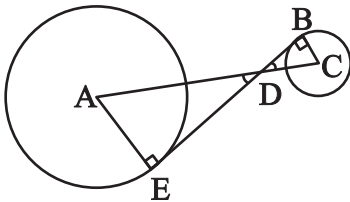
$$\frac{\text{الف}}{\text{ب}} = \frac{80}{110} = \frac{8}{11}$$

(هوش منطقی ریاضی)

۲۶۳- گزینه «۲»

(عمیر کنی)

دو مثلث DBC و DEA را در نظر بگیرید. چون خط مماس بر دایره بر شعاع دایره عمود است، هر دو مثلث قائم‌الزاویه‌اند. همچنین به دلیل تساوی زوایای متقابل به رأس D در دو مثلث، این دو مثلث متشابه هستند. پس اگر نسبت تشابه را بدانیم، نسبت مساحت هم معلوم می‌شود.

از داده «الف» نسبت ضلع‌های AE و BC با هم، معلوم است. پس نسبت مساحت‌ها برابر مربع این عدد است. از داده «ب» به نتیجه خواسته شده نمی‌رسیم.

(هوش منطقی ریاضی)

۲۶۴- گزینه «۴»

(کتاب استعدادتفیلی هوش کلامی)

شعاع دایره‌ها را r می‌گیریم:

$$\text{اندازه مساحت مربع} = 8r \times 8r = 64r^2$$

$$\text{اندازه مساحت هر دایره} = \pi r^2$$

$$\text{تعداد کل دایره‌ها} = (9 \times 1) + (12 \times \frac{1}{2}) + (4 \times \frac{1}{4}) = 16$$

$$\text{اندازه مساحت رنگی} = 64r^2 - 16\pi r^2 = (64 - 16\pi)r^2$$

$$\frac{\text{اندازه مساحت رنگی}}{\text{اندازه مساحت کل مربع}} = \frac{(64 - 16\pi)r^2}{64r^2} = \frac{64 - 16\pi}{64} = 1 - \frac{\pi}{4}$$

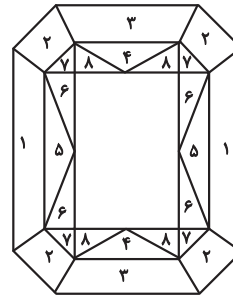
(هوش منطقی ریاضی)

۲۶۵- گزینه «۳»

(ممید اصفهانی)

مستطیل سفید درون شکل، $\frac{3}{7}$ از مساحت کل شکل است. در $1 - \frac{3}{7} = \frac{4}{7}$

که باقی‌مانده است، از هر دو قسمت، یکی رنگی است. یعنی $\frac{4}{7} \div 2 = \frac{2}{7}$ کل شکل رنگی است.

(هوش منطقی ریاضی)

۲۶۶- گزینه «۴»

(فاطمه راسخ)

دقت کنید برای فردی که از پشت به مجسمه نگاه می‌کند، شکل وارون جانی است. بدیهی است بین دو شکل، آنچه برای ما جلوتر است برای چشم رسم شده عقب‌تر است و برعکس.

(هوش غیرکلامی)

۲۶۷- گزینه «۲»

(هاری زمانیان)

از شکل گسترده گزینه «۱» مکعب کاملی ساخته نمی‌شود، وجه‌های ۱ و ۲ روی هم می‌افتند و روبه‌روی وجه ۶ قرار می‌گیرند، وجه‌های ۳ و ۴ نیز روبه‌روی یکدیگر هستند ولی وجهی روبه‌روی وجه ۵ قرار نمی‌گیرد.

در گزینه «۳» یا باید جای عددهای ۲ و ۳ با هم عوض شود و یا جای عددهای ۴ و ۵.

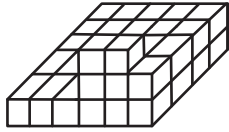
در گزینه «۴» یا باید جای عددهای ۱ و ۴ با هم عوض شود یا جای عددهای ۳ و ۶.

(هوش غیرکلامی)

۲۶۸- گزینه «۲»

(فاطمه راسخ)

حجم داده شده، در کف از $6 \times 4 = 24$ مکعب و در لایه‌های بعدی از ۶ مکعب تشکیل شده است. پس در کل حداقل $24 + 6 = 30$ مکعب دارد.

(هوش غیرکلامی)

۲۶۹- گزینه «۱»

(کتاب استعدادتفیلی هوش غیرکلامی)

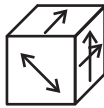
دقت کنید پستی و بلندی در تصویر سایه تأثیر ندارد.

(هوش غیرکلامی)

۲۷۰- گزینه «۱»

(هاری زمانیان)

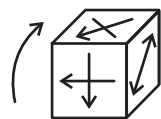
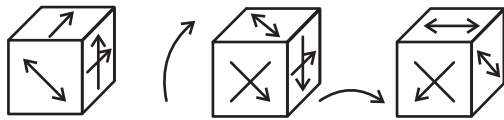
مکعب صورت سؤال در حرکت خود، ابتدا سه بار نمود درجه ساعتگرد

می‌چرخد. در نتیجه، به شکل

چرخش نمود درجه پادساعتگرد مکعب است.

حال سه چرخش دیگر داریم:

(هوش غیرکلامی)